

ΑΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΣΔΟ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΠΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σύγχρονες Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις
(Βιοκαλλιέργειες)

Εισηγητής
Τσουντος Νικόλαος

Σπουδαστές
Φαλέτα Σοφία
Φαλέτας Απόστολος

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε
δυστά τον καθηγητή μας κ. Γεώργιο Νικόλαο
για την ικανοποιητική βοήθεια και συμβολή των σπου-
δαίων στην αυτήν της πανεπιστημιακής εργασίας.

Ειδικώς ευχαριστούμε τη Διεύθυνση
Γεωργίας Αχαΐας και συγκεκριμένα την κυρία
Φιλοθέτη Παπαδοπούλου Δήμητρα για τα στοιχεία
των μας έδωσαν, καθώς και έδωσαν ενδείξεις
των άμεσα ή έμμεσα συνέβαλαν στην
ολοκλήρωση της.

Την εργασία αυτή την αφιερώσαμε με
σεβασμό, στους γονείς μας και στα αδέρφια μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	6
ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ.....	6
1.1 Η γεωργία σήμερα.....	6
1.2 Ορισμός της βιολογικής γεωργίας.....	7
1.3 Βιολογική γεωργία, μια εναλλακτική λύση στο σημερινό κόσμο.....	8
1.4 Οι οργανώσεις και οι φορείς της βιολογικής γεωργίας.....	9
1.5 Προτάσεις για την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας.....	10
1.5.1 Το νομοθετικό πλαίσιο.....	10
1.5.2 Η ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας.....	11
1.5.3 Τομέας έρευνας και εκπαίδευσης.....	11
Κεφάλαιο 2.....	13
Νομοθεσία- Κανονισμός 2092/91.....	13
2.1 Πεδίο εφαρμογής.....	13
2.2 Η αναγκαιότητα του νομοθετικού πλαισίου.....	14
2.3 Η σημασία του κανονισμού 2092/91 για τα βιολογικά προϊόντα.....	17
2.4 Οι θετικοί παράγοντες του κανονισμού.....	18
2.5 Αρνητικοί παράγοντες του κανονισμού.....	20
2.6 Τι προσφέρει ο κανονισμός 2092/91 στην Ελλάδα.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	26
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.....	26
3.1 Τρόπος υπολογισμού των ενισχύσεων.....	26
3.2 Οικονομική ενίσχυση 1995-1998.....	29
3.3 Οικονομική ενίσχυση 1999.....	31
3.4 Οικονομική ενίσχυση 2000.....	33
3.5 Οικονομική ενίσχυση 2001-2006.....	35
3.6 Πρόγραμμα μείωσης της νιτρορύπανσης Γεωργικής Προέλευσης.....	37
3.7 Μακροχρόνια Παύση Εκμετάλλευσης Γεωργικών Γαιών.....	38

3.8 Προϋπολογισμός 2000-2006	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	45
ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ-ΠΛΗΡΩΜΗΣ	45
4.1 Στόχοι του Προγράμματος	45
4.2 Περιοχές εφαρμογής του προγράμματος- επιλέξιμες εκτάσεις	45
4.3 Κατανομή εκτάσεων κατά έτος.....	50
4.4 Δικαιούχοι του προγράμματος	52
4.5 Δεσμεύσεις δικαιούχων.....	53
4.6 Διαδικασία ένταξης.....	58
4.6.1 Περίοδοι αιτήσεων ένταξης	58
4.6.2 Δικαιολογητικά ένταξης	58
4.6.3 Γεωπόνος σύμβουλος.....	59
4.6.4 Συμβάσεις.....	59
4.7 Διαδικασία πληρωμής	60
4.7.1 Περίοδος πληρωμών	60
4.7.2 Δικαιολογητικά πληρωμής	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	62
ΕΛΕΓΧΟΙ – ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	62
5.1 Έλεγχοι.....	62
5.2 Έλεγχος κατά την παραλαβή των αιτήσεων.....	62
5.3 Έλεγχος κατά την εφαρμογή του προγράμματος.....	63
5.4 Έλεγχος κατά την πληρωμή.....	66
5.5. Ενστάσεις.....	66
5.6 Κυρώσεις	66
5.6.1 Κυρώσεις για εφαρμογή των δεσμεύσεων σε πιστοποιηθείσα έκταση μικρότερη της δηλωθείσας.....	67
5.6.2 Κυρώσεις για την εφαρμογή των δεσμεύσεων στα πλαίσια του ΟΣΔΕ68	
5.6.2.1 Πολύ σοβαρές παραβάσεις.....	68
5.6.2.2 Σοβαρές παραβάσεις.....	69
5.6.2.3 Παραβάσεις ήσσονος σημασίας.....	70

5.6.3 Κυρώσεις για τη εφαρμογή των δεσμεύσεων σε πιστοποιηθείσα έκταση μικρότερη της δηλωθείσας	71
5.7 Ανωτέρα βία	72
5.8 Μεταβατικές διατάξεις	72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	73
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ.....	73
6.1 Γεωργική Λογιστική.....	73
6.2 Σημασία και σκοποί της γεωργικής λογιστικής.....	73
6.3 Τα περιουσιακά στοιχεία της γεωργικής εκμεταλλεύσεως	75
6.4 Απογραφή των περιουσιακών στοιχείων	76
6.5 Διαχειριστική περίοδος ή «χρήση»	77
6.6 Ισολογισμός	78
6.7 Λογαριασμοί.....	80
6.8 Κατηγορίες και λειτουργία λογαριασμών.....	81
6.9 Μέθοδοι γεωργικής λογιστικής.....	86
6.9.1 Απλογραφική μέθοδος (single-entry accounting).....	86
6.9.2 Βελτιωμένη απλογραφία	88
6.9.3 Διπλογραφική μέθοδος (double-entry accounting)	88
6.10 Τα λογιστικά βιβλία	90
6.11 Το ημερολόγιο.....	91
6.12 Το καθολικό	92
6.13 Βιβλίο απογραφών και ισολογισμών.....	93
6.14 Το βιβλίο ταμείου	93
6.15 Λογαριασμοί εκμεταλλεύσεως και αποτελεσμάτων.....	94
Παράρτημα	97
Βιβλιογραφία.....	111

Εισαγωγή

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η βιομηχανική γεωργία εξαρτάται σήμερα από δεκαπέντε ποικιλίες φυτών τα οποία αντιστοιχούν στο 90% της τροφής που χρησιμοποιούν οι πληθυσμοί της γης. Εντούτοις, το μοντέλο της βιομηχανικής γεωργίας με την προσέγγιση της υψηλής χημικής εισροής όχι μόνο απέτυχε στο ζήτημα της διατροφής αλλά και αποδιοργάνωσε και έφθειρε τα βιοσυστήματα, βλάπτοντας τους πόρους που προμηθεύουν την τροφή.

Το φαινόμενο αυτό αναμένεται ότι θα επιδεινωθεί στο μέλλον. Οι τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται για να αυξηθεί η παραγωγή ολιγάριθμων καλλιεργειών επιτείνει την αποδιοργάνωση και φθορά, επισπεύδοντας την αναπόφευκτη εμφάνιση έλλειψης τροφής.

Είναι ενδιαφέρον το συμπέρασμα του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας των Ηνωμένων Πολιτειών ότι η Αφρική ίσως οφείλει να επιστρέψει σε περισσότερα από 2000 ιθαγενή είδη σιτηρών, φρούτων, λαχανικών και ριζών ώστε να αμβλυνθούν τα προβλήματα που απορρέουν από το διατροφικά ελλείμματα.

Η βιολογική γεωργία συνιστά μια ριζοσπαστική προσέγγιση, βασισμένη κυρίως σε μεθόδους κλειστού κύκλου παραγωγής, είναι δε ικανή να λύσει το πρόβλημα της διατροφής. Αυτός ο μετασχηματισμός του χαρακτήρα της παραγωγής τροφής δίνει τη δυνατότητα να βασιστεί στις τοπικές κοινωνίες η εξέλιξη της ισορροπίας ανθρώπου/τροφής/γης. Είναι αποδεδειγμένο ότι ο καλύτερος τρόπος για να επιτευχθεί η ισορροπία ανάμεσα σε ανθρώπους/τροφή και γη είναι με τη βοήθεια της τοπικά αναπτυσσόμενης γεωργίας, η οποία συνδέεται με οικολογικά υπεύθυνη χρήση των εδαφικών πόρων και τον τοπικό πολιτισμό. Δια να προσδιορίσουμε την ικανότητα αυτοσυντήρησης των ανθρώπων σε ένα τοπικά βιοσύστημα, με τη σωστή

χρήση των τοπικών πηγών και του βιολογικού συστήματος παραγωγής, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι κάθε βιοσύστημα έχει τις δικές του δυνατότητες διατροφής που εξαρτώνται από το τοπικό κλίμα και άλλους σχετικούς πόρους.

Οι εξαγωγές πλεονασμάτων από το ένα είδος τροφής σε κάποιο άλλο θα συνεχίζονται βέβαια και με το καινούργιο σύστημα, η προτεραιότητα όμως θα είναι η διατροφική αυτάρκεια σε κάθε περιοχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

1.1 Η γεωργία σήμερα

Σκοπός της σημερινής εντατικής γεωργίας είναι η αύξηση της απόδοσης ανά στρέμμα, με μεγάλη ενεργειακή σπατάλη, με χρήση χημικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, ενισχυτών ανάπτυξης, αλόγιστη εκμηχάνιση και σπατάλη των υδάτινων πόρων, με χρησιμοποίηση νέων μεθόδων αναπαραγωγής. Οδηγεί στην αποσύνδεση της παραγωγής από το έδαφος και στις μονοκαλλιέργειες. Δημιουργείται έτσι μεγάλη ρύπανση των υδάτων και του εδάφους, διάβρωση και απώλεια εδαφών, απώλεια της γενετικής ποικιλότητας.

Ευνοείται η εξειδίκευση και η συγκέντρωση της παραγωγής σε ένα μικρό αριθμό γεωργικών εκμεταλλεύσεων, με αποτέλεσμα την απώλεια μεγάλου αριθμού θέσεων εργασίας και την εγκατάλειψη πολλών περιοχών.

Η αγορά κυριαρχείται και ελέγχεται από ένα μικρό αριθμό εταιρειών στην παραγωγή, στις προμήθειες των πρώτων υλών, το χονδρικό εμπόριο και τη λιανική πώληση.

Οι παραγωγοί έχουν γίνει απλοί διαχειριστές βιομηχανικών προϊόντων για την παραγωγή φτηνών πρώτων υλών για τη βιομηχανία. Η υπερπαραγωγή προϊόντων και οι χωματερές είναι δομικά χαρακτηριστικά του σημερινού μοντέλου γεωργίας, συμπιέζουν τις τιμές και καταστρέφουν τις τοπικές περιφερειακές αγορές. Από την άλλη πλευρά δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι επιπτώσεις των χημικών που χρησιμοποιούν σήμερα οι παραγωγοί

στρέφονται πρώτα απ' όλα ενάντια στην υγεία τους, στην υγεία των παιδιών τους, ενώ επιπλέον καταστρέφουν το φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον.

Τέλος οι καταναλωτές βρίσκουν κακής ποιότητας προϊόντα, είναι ολοένα και λιγότερο ικανοί να εξακριβώσουν την ποιότητά τους, λόγω του αυξημένου βαθμού της επεξεργασίας τους και της όλο και μεγαλύτερης απόστασης μεταξύ των σημείων παραγωγής και κατανάλωσης.

1.2 Ορισμός της βιολογικής γεωργίας

Ως βιολογική γεωργία στα πλαίσια του Καν (Ε.Κ.) 1257/99, ορίζεται η μετατροπή συμβατικών καλλιεργειών σε βιολογικές με τη χρήση μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον, όπως αυτές καθορίζονται από τον βασικό Καν (ΕΟΚ) 2092/91, τις τροποποιήσεις αυτού καθώς και τυχόν μελλοντικές τροποποιήσεις του.

Η βιολογική γεωργία είναι ένα σύστημα ολοκληρωμένης παραγωγής, με μειωμένους βαθμούς ελευθερίας όσον αφορά την επιλογή των εισροών των θρεπτικών στοιχείων (λιπάνσεων) και των φυτοπροστατευτικών ουσιών, σε σχέση με τα κλασικά συστήματα ολοκληρωμένης παραγωγής. Η βιολογική γεωργία δεν περιορίζεται στην απλή αντικατάσταση των συνθετικών χημικών ουσιών της συμβατικής γεωργίας, με τις επιτρεπόμενες εισροές του Καν (ΕΟΚ) 2092/91 ούτε περιορίζεται στην παραγωγή προϊόντων με απουσία υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών ουσιών, αλλά απαιτεί ολοκληρωμένη και αειφορική χρήση των φυσικών πόρων και του αγροτικού οικοσυστήματος. Στα πλαίσια αυτά η αγραναπαυόμενη αμειψισπορά στις ετήσιες καλλιέργειες, εφόσον στοχεύει στον έλεγχο και στη διαχείριση των ζιζανίων ή στη χλωρά λίπανση και προβλέπεται από το εγκεκριμένο καλλιεργητικό σχέδιο της βιολογικής καλλιέργειας θεωρείται επιλέξιμη και επιδοτούμενη καλλιεργητική πρακτική.

1.3 Βιολογική γεωργία, μια εναλλακτική λύση στο σημερινό κόσμο

Η βιολογική γεωργία καλύπτει όλα τα συστήματα που προωθούν την περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά υγιή παραγωγή τροφής και βιομηχανικών πρώτων υλών.

Αυτά τα τοπικά συστήματα θεωρούν τη γονιμότητα του εδάφους ως τη βάση της παραγωγικής ικανότητας, σεβόμενα τα φυτά, τα έμφυτα χαρακτηριστικά των ζώων και το περιβάλλον, βελτιώνοντας έτσι την ποιότητα σε όλους αυτούς τους αλληλεξαρτώμενους παράγοντες.

Η βιολογική γεωργία μειώνει σημαντικά τις εισροές στην καλλιέργεια, χρησιμοποιεί ήπια, προσαρμοσμένη τεχνολογία, αξιοποιεί τους τοπικούς παραγωγικούς πόρους και γενικά προσεγγίζει με ολιστικό τρόπο την αγροτική παραγωγή.

Στις σημερινές διεθνείς εξελίξεις αποτελεί, πια, μια ρεαλιστική και εφικτή πρόταση στα πλαίσια ενός νέου μοντέλου αγροτικής παραγωγής, προσανατολισμένο προς την αειφόρο ανάπτυξη.

Ήδη η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης προωθεί σε σημαντικό βαθμό μια φιλοπεριβαλλοντική προσέγγιση του αγροτικού χώρου ενώ με τους νέους κανόνες του διεθνούς εμπορίου, στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ), προωθούνται ουσιαστικά προϊόντα ποιότητας που μπορούν να σταθούν χωρίς επιδοτήσεις στη διεθνή αγορά.

Στην Αμερική προβλέψεις έγκυρων επιστημόνων, διαβλέπουν ότι στις επόμενες δεκαετίες αυτό που σήμερα ονομάζουμε συμβατική γεωργία που απλά δεν θα υπάρχει. Στη θέση της προωθείται είτε μια γεωργία ακόμη υψηλότερης έντασης βασισμένη στη γενετική μηχανική, είτε μια ήπια γεωργία, χαμηλών εισροών, όπως είναι η βιολογική γεωργία. Αποκλείοντας

τη γενετική μηχανική για κοινωνικούς φιλοσοφικούς, περιβαλλοντικούς και ηθικούς ακόμη λόγους, είναι άμεση ανάγκη. Να χαραχθεί μια πολιτική προώθησης της βιολογικής γεωργίας στη χώρα μας.

Ήδη στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η βιολογική γεωργία καλύπτει από 1 έως 4% της γεωργικής γης. Στην Αυστρία, πάνω από το 10% της συνολικής γεωργικής γης καλλιεργείται με τις αρχές της βιολογικής γεωργίας. Στη Δανία υπάρχουν κυβερνητικά προγράμματα ώστε να φτάσουν σε λίγα χρόνια στο 20%.

Στην Ελλάδα, παρ' όλη τη θεαματική ανάπτυξη που παρουσίασε η βιολογική γεωργία τα τελευταία χρόνια, βρισκόμαστε ακόμη στο 0,1%.

1.4 Οι οργανώσεις και οι φορείς της βιολογικής γεωργίας

Αυτή τη στιγμή υπάρχουν τρεις οργανισμοί ελέγχου και πιστοποίησης των βιολογικών προϊόντων, αναγνωρισμένοι από το Υπουργείο Γεωργίας (ΔΗΩ, ΣΟΓΕ, ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ), μία πανελλήνια οργάνωση παραγωγών (ΕΕΒΕ) και κάποιες άλλες πρωτοβουλίες παραγωγών σε τοπικό επίπεδο, μία επιστημονική εταιρεία (ΡΕΑ), αρκετές οργανώσεις καταναλωτών βιολογικών προϊόντων και πολλοί παραγωγοί, επιστήμονες, εταιρείες κλπ. που ασχολούνται με το θέμα.

Κοινό χαρακτηριστικό τους γνώρισμα, ο κοινωνικός μη κερδοσκοπικός τους χαρακτήρας, όπως επίσης ότι έχουν δημιουργηθεί, λειτουργούν και προωθούν τη βιολογική γεωργία χωρίς καμία οικονομική στήριξη από το κράτος. Μάλιστα σε καμία περίπτωση δεν πιστεύω ότι θα δέχονταν οικονομική στήριξη, αν με τον τρόπο αυτό το κράτος προσπαθούσε να τις μεταβάλλει σε όργανα της πολιτικής του.

Θα ήθελα να προσεχθεί το σημείο αυτό, γιατί πιστεύω ότι δεν υπάρχει μόνο το κρατικό ή το ιδιωτικό μοντέλο. Υπάρχουν και κοινωνικές πρωτοβουλίες, πρωτοβουλίες πολιτών που μπορούν να είναι πετυχημένες.

1.5 Προτάσεις για την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας

Έχουμε πολλές φορές δώσει σειρά προτάσεων στο Υπουργείο Γεωργίας, για συγκεκριμένα μέτρα που θα πρέπει να παρθούν για την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας. Περιορίζομαι προς το παρόν να επισημάνω μερικά σημεία:

1.5.1 Το νομοθετικό πλαίσιο

Το νομοθετικό πλαίσιο που υπάρχει στη χώρα μας, περιλαμβάνει ουσιαστικό μόνο τη συμβατική γεωργία. Με σειρά νόμων και σε διάφορα θέματα, η μόνη αναγνωρισμένη γεωργική πρακτική είναι η χημική. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι το θέμα της φυτοπροστασίας όπου για την καταπολέμηση του δάκου της ελιάς είναι υποχρεωτική, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, η χημική του καταπολέμηση, με ψεκασμούς εδάφους ή αεροψεκασμούς. Ανάλογη νομοθεσία ισχύει για την απεντόμωση της σταφίδας, των σύκων κλπ., όπου η μόνη αποδεκτή διαδικασία είναι αυτή με χημικά.

Επιπλέον καμία πρόοδος δεν σημειώνεται σε θέματα που υπάρχει σημαντικό κενό, όπως η οينوποίηση σύμφωνα με τις προδιαγραφές της βιολογικής γεωργίας, κστευθύνσεις για την ανάπτυξη της βιολογικής κτηνοτροφίας κλπ.

Το γεγονός αυτό είναι φανερό ότι δημιουργεί σημαντικό εμπόδια στην ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας και θα πρέπει άμεσα να αλλάξει.

1.5.2 Η ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας

Η ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας στην εθνική, στο θέμα της βιολογικής γεωργίας πάντοτε, καθυστερεί σημαντικά με αποτέλεσμα το χάσιμο πολύτιμου χρόνου. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο βασικός Κανονισμός για τη βιολογική γεωργία, ο 2092/91, άρχισε να εφαρμόζεται στη χώρα μας μετά από δύο χρόνια, τον Ιούλιο του 1993.

Ο κανονισμός 2078/92 που ενισχύει οικονομικά τους βιοκαλλιεργητές, μόλις πριν λίγους μήνες άρχισε να εφαρμόζεται στη χώρα μας, τη στιγμή που στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες διανύει το δεύτερο και τρίτο χρόνο εφαρμογής του.

Είναι φανερό ότι τα φαινόμενα αυτά φέρνουν τα βιολογικά προϊόντα που παράγονται στη χώρα σε άνιση θέση στις διεθνείς αγορές.

Υπάρχουν και άλλες προτάσεις που θα μπορούσαν να γίνουν προς το Υπουργείο Γεωργίας, όμως αυτό που λείπει δεν είναι μια σειρά επιμέρους προτάσεων, αλλά η ανάγκη να σχεδιαστεί μια συνολική πολιτική ανάπτυξης και προώθησης της βιολογικής γεωργίας. Στο πλαίσιο μιας τέτοιας πολιτικής θα μπορούσαν να συζητηθούν και να αποφασιστούν όλα εκείνα τα κατάλληλα μέτρα και ενέργειες.

1.5.3 Τομέας έρευνας και εκπαίδευσης

Σε ερευνητικό επίπεδο είναι ελπιδοφόρο το γεγονός ότι αρκετοί ερευνητές στη χώρα μας, στρέφουν τους προσανατολισμούς τους προς τα θέματα και τα προβλήματα της βιολογικής γεωργίας. Εκεί που υπάρχει σημαντικό κενό είναι στην εκπαίδευση των γεωπόνων και των παραγωγών.

Σε πανεπιστημιακό επίπεδο, είναι γνωστό ότι δεν υπάρχει σε κανένα γεωπονικό πανεπιστήμιο της χώρας κατεύθυνση για τη βιολογική γεωργία,

ούτε είναι μάλιστα στις άμεσες προθέσεις τους κάτι τέτοιο. Έτσι δεν υπάρχει το κατάλληλο επιστημονικό δυναμικό, που θα μπορέσει να δώσει τις κατάλληλες τεχνικές λύσεις στα διάφορα καλλιεργητικά προβλήματα.

Η έλλειψη αυτή καλύπτεται προς το παρόν με τις σπουδές στο εξωτερικό, από διάφορους γεωπόνους που σίγουρα δεν μπορούν να καλύψουν τις υπάρχουσες ανάγκες.

Αλλά και στον τομέα της εκπαίδευσης των αγροτών δεν φαίνεται να γίνεται κάτι. Θα ήθελα να θυμίσω ότι ιστορικά, τα λιπάσματα, εισήχθησαν στην ελληνική γεωργία με επιδεικτικά αγροκτήματα σε πολλές καλλιέργειες και σε πολλές περιοχές. Πιστεύω ότι κάτι ανάλογο θα πρέπει να συμβεί και στη βιολογική γεωργία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 2092/91

2.1 Πεδίο εφαρμογής

Ο Κανονισμός 2092/91 (βλέπε παράρτημα σελίδα 97) εφαρμόζεται στα μη μεταποιημένα φυτικά προϊόντα, όπως προβλέπουν οι αρχές παραγωγής και οι ειδικοί κανόνες επιθεώρησης γι' αυτά και στα μεταποιημένα φυτικά γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και έχουν παρασκευαστεί κυρίως από ένα ή περισσότερα συστατικά φυτικής προέλευσης.

- Ένα προϊόν θεωρείται ότι φέρει ενδείξεις που αναφέρονται στο βιολογικό τρόπο παραγωγής όταν στη σήμανση, στη διαφήμιση ή στα εμπορικά έγγραφα, το προϊόν ή τα συστατικά του χαρακτηρίζονται από τις ενδείξεις που χρησιμοποιούνται σε κάθε κράτος-μέλος και επιτρέπουν στο να αγοραστεί να συμπεραίνει ότι το προϊόν, τα συστατικά του ή οι πρώτες ύλες παρήχθησαν σύμφωνα με τους κανόνες παραγωγής.

Ο παρών Κανονισμός εφαρμόζεται με την επιφύλαξη άλλων κοινοτικών ή εθνικών διατάξεων όπως περιπαραγωγής, παρασκευής, εμπορίας, επισήμανσης και επιθεώρησης συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας περί τροφίμων.

Ο ίδιος ο Κανονισμός, λοιπόν, θέτει κανόνες και περιορισμούς ώστε να προστατέψει την αξιοπιστία της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων και την υγεία του καταναλωτή.

2.2 Η αναγκαιότητα του νομοθετικού πλαισίου

Οι εξελίξεις και οι προσαρμογές της Κοινής Αγροτικής Πόλιτικής τα τελευταία χρόνια, ο γενικότερος προβληματισμός του αγροτικού κόσμου, η αναγνώριση σε επίπεδο πολιτικής των περιβαλλοντικών προβλημάτων, συνέβαλαν στη δημιουργία ενός ευνοϊκού πλαισίου για την αναγνώριση και ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας.

Έτσι οδηγηθήκαμε στις 24 Ιουνίου 1991, στην Ψήφιση από το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής.

Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε τον παρόντα Κανονισμό, έχοντας υπόψη:

- τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 43
- την πρόταση της Επιτροπής
- τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
- τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Εκτιμώντας:

1) ότι οι καταναλωτές ζητούν όλο και περισσότερο γεωργικά προϊόντα και είδη διατροφής βιολογικής παραγωγής με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια νέα αγορά για τα γεωργικά προϊόντα,

2) ότι τα εν λόγω προϊόντα πωλούνται στην αγορά σε υψηλότερη τιμή, ενώ αυτός ο τρόπος παραγωγής συνεπάγεται λιγότερο εντατική χρησιμοποίηση των γαιών, ότι στο πλαίσιο του επαναπροσανατολισμού της κοινής γεωργικής πολιτικής, αυτός ο τρόπος παραγωγής μπορεί να

συμβάλλει στην επίτευξη καλύτερης ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης γεωργικών προϊόντων, στην προστασία του περιβάλλοντος και τη διαφύλαξη της υπαιθρου,

3) ότι, λόγω της αυξανόμενης ζήτησης, διατίθενται στην αγορά γεωργικά προϊόντα και είδη διατροφής με ενδείξεις που αναφέρουν ή αφήνουν να εννοηθεί από τους αγοραστές ότι έχουν παραχθεί με βιολογικό τρόπο ή χωρίς τη χρησιμοποίηση συνθετικών χημικών προϊόντων,

4) ότι ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη θεσπίσει κανόνες και διατάξεις ελέγχου όσον αφορά τη χρησιμοποίηση αυτών των ενδείξεων,

5) ότι η ύπαρξη πλαισίου κοινοτικών κανόνων παραγωγής, επισήμανσης και ελέγχου θα προστατεύσει τη γεωργία με οικολογικές μεθόδους, στο μέτρο που το πλαίσιο αυτό θα εγγυάται συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ των παραγωγών των προϊόντων με αυτές τις ενδείξεις, θα εμποδίζει την ανωνυμία στην αγορά βιολογικών προϊόντων, εξασφαλίζοντας παράλληλα τη διαφάνεια σε κάθε στάδιο της παραγωγής και της κατεργασίας, και θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη αξιοπιστία αυτών των προϊόντων ενώπιον των καταναλωτών,

6) ότι ο βιολογικός τρόπος παραγωγής συνιστά ιδιαίτερη μέθοδο παραγωγής σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης, ότι κατά συνέπεια, θα πρέπει να προβλεφθεί ότι στην επισήμανση των μεταποιημένων προϊόντων, οι ενδείξεις που αναφέρονται στο βιολογικό τρόπο παραγωγής πρέπει να συνδέονται με τις ενδείξεις που αφορούν τα βιολογικώς παραχθέντα συστατικά,

7) ότι για την εφαρμογή των προτεινομένων διατάξεων, θα πρέπει να προβλεφθούν ευέλικτες διαδικασίες που θα επιτρέπουν να προσαρμοστούν, να συμπληρωθούν ή να διευκρινισθούν ορισμένες τεχνικές λεπτομέρειες ή μέτρα για να ληφθεί υπόψη η κεκτημένη πείρα,

8) ότι, ο παρών κανονισμός πρέπει να συμπληρωθεί, εντός εύλογης προθεσμίας, με αντίστοιχες διατάξεις στον τομέα της ζωικής παραγωγής,

9) ότι, προς το συμφέρον των παραγωγών και των αγοραστών προϊόντων που φέρουν ενδείξεις σχετικές με βιολογικό τρόπο παραγωγής, είναι σκόπιμο να θεσπιστούν οι ελάχιστες εφαρμοστέες αρχές για να είναι δυνατή η εμπορία του προϊόντος με αυτές τις ενδείξεις,

10) ότι ο βιολογικός τρόπος παραγωγής συνεπάγεται σημαντικούς περιορισμούς στη χρησιμοποίηση λιπασμάτων ή φυτοφαρμάκων που μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον ή να έχουν ως αποτέλεσμα την ύπαρξη καταλοίπων στα γεωργικά προϊόντα, ότι, στα πλαίσια αυτά, είναι σκόπιμο να τηρούνται οι πρακτικές που είναι αποδεκτές στην Κοινότητα κατά την έκδοση του παρόντος κανονισμού, σύμφωνα με τους κώδικες πρακτικής που ισχύουν στην Κοινότητα εκείνη την στιγμή, ότι, θα πρέπει εξάλλου, στο μέλλον να καθορισθούν οι αρχές που θα διέπουν την έγκριση προϊόντων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σ' αυτού του είδους τη γεωργία,

11) ότι, εξάλλου, η βιολογική καλλιέργεια περιλαμβάνει ποικίλες καλλιεργητικές πρακτικές καθώς και περιορισμένη χρήση λιπασμάτων και μη χημικών βελτιωτικών χαμηλής διαλυτότητας, ότι θα πρέπει να καθοριστούν οι πρακτικές αυτές και να προβλεφθούν οι προϋποθέσεις χρησιμοποίησης ορισμένων μη χημικών συνθετικών προϊόντων,

12) ότι οι προβλεπόμενες διαδικασίες επιτρέπουν ειδικότερες διατάξεις προκειμένου να αποφευχθεί η παρουσία ορισμένων καταλοίπων συνθετικών χημικών προϊόντων από πηγές άλλες πλην της γεωργίας (περιβαλλοντική ρύπανση) στα ούτως παραγόμενα προϊόντα,

13) ότι η τήρηση των κανόνων παραγωγής καθιστά καταρχήν απαραίτητη τη διεξαγωγή ελέγχων σε όλα τα στάδια της παραγωγής και της εμπορίας,

14) ότι όλοι οι επιχειρηματίες που παράγουν, συσκευάζουν, εισάγουν ή διαθέτουν στο εμπόριο προϊόντα που φέρουν ενδείξεις σχετικά με το βιολογικό τρόπο παραγωγής πρέπει να υπόκεινται σε καθεστώς τακτικού ελέγχου, που να ανταποκρίνεται στις ελάχιστες κοινοτικές απαιτήσεις και να εφαρμόζεται από ορισθείσες αρχές ελέγχου ή/και από εγκεκριμένους και εποπτευόμενους οργανισμούς, ότι θα πρέπει να αναφέρεται στην επισήμανση των προϊόντων, που θα υπάγονται σ' αυτό το καθεστώς ελέγχου, κοινοτική ένδειξη ελέγχου.

2.3 Η σημασία του κανονισμού 2092/91 για τα βιολογικά προϊόντα

Η νομοθεσία για τα προϊόντα βιολογικής γεωργίας με τον κανονισμό 2092/91 ισχύει στην Ελλάδα από το 1993 κι έχει επηρεάσει ποικιλοτρόπως την εξέλιξη της βιολογικής γεωργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Για να εκτιμήσουμε τη σημασία του κανονισμού για τη χώρα μας, είναι εύλογο να δούμε πρώτα τις εξελίξεις στις άλλες χώρες της Ευρώπης, στις οποίες η βιολογική γεωργία έχει αναπτυχθεί περισσότερο.

Σε γενικές γραμμές, ο κανονισμός εφαρμόζεται τα τελευταία χρόνια στις χώρες της Ε.Ε. από τους πιστοποιητικούς οργανισμούς βιολογικών προϊόντων. Στην Ελλάδα, την επίβλεψη της πιστοποίησης έχει το Γραφείο Βιολογικών Προϊόντων του υπουργείου Γεωργίας με υπεύθυνη την αρμόδια αρχή της Ε.Ε.

Όπως αναφέρεται στην εγκύκλιο του Συμβουλίου Υπουργών της Ε.Ε., ο κανονισμός αυτός θεσμοθετήθηκε, εκτός των οδηγιών για την παραγωγή βιολογικών προϊόντων, και για την «προστασία του περιβάλλοντος και τη διατήρηση του αγροτικού κόσμου». Στο θέμα αυτό θα αναφερθώ παρακάτω.

Οι τροποποιήσεις που έγιναν το 1994 ρυθμίζουν διάφορες προδιαγραφές που αφορούν τη σήμανση στην ετικέτα των προϊόντων, το εμπόριο των βιολογικών προϊόντων από χώρες της Ευρώπης, τις πρώτες ύλες που επιτρέπονται στη μεταποίηση, χωρίς να γίνεται όμως αναφορά στις προδιαγραφές για τη μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων κ.ά.

Για τα κτηνοτροφικά προϊόντα αναφέρεται ότι πρέπει να παράγονται σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές των οργανώσεων των παραγωγών βιολογικής κτηνοτροφίας, εφόσον ακόμα δεν έχει θεσπιστεί ένας ενιαίος κανονισμός για τη βιολογική κτηνοτροφία της Ε.Ε.

Στη συνέχεια, οι εκτιμήσεις που θα κάνω σχετικά με τους θετικούς και τους αρνητικούς παράγοντες αφορούν γενικά τις εξελίξεις σ' όλη την Ευρώπη κι όχι μόνο για την ελληνική πραγματικότητα, εφόσον στην Ευρώπη η βιολογική γεωργία έχει, αναπτυχθεί από τη δεκαετία του 1970, με συγκεκριμένους ιδεολογικούς στόχους και με μια μικρή σχετικά παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας.

2.4 Οι θετικοί παράγοντες του κανονισμού

Ο κανονισμός 2092/91 οδήγησε στην επίσημη αναγνώριση της βιολογικής γεωργίας και των προϊόντων της, αλλά βοήθησε ιδιαίτερα στον απαραίτητο διαχωρισμό των ψευδοβιολογικών προϊόντων. Παράλληλα, ανέδειξε τους στόχους της βιολογικής γεωργίας, που σηματοδοτούν μια νέα πρόταση στα αδιέξοδα της αγροτικής πολιτικής.

Θα αναφερθώ σύντομα στους βασικότερους αυτούς στόχους, που καθορίζουν το περιβαλλοντικό αλλά και το κοινωνικό στίγμα της βιολογικής γεωργίας και τη συμβολή της στην αειφόρο ανάπτυξη της υπαίθρου:

1. Με τη στήριξη και την ανάπτυξη που προσφέρει στις αποκεντρωμένες τοπικές μεταποιητικές δομές (βιοτεχνία) και στο εμπόριο. Με τις χαμηλές εισροές και τα αναβαθμισμένα ποιοτικά προϊόντα της.

2 Με την ενημέρωση των καταναλωτών, με τη διαφάνεια στις μεθόδους παραγωγής, στην καλλιέργεια, στη μεταποίηση και στη διάθεση. Αναδεικνύονται συνολικά τα προτερήματα της βιολογικής γεωργίας που γίνονται μόνιμα επιχειρήματα επικοινωνίας μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών.

3 Η συμβατική γεωργία συμβάλλει με 15% στη ρύπανση του περιβάλλοντος με βλαβερές ουσίες. Ιδιαίτερα όσον αφορά τα ορυκτά καύσιμα, η βιολογική γεωργία έχει τη δυνατότητα να παράγει τις ίδιες ποσότητες, αλλά με τη μισή κατανάλωση ενέργειας και συνεπώς, με το μισό διοξείδιο του άνθρακα (CO₂).

4 Προσφέρει, επίσης, προστασία στα υπόγεια νερά, ιδιαίτερα δε στο πόσιμο. Ενώ για παράδειγμα το 95% του νερού που καταναλώνεται στη συμβατική γεωργία της χώρας μας επιβαρύνει ιδιαίτερα το έδαφος σε νιτρικά και φυτοφάρμακα.

Έτσι, άνοιξε ο δρόμος για μια οργανωμένη μαζική παραγωγή, καθιερώθηκε στην αγορά ο επαγγελματισμός κι ένας δίκαιος ανταγωνισμός εμφανίζεται μεταξύ των βιοκαλλιεργητών.

Τέλος, βάσει του κανονισμού της Ε.Ε. αναπτύχθηκαν τα προγράμματα ενισχύσεων και αναδιάρθρωσης της βιολογικής γεωργίας. Έτσι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες δόθηκε η δυνατότητα μιας σημαντικής ανάπτυξης της βιολογικής γεωργίας, όπως έγινε στη Δανία, στη Γερμανία και την Αυστρία, όπου από το 1991 τριπλασιάστηκε η παραγωγή.

2.5 Αρνητικοί παράγοντες του κανονισμού

Η εφαρμογή του κανονισμού 2092/91 έγινε αρχικώς θετικά αποδεκτή απ' όλες τις οργανώσεις παραγωγών βιολογικής γεωργίας. Αργότερα, όμως, αναπτύχθηκε μια κριτική που στηρίζεται στα εξής σημεία:

- Ο έλεγχος και η εξέλιξη της βιολογικής γεωργίας βρίσκονται στα χέρια του κράτους. Δηλαδή, υπάρχει μια αμφισβήτηση στις εκάστοτε κομματικές αλλαγές των κυβερνήσεων.
- Η γραφειοκρατική επιβάρυνση του ελέγχου είναι πολύ μεγαλύτερη και λιγότερο ασφαλέστερη από εκείνη των οργανώσεων των βιοκαλλιεργητών. Με τη γραφειοκρατική συγκέντρωση περισσότερων στοιχείων της καλλιέργειας από τον παραγωγό αλλά και από τους πιστοποιητικούς οργανισμούς, αλλά και με τη μικρότερη εξασφάλιση του ελέγχου. Αυτό είναι ένα φαινόμενο που έχει σχέση με τους παραγωγούς που αλλάζουν τη μέθοδο της καλλιέργειάς τους χωρίς να έχουν αλλάξει τη συνείδησή τους σχετικά με τους στόχους της βιοκαλλιέργειας, όταν είναι αναγκασμένοι να δίνουν περισσότερο βάρος στην υπαρξιακή τους επιβίωση, με έμφαση στα οικονομικά τους ενδιαφέροντα.
- Εμφανίζεται μια τάση αλλοίωσης των πρωταρχικών οικολογικών στόχων (π.χ., επιτρέπεται η παράλληλη συμβατική καλλιέργεια και δεν ρυθμίζεται η βιολογική κτηνοτροφία). Η αλλοίωση αυτή αφορά τους πρωταρχικούς στόχους της βιολογικής γεωργίας, που ανέφερα και προηγουμένως. Υπάρχει μια τάση, αντί των οικολογικών θέσεων, να επικρατούν αποκλειστικά οι παράγοντες της βιωσιμότητας μιας εκμετάλλευσης.
- Γενικά, το βιολογικό προϊόν υποβαθμίζεται αποκτώντας καθαρά εμπορικά χαρακτηριστικά. Τα τοπικά προϊόντα δεν προωθούνται εύκολα στην αγορά εξαιτίας της εμφάνισης μεγάλων μονάδων και επιχειρήσεων, που προσφέρουν τυποποιημένα προϊόντα για τη διεθνή αγορά, με

οργανωμένη την παραγωγή σε μεγάλες εκτάσεις, με υψηλές επενδύσεις, που οδηγούν σε μεγάλες προσφορές στην αγορά προϊόντων με χαμηλές τιμές. Αυτή η εξέλιξη απειλεί τους μικρομεσαίους παραγωγούς βιολογικών προϊόντων. Η συγκέντρωση αυτή της παραγωγής έχει τα γνωστά χαρακτηριστικά της συμβατικής γεωργίας: της «ανάπτυξης» ή της «πίεσης της εγκατάλειψης», κι ακόμη, κι ενός νέου κολονιαλισμού στη βιολογική γεωργία.

Ένα παράδειγμα από την εξέλιξη αυτή στη βιολογική αμπελουργία είχαμε στη Γερμανία αρχικά, μετά την εφαρμογή του κανονισμού, σημειώθηκε μια μεγάλη διάσπαση των παραγωγών την οποία ακολούθησε η ανάδειξη του προβλήματος του μάρκετινγκ των βιολογικών κρασιών. Το βιολογικό κρασί είχε έως τότε μια ταυτότητα, με τοπικό χαρακτηριστικά, μικρές ποσότητες και διαφορετικές ποικιλίες. Τώρα, βλέπουμε την τάση να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα αυτό με τη δημιουργία ενός κοινού προφίλ κι ενός νέου τρόπου με τον οποίο θα προβληθούν τα κρασιά αυτό στον καταναλωτή.

Η ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας στην Ευρώπη επιβεβαιώνει αυτές τις τάσεις. Η παραγωγή αυξήθηκε αλματωδώς με την εφαρμογή του κανονισμού (π.χ., στην Αυστρία το 1980 υπήρχαν 200 παραγωγοί, το 1995 γίνονται 23.000 παραγωγοί, δηλαδή το 10% όλων των παραγωγών).

Η ελευθερία του εμπορίου εντός της Ευρώπης επιτρέπει τη διακίνηση των προϊόντων χωρίς προβλήματα στις γειτονικές χώρες, αλλά αυτό θεωρείται ως απειλή στις δομές της τοπικής αγοράς. Τα βιολογικά προϊόντα που εισάγονται στην Ευρώπη από ελεγχόμενη βιοκαλλιέργεια των χωρών του Τρίτου Κόσμου, έχουν ρυθμιστεί επίσης με τον κανονισμό αυτό.

Διαπιστώνουμε ότι οι συνθήκες που είχαν εμπεδωθεί με ιδεαλισμό πριν από την Εφαρμογή του κανονισμού -υψηλές αξιώσεις, υψηλές τιμές- απειλούνται να καταρρεύσουν κάτω από την πίεση του ανταγωνισμού.

Αντίθετα, όμως, η βιολογική γεωργία ξεπέρασε την αρχική της μορφή, ως μια μικρή πτυχή του εμπορίου λίγων μυημένων ανθρώπων. Τα βιολογικά προϊόντα έχουν γίνει φθηνότερα και οι αγοραστές έχουν εύκολη πρόσβαση σ' αυτά.

Στις χώρες της Ευρώπης στις οποίες υπάρχουν μεγάλες οργανώσεις και ομοσπονδίες παραγωγών βιολογικών προϊόντων οι αλλαγές ήταν πολύ έντονες. Οι οργανώσεις αυτές έχουν ήδη αρχίσει να αναδιοργανώνουν την εργασία τους και δυναμώνουν την προβολή τους σε σχέση με τον κανονισμό. Οι δραστηριότητες που έχουν αναλάβει οι ομοσπονδίες των βιοκαλλιεργητών στις άλλες χώρες της Ευρώπης επεκτείνονται σε πολλά θέματα, όπως είναι: η εκπαίδευση, η παροχή συμβουλών, ο έλεγχος, η ανεύρεση χρηματικών ενισχύσεων, η ενημέρωση της κοινής γνώμης κι ακόμη δραστηριότητες που αφορούν το μάρκετινγκ.

Στη χώρα μας, οι δραστηριότητες αυτές επιβαρύνουν τον ίδιο τον παραγωγό. Αλλά και σε χώρες που δεν ήταν καλά οργανωμένη η βιολογική γεωργία και κατά συνέπεια, αδύναμη αντιπροσώπευση των βιοκαλλιεργητών, προωθείται η εμπορικοποίηση των βιολογικών προϊόντων, ιδιαίτερα με την κυριαρχία των πολυκαταστημάτων όπου προωθείται με γρήγορους ρυθμούς (Αυστρία) η μαζική διακίνηση των προϊόντων αυτών. Τέλος, η διαφορετική υποστήριξη που προσφέρεται για την βιολογική γεωργία από τις χώρες της Ευρώπης δημιουργεί άνισες συνθήκες στον ανταγωνισμό.

Για την Ελλάδα, όμως, ισχύουν, προς το παρόν, περισσότερο οι θετικοί παράγοντες που ανέφερα προηγουμένως.

2.6 Τι προσφέρει ο κανονισμός 2092/91 στην Ελλάδα

- Ο καθορισμός σήματος στο οποίο αναφέρεται ότι ένα προϊόν είναι «προϊόν βιολογικής γεωργίας» βοήθησε να αρθεί η παραπλάνηση του καταναλωτή σε σχέση με τα προϊόντα που εμφανίζονται στην αγορά και δεν τηρούν τον κανονισμό.
- Η αναγνώριση της βιολογικής γεωργίας στην Ελλάδα είναι ένα δεύτερο γεγονός. Η αναγνώριση, δηλαδή, από τις κρατικές υπηρεσίες και την κοινωνία έχει μεγάλη σημασία και για τη διαμόρφωση των προγραμμάτων ενισχύσεων και εκπαίδευσης.
- Ο κανονισμός της Ε.Ε. ανταποκρίνεται θετικά στην κατάσταση που διαμορφώνεται από τις υπάρχουσες δομές της ελληνικής αγροτικής παραγωγής. Διότι οι απόλυτες προδιαγραφές που υπήρχαν στις ομοσπονδίες βιολογικής γεωργίας στην κεντρική Ευρώπη θα δημιουργούσαν προβλήματα στην υλοποίηση από τους Έλληνες βιοκαλλιεργητές. Έτσι, η τροποποίηση και η προσαρμογή τους, ιδιαίτερα στο θέμα της παράλληλης συμβατικής παραγωγής και της βιοκαλλιέργειας, χωρίς να είναι απαραίτητη η κτηνοτροφία, ήταν μια αναγκαία διευκόλυνση για την ανάπτυξη της βιοκαλλιέργειας στην Ελλάδα. Σε πολλά άλλα σημεία, ο κανονισμός θα πρέπει να προσαρμοστεί ακόμα περισσότερο στα δεδομένα των μεσογειακών χωρών της Ευρώπης.

Τέλος δεν δημιουργήθηκε ένας προβληματισμός με Ομοσπονδίες βιοκαλλιεργητών, όπως έγινε σε άλλες χώρες της Ευρώπης. Σ' αυτό όμως το σημείο, ελλοχεύει ο κίνδυνος της μη αποτελεσματικής αντιπροσώπευσης των βιοκαλλιεργητών. Ενώ αντίθετα, υπάρχει ο κίνδυνος της παρέμβασης μιας καθαρά εμπορικής επιχείρησης, που θα μπορούσε να υπαγορεύσει τους όρους της σ' όλες τις διαδικασίες της παραγωγής, δηλαδή στην πιστοποίηση και τη διαμόρφωση των τιμών σύμφωνα με τα δικά της ενδιαφέροντα.

Ο κανονισμός της Ε.Ε. είναι ένα πολιτικό ρυθμιστικό μέσο που υπηρετεί τις εκάστοτε διεκδικήσεις. Πολιτικά, ανήκει στο πλαίσιο των αλλαγών της αγροτικής μεταρρύθμισης με τα συμπληρωματικά μέτρα για τις ενισχύσεις στην εντατικοποίηση της γεωργίας.

Για τους λόγους αυτούς, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί μια ισχυρή αντιπροσώπευση της βιολογικής γεωργίας στη χώρα μας, με παρέμβαση σε διεθνές αλλά και σε τοπικό εθνικό επίπεδο. Δηλαδή, ένα πλατύ lobby από καλλιεργητές, μεταποιητές και ανθρώπους που δραστηριοποιούνται στο χώρο του εμπορίου του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας, την τοπικότητα και το αίτημα της κοινωνικής ισότητας.

Μια νέα στρατηγική του κινήματος της βιολογικής γεωργίας στην Ελλάδα είναι απαραίτητη. Για να σταθεί η βιολογική γεωργία στην Ελλάδα, γεγονός που μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε ως μια ευκαιρία για την ανάπτυξη της γεωργίας στην Ελλάδα. Θα πρέπει ν' ακολουθήσουμε την εξής στρατηγική θεωρώντας την ως εθνική υπόθεση:

- Οι κρατικές ενισχύσεις του προγράμματος 2078 θα πρέπει να διαμορφωθούν ως ενισχύσεις στις δομές ανάπτυξης της βιοκαλλιέργειας που είναι βασικά η μεταβατική περίοδος. Η απλή στρεμματική ενίσχυση δεν επαρκεί, χρειάζεται να σχεδιαστούν προγράμματα στην πληροφόρηση, στην εκπαίδευση, στη διάθεση προϊόντων και την ενημέρωση της κοινής γνώμης. Πρέπει να υποστηριχθούν, οι οικολογικές δραστηριότητες του καλλιεργητή, π.χ. προστασία των υπόγειων νερών, διάβρωση του εδάφους, φροντίδα της βιολογικής ποικιλομορφίας, ανακύκλωση και παραγωγή κομπόστ, εξοικονόμηση ενέργειας.
- Πρέπει να οργανωθούν τοπικές αγορές ή άμεση διάθεση προϊόντων και να υποστηριχθεί το εμπόριο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

- Ενίσχυση των οργανώσεων του lobby των καλλιεργητών έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι θέσεις τους που αφορούν στη διαμόρφωση των αγορών, της νομοθεσίας και της διαχείρισης των ενισχύσεων.
- Θα πρέπει ν' αναζητηθεί ή αναγνώριση της βιολογικής γεωργίας από την κοινωνία, την κοινή γνώμη προωθώντας τη συνεργασία των βιοκαλλιεργητών με τους καταναλωτές, στο εμπόριο και στις περιβαλλοντικές οργανώσεις, καθώς επίσης και η δικτύωση με τις ευρωπαϊκές οργανώσεις που υποστηρίζουν την αειφόρο γεωργία.

Αυτοί οι στόχοι πρέπει να προστατευθούν και να μεταφερθούν στην πραγματικότητα της οικονομικής διαχείρισης μιας αγροτικής εκμετάλλευσης κι εφόσον τα βιολογικά προϊόντα περιέχουν κοινωνικές αξίες, η προσπάθεια για τη στήριξή τους θα πρέπει να γίνεται απ' όλη την κοινωνία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

3.1 Τρόπος υπολογισμού των ενισχύσεων

Για τον υπολογισμό της ενίσχυσης των ετήσιων αροτραίων καλλιεργειών ως βάση λαμβάνεται η/οι καλλιέργεια/ες της περιόδου αναφοράς. Ως περίοδος αναφοράς λαμβάνονται οι 5 καλλιεργητικές περίοδοι που προηγούνται της ημερομηνίας υποβολής αίτησης ένταξης στο πρόγραμμα. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει διαφορά στο ύψος ενίσχυσης μεταξύ ξηρικών καλλιεργειών, όπως και μεταξύ αρδευόμενων αν στην περίοδο αναφοράς υπάρχει είτε μονοκαλλιέργεια, είτε αμειψισπορά ξηρικών με ξηρικές ή αρδευόμενων με αρδευόμενες τότε στους βιοκαλλιεργητές καταβάλλεται αντίστοιχα η ενίσχυση για ξηρικές ή για αρδευόμενες.

Αν στην περίοδο αναφοράς υπάρχει αμειψισπορά αρδευόμενων-ξηρικών η καταβαλλόμενη ενίσχυση υπολογίζεται με βάση το ποσοστό συμμετοχής των ως άνω καλλιεργειών στο πενταετές σχήμα αμειψισποράς.

Αν στην περίοδο αναφοράς υπάρχει αμειψισπορά με συμμετοχή ορεινών σιτηρών και λοιπών ξηρικών καλλιεργειών, η ενίσχυση υπολογίζεται ομοίως με βάση το ποσοστό συμμετοχής των καλλιεργειών στην αμειψισπορά.

Αν τα αγροτεμάχια βρίσκονται σε ζώνες εξάντλησης του υπόγειου υδροφόρα και στην περίοδο αναφοράς καλλιεργούνταν μόνο αρδευόμενες καλλιέργειες, το ύψος ενίσχυσης υπολογίζεται με υποχρεωτική εισαγωγή στην αμειψισπορά κατ' ελάχιστου ποσοστού 5% ξηρικών καλλιεργειών, ήτοι $E=0,95A+0,05Ξ$, όπου E = ενίσχυση βιοκαλλιέργειας, A = ενίσχυση

αρδευόμενης καλλιέργειας, Ξ = ενίσχυση ξηρικής καλλιέργειας. Αν στις ως άνω ζώνες το ποσοστό συμμετοχής των ξηρικών καλλιεργειών, κατά την περίοδο αναφοράς υπερβαίνει το 5%, το αυξημένο αυτό ποσοστό συμμετοχής λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό των ενισχύσεων. Άπαξ και υπολογισθεί, με βάση τα ανωτέρω, το ύψος ενίσχυσης κατά την ένταξη στο πρόγραμμα, η ενίσχυση παραμένει σταθερή καθ' όλη τη διάρκεια της δέσμευσης, ανεξάρτητα από την διαδοχή των βιοκαλλιεργειών, με βάση το καλλιεργητικό σχέδιο. Η αγρανάπαυόμενη αμειψισπορά, κατά συνέπεια, ενισχύεται με την ενίσχυση ένταξης.

Για τους νέους αγρότες ως ενίσχυση ένταξης λαμβάνεται η ενίσχυση των αρδευόμενων αν στην περίοδο αναφοράς οι καλλιέργειες ήταν αρδευόμενες. Αν στην περίοδο αναφοράς υπήρχαν αποκλειστικά ξηρικές καλλιέργειες ή αμειψισπορά με συμμετοχή αρδευόμενων -ξηρικών, ο δικαιούχος δηλώνει με υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 η οποία συνοδεύει την αίτηση του, αν αποδέχεται την περίοδο αναφοράς, που συνδέεται με το καλλιεργητικό ιστορικό των αγροτεμαχίων του ή επιθυμεί ως περίοδο αναφοράς, μία μελλοντική, η οποία προκύπτει από τις επιχειρηματικές επενδυτικές του αποφάσεις και η οποία είτε περιλαμβάνει μεγαλύτερα ποσοστά αρδευόμενων καλλιεργειών είτε αποκλειστικά αρδευόμενες καλλιέργειες. Η ελεγκτική αρχή ελέγχει την δυνατότητα υλοποίησης του προτεινόμενου καλλιεργητικού σχεδίου, με βάση διαθέσιμα αντικειμενικά στοιχεία (δυνατότητα άρδευσης, αίτηση ένταξης σε «σχέδιο βελτίωσης» του Καν.1257/99, κ.ο.κ).

Για τις παλαιές συμβάσεις, που έχουν υπογραφεί στα πλαίσια του Καν (ΕΟΚ) 2078/92 (μέχρι 31/12/99) οι ενισχύσεις συνεχίζουν να καταβάλλονται με το παλαιό καθεστώς, ήτοι η ετήσια ενίσχυση, είναι εκείνη η οποία αντιστοιχεί στην καλλιέργεια του έτους για το οποίο αιτείται η ενίσχυση, με εξαίρεση την αγρανάπαυση για την οποία καταβάλλεται η ενίσχυση της καλλιέργειας που προηγείται της αγρανάπαυσης.

Στην περίπτωση συγκαλλιέργειας πολυετούς φυτείας (δενδρώνας, αμπελώνας) με αροτραίες καλλιέργειες ή κηπευτικά, ως ύψος ενίσχυσης λαμβάνεται η ενίσχυση της μόνιμης καλλιέργειας.

Σε περίπτωση μεικτού δενδρώνα (δενδροπερίβολο) ή αμπελώνα-δενδρώνα, ο οποίος δεν είναι δυνατόν να διαχωριστεί με βάση τον ορισμό του αγροτεμαχίου του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (Ο.Σ.Δ..Ε) η καταβαλλόμενη ενίσχυση υπολογίζεται με βάση την καθορισμένη για κάθε είδος πυκνότητα φύτευσης στις δεδομένες τοπικές συνθήκες.

Το πριμ για κάθε καλλιέργεια υπολογίζεται ως εξής:

α) Στις οικολογικά ευαίσθητες περιοχές: $\text{Πριμ} = 0,15\text{XE}/1,15$

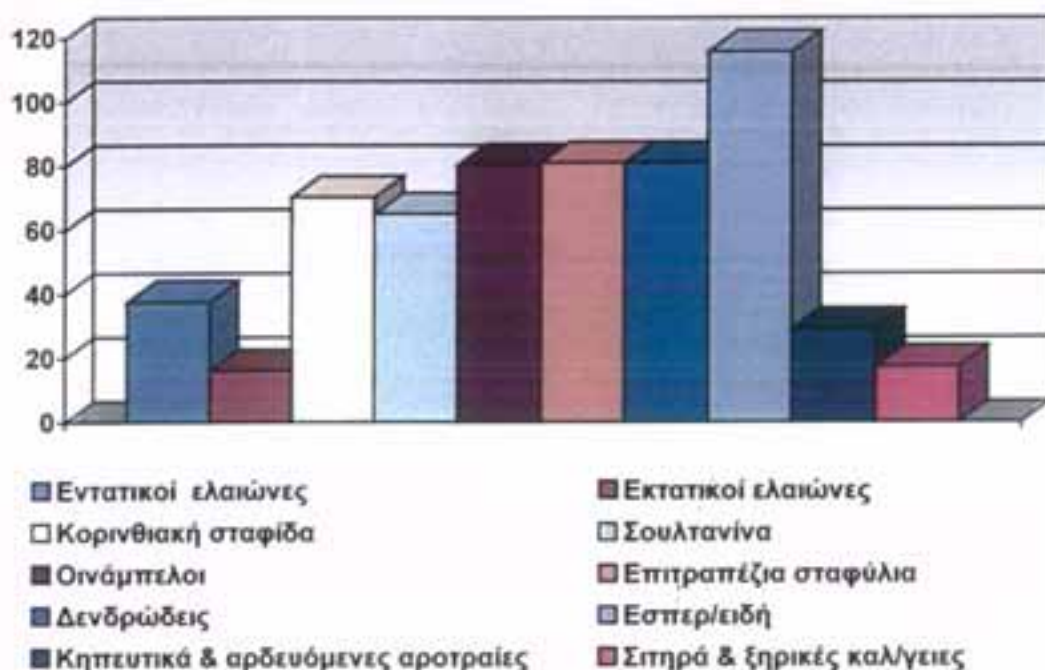
β) Στις λοιπές περιοχές: $\text{Πριμ} = 0,1\text{XE}/1,10$

όπου E= η ενίσχυση για την υπόψη καλλιέργεια και το υπόψη έτος.

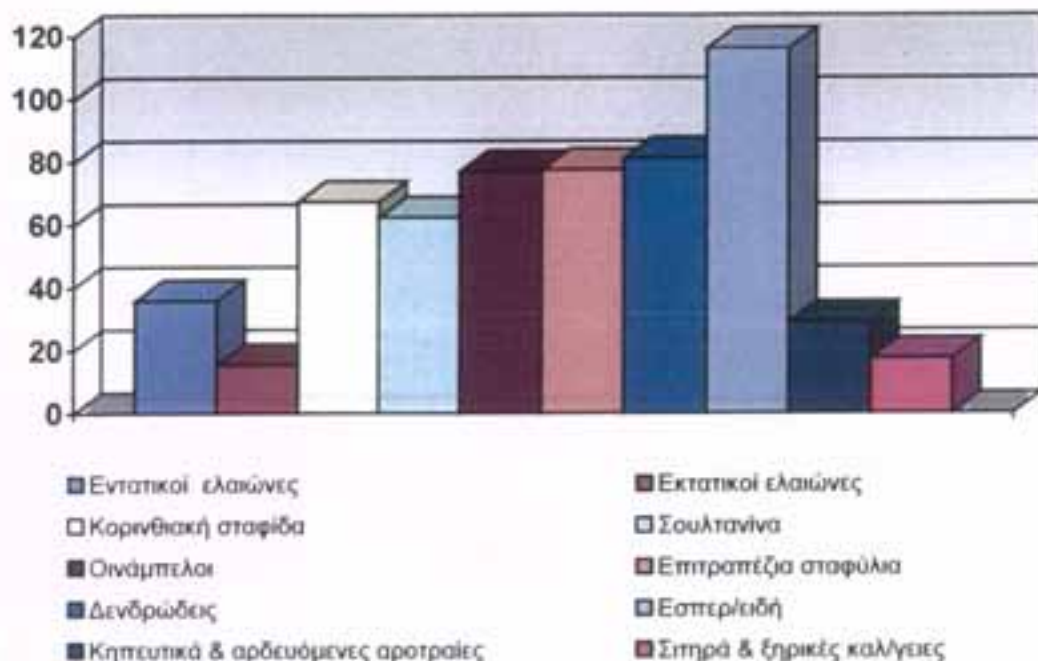
3.2 Οικονομική ενίσχυση 1995-1998

Η οικονομική ενίσχυση των βιοκαλλιεργητών που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα από το 1995-1998 έχει ως ακολούθως:

Οικολογικά ευαίσθητες περιοχές

Λοιπές περιοχές

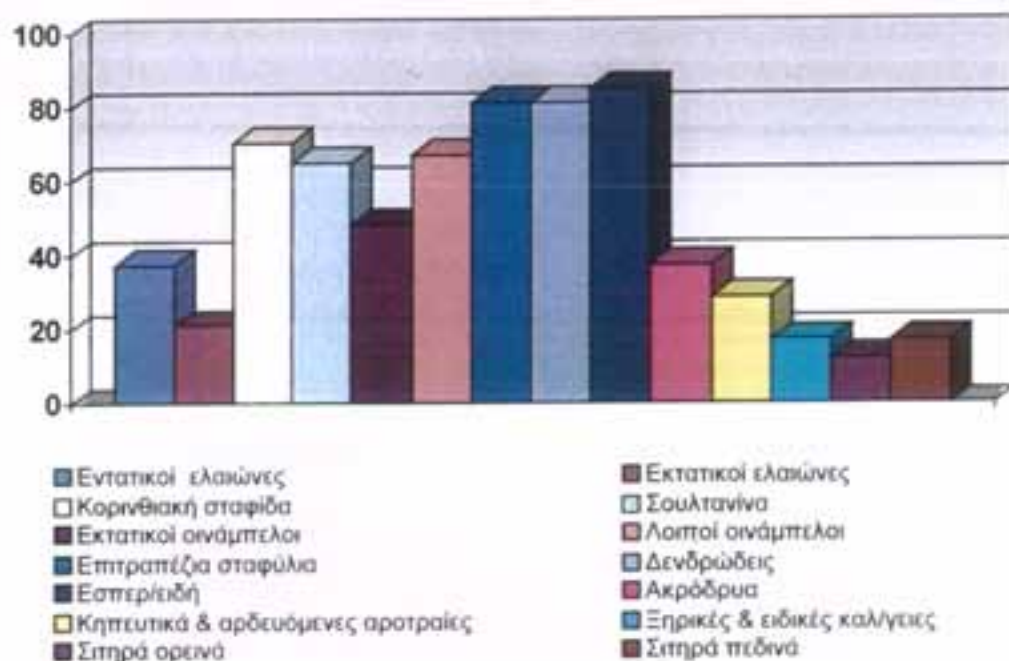
Βλέπε Παράρτημα Πίνακας Α.

Εύκολα μπορούμε να διακρίνουμε ότι η ενίσχυση δεν είναι ίση για όλες τις περιοχές της Ελλάδας, αλλά χωρίζεται σε δύο κατηγορίες α) οικοδομικά ευαίσθητες περιοχές και β) λοιπές περιοχές. Βλέπουμε εδώ ότι η ενίσχυση στους ελαιώνες και τους αμπελώνες ήταν μεγαλύτερη για τις οικολογικά ευαίσθητες περιοχές από ότι στις λοιπές, ενώ στις δενδρώδεις, εσπεροειδή, κηπευτικά και αρδευόμενες αροτραίες και στις σιτηρά και ξηρικά καλλιέργειες η ενίσχυση ήταν ίση σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας.

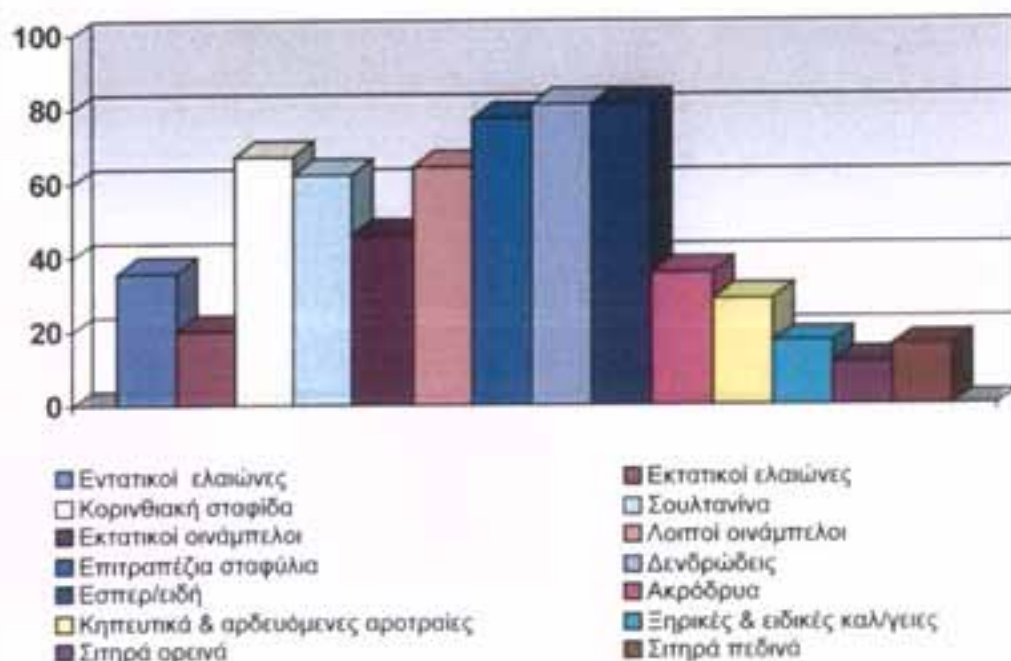
3.3 Οικονομική ενίσχυση 1999

Η οικονομική ενίσχυση των βιοκαλλιεργητών που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα το 1999 διαφέρει από αυτή του 1995-1998 ως εξής:

Οικολογικά ευαίσθητες περιοχές

Λοιπές περιοχές

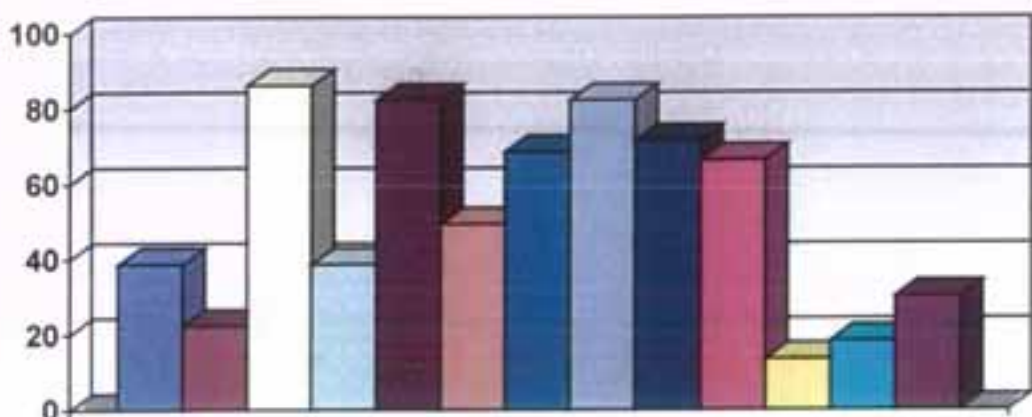
Βλέπε παράρτημα πίνακα Β.

Για τους εντατικούς ελαιώνες η ενίσχυση είναι ίδια ενώ για τους εντατικούς αυξάνεται περίπου κατά 5 ευρώ ανά στρέμμα. Για την κορινθιακή σταφίδα και τη σουλτανίνα η ενίσχυση παραμένει ίδια. Οι οινάμπελοι διαχωρίζονται σε εκτατικοί και σε λοιποί, όπου η ενίσχυση στους λοιπούς είναι μεγαλύτερη από την εκτατική. Ως εκτατικοί ορίζονται αυτοί που έχουν απόδοση μικρότερη ή ίσα των 500 χλμ. σταφυλιών ανά στρέμμα. Για τα επιτραπέζια σταφύλια και τις δενδρώδεις παραμένει σταθερή η ενίσχυση. Για τα εσπεροειδή είχαμε μια μεγάλη μείωση κατά 30 ευρώ ανά στρέμμα για τις οικοδομικά ευαίσθητες περιοχές ενώ 35 ευρώ ανά στρέμμα για τις λοιπές περιοχές. Κηπευτικά, αρδευόμενες αροτράιες και για τις ξηρικές η ενίσχυση παραμένει ίδια ενώ τα σιτηρά διαχωρίζονται σε πεδινά και ορεινά όπου η ενίσχυση στα ορεινά σιτηρά είναι μικρότερη κατά 5 στρέμματα ανά στρέμμα.

3.4 Οικονομική ενίσχυση 2000

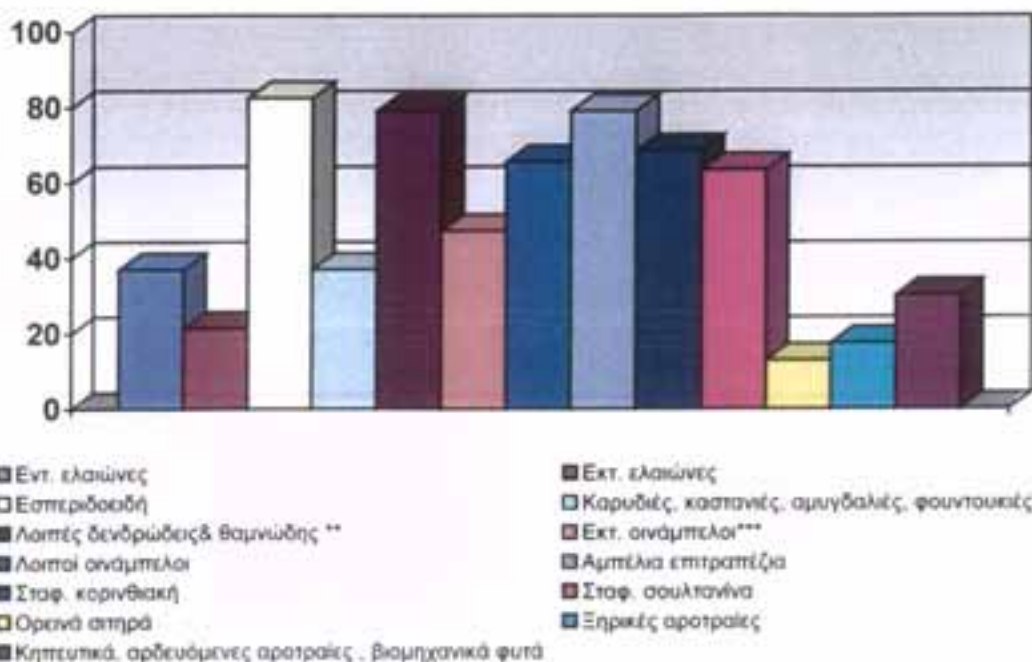
Η οικονομική ενίσχυση των βιοκαλλιεργητών που εντάσσονται στο πρόγραμμα από 1/1/2000 καθορίζεται ως ακολούθως:

Οικολογικά ευαίσθητες περιοχές

- Εντ. ελαιώνες
- Εσπεριδοειδή
- Λοιπές δενδρώδεις & θαμνώδεις **
- Λοιποί ονάμπειλοι
- Σταφ. κορινθιακή
- Ορενά σιτηρά
- Κηπευτικά, αρδευόμενες αροτραίες - βιομηχανικά φυτά
- Εκτ. ελαιώνες
- Καρυδιές, καστανές, αμυγδαλιές, φουντουκιές
- Εκτ. ονάμπειλοι***
- Αμπέλια επιτραπέζια
- Σταφ. σουλτανίνα
- Ξηρές αροτραίες

Λοιπές περιοχές

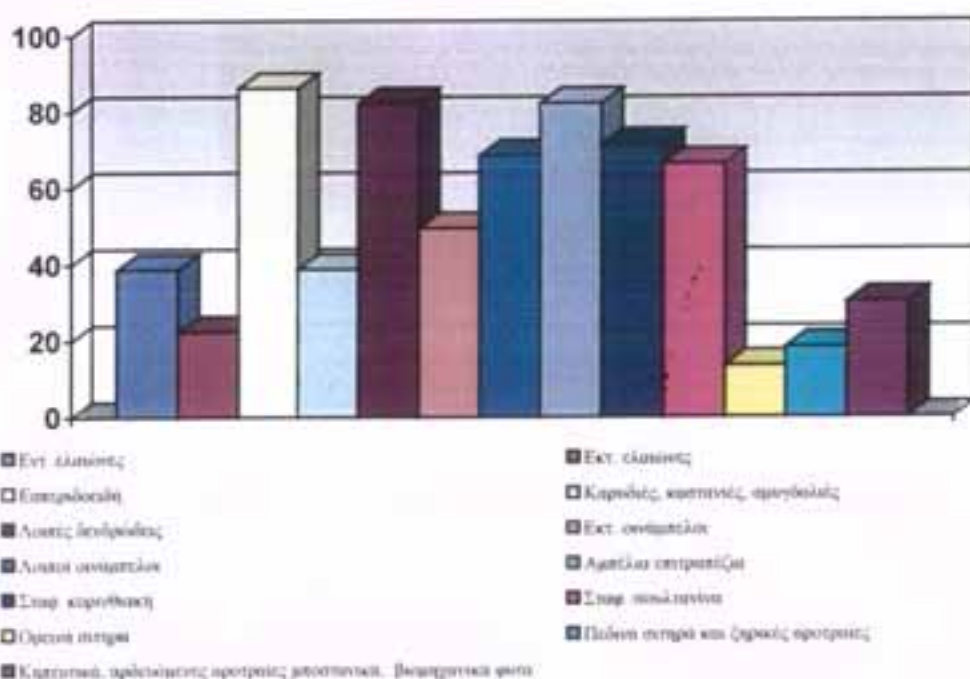
Βλέπε παράρτημα, πίνακα Γ.

Το ήδη εφαρμοζόμενο πρόγραμμα το οποίο ξεκίνησε 1/1/2000 θα έχει διάρκεια 6 ετών. Συγκριτικά για το 1999 βλέπουμε ότι στο πρόγραμμα 2000 υπάρχει μια σχετική αύξηση κατά περίπου 1 ευρώ ανά στρέμμα σε όλα τα είδη καλλιέργειας και για τις οικολογικά ευαίσθητες και για τις λοιπές περιοχές. Έχει δημιουργηθεί δε η νέα κατηγορία θαμνώδης καλλιέργεια όπου σε αυτή ανήκουν τα βατόμουρα και οι καλλιέργειες μικρών καρπών και εντάσσεται στο είδος «λοιπές δένδρωδες» με το ίδιο ποσό ενίσχυσης. Επίσης δημιουργήθηκε και η κατηγορία «καρυδιές, καστανιές, αμυγδαλιές και φουντουκιές» όπου ενισχύονται με το ίδιο ποσό των εντατικών ελαιώνων.

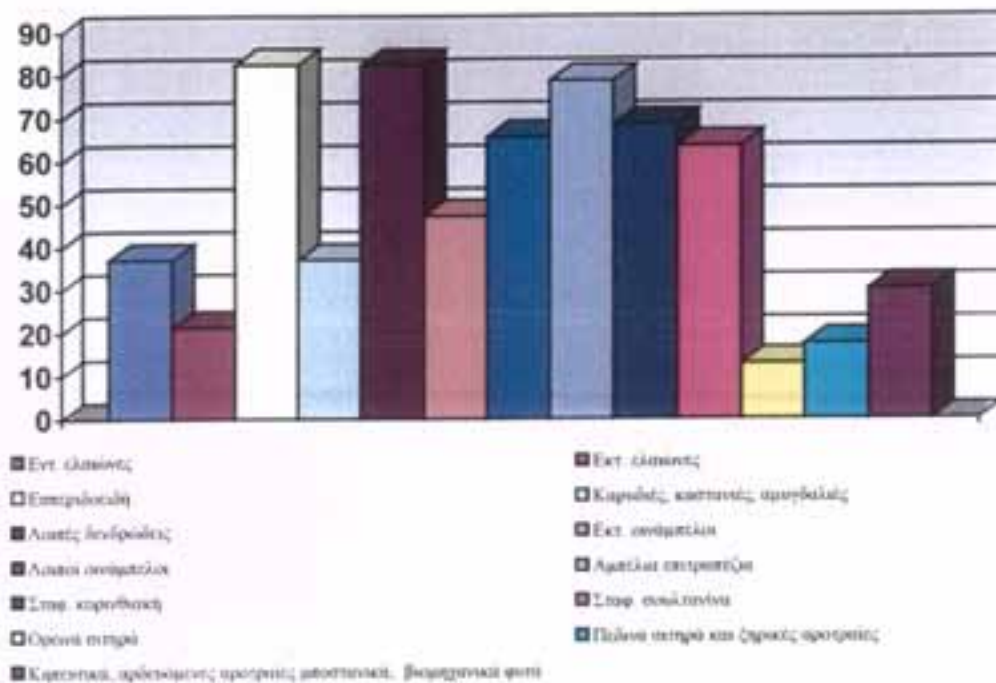
3.5 Οικονομική ενίσχυση 2001-2006

Η ενίσχυση για το πρόγραμμα βιολογική γεωργία από 1/1/2001 παρατίθεται στον αντίστοιχο πίνακα Δ στο παράρτημα όπου έχει γίνει μια αύξηση κατά 1 ευρώ περίπου στους εκατομμύρια ελαιώνες στις λοιπές δενδρώδεις, τα επιτραπέζια αμπέλια και τη σταφίδα σουλτανίνα. Είναι δε κατανοητό ότι η ενίσχυση για τις οικολογικά ευαίσθητες περιοχές είναι μεγαλύτερη από ότι στις λοιπές περιοχές. Στα υπόλοιπα είδη καλλιέργειας η ενίσχυση δεν έχει μεταβληθεί.

Οικολογικά ευαίσθητα περιοχές

Λοιπές περιοχές

3.6 Πρόγραμμα μείωσης της νιτρορύπανσης Γεωργικής Προέλευσης

Στρεμματικές ενισχύσεις του νέου προγράμματος από 1/1/2001. Οι ενισχύσεις ανά εδαφική κλάση είναι μέσες ενισχύσεις και υπολογίζονται με βάση μια μέση αναμενόμενη αμειψισπορά.

Εδαφική κλάση	Σύστημα άρδευσης	Βαμβάκι		Αραβόσιτος	
		(1)	(2)	(1)	(2)
		EURO	EURO	EURO	EURO
I	στάγδην	20,97	23,42	18,81	19,91
II	στάγδην	21,42	24,45	19,71	21,09
	καταιονισμός	21,06	23,72	19,04	20,27
III	στάγδην	22,29	25,8	19,32	21,01
	καταιονισμός	20,92	23,66	18,86	20,17
VI υποκλάση I	στάγδην	20,99	23,42	18,66	19,77
υποκλάση II	στάγδην	28,41*		20,51*	
VII υποκλάση I	στάγδην	21,84	24,44	19,46	20,65
υποκλάση II	στάγδην	29,74*	29,74*	21,52*	21,52
VIII υποκλάση I	στάγδην	21,84	23,42	18,33	19,61
υποκλάση II	στάγδην	29,74*		20,86*	
Ζώνες εξάντλησης υπόγειου υδροφορέα	στάγδην	30,3**		23,28**	

(1) Ελάχιστες δεσμεύσεις

(2) Δεσμεύσεις πέραν των ελαχίστων

* Μέση ενίσχυση

** Ενίσχυση στην εδαφική κλάση I

Για τις λοιπές καλλιέργειες η στρεμματική ενίσχυση θα καθοριστεί με την απόφαση του Υπουργού Γεωργίας που ορίζεται στην παρ. 7 της παρούσης.

3.7 Μακροχρόνια Παύση Εκμετάλλευσης Γεωργικών Γαιών

Επίσης ένα τρίτο πρόγραμμα της απόφασης του Υπουργού περί της βιολογικής γεωργίας είναι η μακροχρόνια παύση εκμετάλλευσης γεωργικών γαιών όπου ενισχύεται με δύο μέτρα: α) Δημιουργία οικοπάρκων, αποκατάσταση βιοτόπων ανά γεωγραφική ζώνη και β) Προστασία υδροηλεκτρικών συστημάτων από ρύπανση γεωργικής προέλευσης και πάλι ανά γεωγραφική ζώνη.

Μέτρο Α: Δημιουργία οικοπάρκων, αποκατάσταση βιοτόπων

Στρεμματικές ενισχύσεις ανά γεωγραφική ζώνη από 1/1/2001

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΖΩΝΗ 450: Μακεδονία – Θράκη

α/α	Χρήσεις γης	(1) EURO	(2) EURO
1	Αρδευόμενες αροτραίες, πλην αραβοσίτου καρπού, μηδικής, τριφυλλιών, κηπευτικά, μπιστανικά, όσπρια, δένδρωδεις, αμπελώνες	60,0	60,0
2	Αραβόσιτος καρπός	55,64	53,33
3	Μηδική/Τριφύλια	60,0	60,0
4	Σιτάρι σκληρό	54,76	52,48
5	Σιτάρι μαλακό	23,57	22,59
6	Κριθάρι, λοιπά χειμερινά σιτηρά	8,48	8,13
7	Μόνιμοι λειμώνες, χορτολίβαδα	24,80	23,77
8	Θαμνολίβαδα, Δασολίβαδα	23,93	22,93

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΖΩΝΗ 460 : Ήπειρος – Πελονησος – Ιόνια

α/α	Χρήσεις γης	(1) EURO	(2) EURO
1	Αρδευόμενες αροτραίες, πλην αραβοσίτου καρπού, μηδικής, τριφυλλιών, κηπευτικά, μπιστανικά, όσπρια, δειδρώδεις, αμπελώνες	60,0	60,0
2	Αραβόσιτος καρπός	49,16	47,11
3	Μηδική/Τριφύλια	54,07	51,82
4	Σιτάρι σκληρό	60,0	60,0
5	Σιτάρι μαλακό	35,3	33,83
6	Κριθάρι, λοιπά χειμερινά σιτηρά	13,49	12,93
7	Μόνιμοι λειμώνες, χορτολίβαδα	24,80	23,77
8	Θαμνολίβαδα, Δασολίβαδα	23,93	22,93

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΖΩΝΗ 470 : Θεσσαλία

α/α	Χρήσεις γης	(1) EURO	(2) EURO
1	Αρδευόμενες αροτραίες, πλην αραβοσίτου καρπού, μηδικής, τριφυλλιών, κηπευτικά, μπιστανικά, όσπρια, δειδρώδεις, αμπελώνες	60,0	60,0
2	Αραβόσιτος καρπός	60,0	60,0
3	Μηδική/Τριφύλια	60,0	60,0
4	Σιτάρι σκληρό	60,0	60,0
5	Σιτάρι μαλακό	32,37	31,03
6	Κριθάρι, λοιπά χειμερινά σιτηρά	17,65	16,91
7	Μόνιμοι λειμώνες, χορτολίβαδα	24,85	23,82
8	Θαμνολίβαδα, Δασολίβαδα	21,79	20,88

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΖΩΝΗ 480 : Στ. Ελλάδα, Κρήτη, Ν. Αιγαίου

α/α	Χρήσεις γης	(1) EURO	(2) EURO
1	Αρδευόμενες αροτραίες, πλην αραβοσίτου καρπού, μηδικής, τριφυλλιών, κηπευτικά, μπιστανικά, όσπρια, δενδρώδεις, αμπελώνες	60,0	60,0
2	Αραβόσιτος καρπός	52,51	50,32
3	Μηδική/Τριφύλια	60,0	60,0
4	Σιτάρι σκληρό	60,0	60,0
5	Σιτάρι μαλακό	32,49	31,14
6	Κριθάρι, λοιπά χειμερινά σιτηρά	8,99	8,61
7	Μόνιμοι λειμώνες, χορτολίβαδα	18,32	17,56
8	Θαμνολίβαδα, Δασολίβαδα	19,68	18,86

(1) Οικολογικά ευαίσθητες περιοχές

(2) Λοιπές περιοχές

Μέτρο Β: Προστασία υδρολογικών συστημάτων από ρύπανση γεωργικής προέλευσης. Στρεμματικές ενισχύσεις ανά γεωγραφική ζώνη από 1/1/2001

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΖΩΝΗ 450 : Μακεδονία – Θράκη

α/α	Χρήσεις γης	(1) EURO	(2) EURO
1	Αρδευόμενες αροτραίες, πλην αραβοσίτου καρπού, μηδικής, τριφυλλιών, κηπευτικά, μπιστανικά, όσπρια, δενδρώδεις, αμπελώνες	60,0	60,0
2	Αραβόσιτος καρπός	53,33	51,0
3	Μηδική/Τριφύλια	60,0	60,0
4	Σιτάρι σκληρό	52,48	50,2
5	Σιτάρι μαλακό	22,59	21,61
6	Κριθάρι, λοιπά χειμερινά σιτηρά	8,13	7,77

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΖΩΝΗ 460 : Ήπειρος – Πελονησος – Ιόνια

α/α	Χρήσεις γης	(1) EURO	(2) EURO
1	Αρδευόμενες αροτραίες, πλην αραβοσίτου καρπού, μηδικής, τριφυλλιών, κηπευτικά, μπιστανικά, όσπρια, δενδρώδεις, αμπελώνες	60,0	60,0
2	Αραβόσιτος καρπός	47,11	45,06
3	Μηδική/Τριφύλια	51,82	49,56
4	Σιτάρι σκληρό	60,0	60,0
5	Σιτάρι μαλακό	33,83	32,36
6	Κριθάρι, λοιπά χειμερινά σιτηρά	12,93	12,37

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΖΩΝΗ 470 : Θεσσαλία

α/α	Χρήσεις γης	(1) EURO	(2) EURO
1	Αρδευόμενες αροτραίες, πλην αραβοσίτου καρπού, μηδικής, τριφυλλιών, κηπευτικά, μπιστανικά, όσπρια, δενδρώδεις, αμπελώνες	60,0	60,0
2	Αραβόσιτος καρπός	60,0	60,0
3	Μηδική/Τριφύλια	60,0	60,0
4	Σιτάρι σκληρό	60,0	60,0
5	Σιτάρι μαλακό	31,03	29,68
6	Κριθάρι, λοιπά χειμερινά σιτηρά	16,91	16,18

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΖΩΝΗ 480 : Στ. Ελλάδα, Κρήτη, Ν. Αιγαίου

α/α	Χρήσεις γης	(1) EURO	(2) EURO
1	Αρδευόμενες αροτραίες, πλην αραβοσίτου καρπού, μηδικής, τριφυλλιών, κηπευτικά, μπιστανικά, όσπρια, δενδρώδεις, αμπελώνες	60,0	60,0
2	Αραβόσιτος καρπός	50,32	48,14
3	Μηδική/Τριφύλια	60,0	60,0
4	Σιτάρι σκληρό	60,0	60,0
5	Σιτάρι μαλακό	31,14	29,78
6	Κριθάρι, λοιπά χειμερινά σιτηρά	8,61	8,24

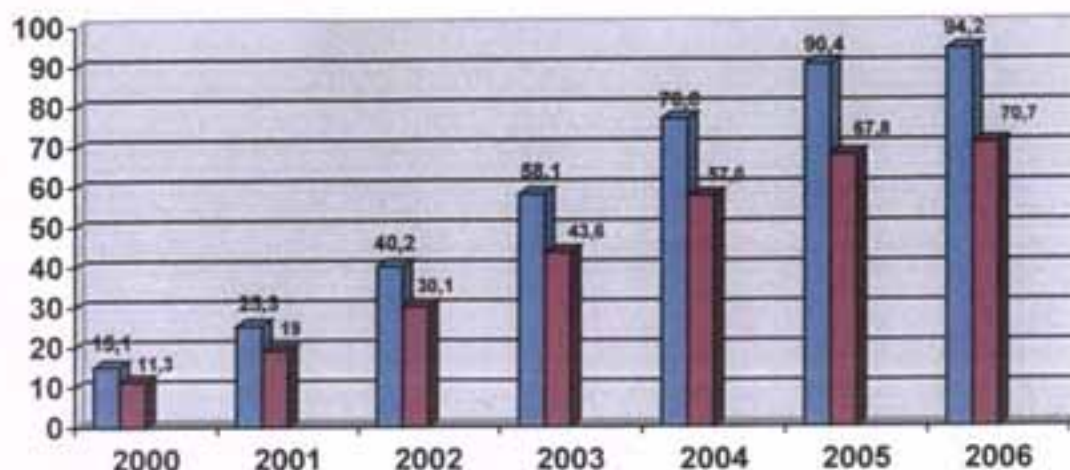
(1) Οικολογικά ευαίσθητες περιοχές

(2) Λοιπές περιοχές

3.8 Προϋπολογισμός 2000-2006

Ο ενδεικτικός προϋπολογισμός του μέτρου για την περίοδο 2000-2006 παρατίθεται κατωτέρω:

Έτος	Συνολική Δημόσια δαπάνη (σε εκατ. EURO)	Κοινοτική Συμμετοχή (σε εκατ. EURO)
2000	15,1	11,3
2001	25,3	19,0
2002	40,2	30,1
2003	58,1	43,6
2004	76,8	57,6
2005	90,4	67,8
2006	94,2	70,7
Σύνολο	400,1	300,1

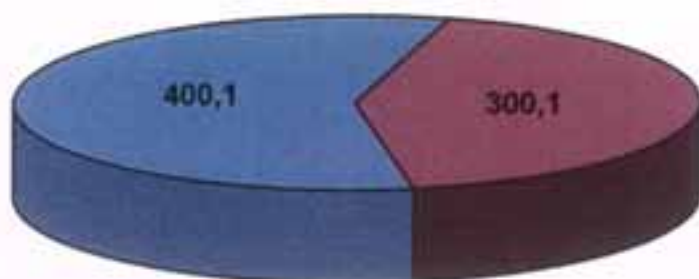
Επιλέξιμες δαπάνες στα πλαίσια του ΕΠΑΑ 2000-2006 είναι όσες πραγματοποιούνται κατά την περίοδο 4/1/2000 –31/12/2006. Οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι 3/1/2000 για αγροπεριβαλλοντικά προγράμματα περιλαμβάνονται στις δαπάνες του Καν. (ΕΟΚ) 2078/92.

Εγκρίνεται η διάθεση πίστωσης μέχρι 400,1 εκατ. EURO για την εφαρμογή του Ε.Π.Α.Α. 2000-2006, εγγραφομένης κατ' έτος της ανάλογης πίστωσης στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Γεωργίας, Κ.Α. 5323, Φ. 29/110.

Ειδικότερα για το 2001 εγκρίνεται πίστωση 25,3 εκατ. EURO.

Το ποσοστό Κοινοτικής συμμετοχής στις προβλεπόμενες δαπάνες ανέρχεται σε 75% και βαρύνει τις πιστώσεις του Ε.Γ.Τ.Π.Ε. – Τμήμα Εγγυήσεων.

Βλέποντας τον πίνακα του προϋπολογισμού διακρίνουμε ότι η συνολική ενίσχυση του προγράμματος για το έτος 2000 είναι 26,4 εκατομμύρια ευρώ και αυξάνεται κάθε έτος φτάνοντας στο 2006 να είναι 164,9 εκατομμύρια ευρώ. Αυτό δε είναι το κίνητρο και η ελπίδα για το μέλλον της βιολογικής γεωργίας στην Ελλάδα.

Στο σύνολο του προϋπολογισμού διακρίνουμε ότι η δαπάνη του προγράμματος 2000-2006 δεν είναι εξ' ολοκλήρου δημόσια, αλλά σε ποσοστό 45% είναι κοινοτική που σημαίνει ότι το πρόγραμμα αυτό ελέγχεται και δεσμεύεται από την ΕΟΚ, όπως θα δούμε και στα κεφάλαια 4 και 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ-ΠΛΗΡΩΜΗΣ

4.1 Στόχοι του Προγράμματος

- Η μείωση της ρύπανσης που προκαλεί η γεωργία
- Η προστασία της άγριας χλωρίδας και πανίδας
- Η διατήρηση της βιοποικιλότητας των αγροτικών οικοσυστημάτων και του αγροτικού τοπίου
- Η αειφορική διαχείριση των εδαφικών πόρων
- Η προστασία της δημόσιας υγείας
- Η δημιουργία σταθερών νησίδων βιοκαλλιέργειας, μέσα από μικρές οικονομίες κλίμακας
- Σχετικά ομοιόμορφη κατανομή σε εθνικό επίπεδο, ώστε το πρόγραμμα να λειτουργήσει ως πρόγραμμα επίδειξης

4.2 Περιοχές εφαρμογής του προγράμματος- επιλέξιμες εκτάσεις

Οι περιοχές εφαρμογής καθορίζονται από τα Νομαρχιακά Προγράμματα Βιολογικής Γεωργίας.

Το Νομαρχιακό Πρόγραμμα κατανέμει τις εκτάσεις κατά καλλιέργεια σε επίπεδο Νομού, λαμβάνοντας υπόψη τα κάτωθι κριτήρια:

- Τον κύριο παραγωγικό χαρακτήρα του Νομού (γεωργικός, κτηνοτροφικός).
- Την ποσοστιαία κατανομή των συμβατικών καλλιεργειών του Νομού.
- Τα ιδιαίτερα τοπικά προϊόντα του Νομού π.χ. Π.Ο.Π, Π.Γ.Ε., κλπ.

Την κατανομή των ήδη ενταχθέντων στο πρόγραμμα Βιολογικής Γεωργίας, κατά την περίοδο 1995-1999, καλλιεργειών σε επίπεδο Νομού.

Τη διαγραφόμενη ζήτηση σε βιολογικά προϊόντα, όπως π.χ. συγκεκριμένες εμπορικές προτάσεις ή εμπορικές συμφωνίες με ομάδες βιοκαλλιεργητών κλπ.

Το Νομαρχιακό Πρόγραμμα κατανέμει τις εκτάσεις χωροταξικά σε γεωγραφικές ζώνες σε επίπεδο Νομού, λαμβάνοντας υπόψη τα κάτωθι κριτήρια:

- Την ανάγκη προστασίας των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών, όπως περιοχές Δικτύου «Φύση 2000», παραποτάμιες¹, παραλίμιες² παράκτιες³ κλπ.
- Την προτεραιότητα ενίσχυσης μειονεκτικών περιοχών (ορεινές, νησιωτικές κλπ).

¹ Παραποτάμιες περιοχές για τις ανάγκες του προγράμματος ορίζονται οι περιοχές που εκτείνονται σε πλάτος μέχρι 300μ ένθεν και ένθεν από της όχθης των ποταμών όπως καθορίζονται στους χάρτες κλίμακας 1:5000 της ΓΥΣ

² Παραλίμιες περιοχές για τις ανάγκες του προγράμματος ορίζονται οι περιοχές που εκτείνονται σε πλάτος μέχρι 600μ από τις όχθες των λιμνών όπως αυτές καθορίζονται στους χάρτες κλίμακας 1:5000 της ΓΥΣ

³ Παράκτιες περιοχές για τις ανάγκες του προγράμματος ορίζονται οι περιοχές που εκτείνονται σε πλάτος μέχρι 1000μ από την ακτογραμμή όπως αυτή καθορίζεται στους χάρτες κλίμακας 1:5000 της ΓΥΣ

- Την ύπαρξη μικροκλιματικών και επιδημιολογικών δεδομένων ευνοϊκών για τη βιοκαλλιέργεια.
- Την ανάγκη για παραγωγή βιολογικών ζωοτροφών για την κάλυψη των αναγκών της βιολογικής κτηνοτροφίας.
- Την ανάγκη γεωγραφικής συγκέντρωσης του Νομαρχιακού Προγράμματος, σε ορισμένους Δήμους ή Κοινότητες ή ομάδες Δήμων ή Κοινοτήτων, για τη δημιουργία θυλάκων βιολογικής γεωργίας. Ιδιαίτερα όπου υπάρχει οργανωμένη προσπάθεια παραγωγών (ομάδες παραγωγών, συνεταιρισμοί, δίκτυα παραγωγής & κατανάλωσης) με σοβαρές προοπτικές πρόσβασης στην ελληνική και ιδιαίτερα στη διεθνή αγορά.
- Ιεραρχούνται εκείνες οι προτάσεις που πέραν της εξασφαλισμένης διάθεσης εγγυώνται ότι σημαντικό μέρος της προστιθέμενης αξίας (μεταποίηση, τυποποίηση κλπ.) παράγονται κατά σειρά προτεραιότητας στην περιοχή παραγωγής, ή στην ευρύτερη γεωγραφική ζώνη (Νομός, Περιφέρεια) ή εντός της ελληνικής επικράτειας, για λόγους ολοκληρωμένης ανάπτυξης της υπαίθρου.
- Επιλέγονται κατά προτεραιότητα οι προτάσεις, οι οποίες αφορούν στην παραγωγή, μεταποίηση και τυποποίηση:
 - προϊόντων ονομασίας προέλευσης (Π.Ο.Π)
 - προϊόντων με γεωγραφικές ενδείξεις (Π.Γ.Ε)

Ως επιπλέον κριτήρια για την επιλογή των γεωγραφικών ζωνών των Νομαρχιακών Προγραμμάτων καθορίζονται τα εξής:

- Ιεραρχούνται περιοχές στις οποίες διατηρούνται τα φυσικά ή τεχνητά διαχωριστικά όρια των αγροτεμαχίων (φυτοφράκτες, ξερολιθιές). Συνήθως αυτές είναι περιοχές στις οποίες δεν έχει πραγματοποιηθεί αναδάσμος.

- Ιεραρχούνται περιοχές με σχετική απομόνωση από ζώνες εντατικής γεωργίας.
- Ιεραρχούνται περιοχές που περιβάλλονται ή γειτνιάζουν με φυσικές ζώνες (δάση, δασικές εκτάσεις, υγρά τοπία).

Δεν είναι επιλέξιμες ένταξης στα Νομαρχιακά προγράμματα οι παγετόπληκτες και οι καμένες περιοχές. Ως καμένες περιοχές θεωρούνται ζώνες μονίμων φυτειών, οι οποίες έχουν καεί κατά τα τελευταία πέντε χρόνια προ της σύνταξης του Νομαρχιακού Προγράμματος, σε βαθμό που έχει οδηγήσει στην αντικατάσταση ή στη σημαντική ανανέωση των φυτειών, με συνέπεια να μην βρίσκονται σε πλήρη παραγωγή. Ως παγετόπληκτες περιοχές θεωρούνται ζώνες μονίμων φυτειών, οι οποίες έχουν υποστεί, κατά τα τελευταία πέντε χρόνια προ της σύνταξης του Νομαρχιακού Προγράμματος, καταστροφές από παγετό, σε βαθμό που έχει οδηγήσει στην αντικατάσταση ή στη σημαντική ανανέωση των φυτειών, με συνέπεια να μην βρίσκονται σε πλήρη παραγωγή.

Εκτάσεις που δεν περιλαμβάνονται στα εγκεκριμένα Νομαρχιακά προγράμματα μπορούν να εφαρμόσουν βιολογική γεωργία, με βάση τον Καν. (ΕΟΚ) 2092/91 αλλά δεν μπορούν να τύχουν ενισχύσεων της βιολογικής γεωργίας, στα πλαίσια του Καν. (ΕΚ) 1257/99.

- Εντός των εγκεκριμένων ζωνών των Νομαρχιακών προγραμμάτων δεν είναι επιλέξιμες ένταξης στο πρόγραμμα οι παρακάτω εκτάσεις:
- Οι εγκαταλελειμμένες γεωργικές γαίες. Μια γεωργική έκταση θεωρείται εγκαταλελειμμένη εάν δεν αποτελεί αντικείμενο καμιάς γεωργικής χρήσης ή γεωργικής παρέμβασης επί τρία τουλάχιστον συνεχή έτη πριν την ανάληψη της δέσμευσης και αν δεν έχει ενταχθεί σε σύστημα εναλλαγής καλλιεργειών κατά την ίδια περίοδο.
- Οι ημιεγκαταλελειμμένοι δενδρώνες. Ως ημιεγκαταλελειμμένοι δενδρώνες θεωρούνται ελαιώνες, αμυγδαλεώνες, καστανεώνες, καρυδεώνες, οι

οποίοι δεν δέχονται καμία καλλιεργητική παρέμβαση πλην της συγκομιδής των καρπών.

- Οι νέες φυτείες. Ως νέες φυτείες θεωρούνται μόνιμες καλλιέργειες, οι οποίες δεν έχουν εισέλθει σε πλήρη παραγωγή κατά την ανάληψη της δέσμευσης.
- Καμένες εκτάσεις. Η έννοια ορίζεται ανωτέρω.
- Οι παγετόπληκτες εκτάσεις. Η έννοια ορίζεται ανωτέρω.
- Οι εκτάσεις που έχουν ενταχθεί σε προγράμματα δάσωσης γεωργικών γαιών (Καν. (ΕΟΚ) 2080/92, Καν. (ΕΚ) 1257/99) καθώς και σε προγράμματα βιολογικής γεωργίας που ενισχύονται από άλλα καθεστώτα κοινοτικών ή εθνικών ενισχύσεων εφόσον οι ενισχύσεις καταβάλλονται για τη μετατροπή συμβατικών καλλιεργειών σε βιολογικές.
- Οι εκτάσεις που έχουν ενταχθεί σε προγράμματα αγρανάπαυσης που ενισχύονται από τις Κ.Ο.Α. γεωργικών προϊόντων.
- Εκτάσεις που είχαν ενταχθεί στο πρόγραμμα «Βιολογική γεωργία» του Καν. (ΕΟΚ) 2078/92, ή του Καν (ΕΚ) 1257/99 και στις οποίες έχει ολοκληρωθεί η πενταετής περίοδος εφαρμογής του προγράμματος.

Τα Νομαρχιακά προγράμματα που αφορούν ετήσιες καλλιέργειες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη και τις ανάγκες αμειψισποράς των βιολογικών καλλιεργειών.

Τα Νομαρχιακά προγράμματα λαμβάνουν υπόψη τους την ανάγκη παραγωγής βιολογικών ζωοτροφών για την κάλυψη των αναγκών της βιολογικής κτηνοτροφίας, κυρίως στους κτηνοτροφικούς νομούς και στους όμορους νομούς τους.

Τα Νομαρχιακά προγράμματα συντάσσονται από τις Δ/σεις Αγροτικής Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και εγκρίνονται από την Αρχή Διαχείρισης του ΕΠΑΑ 2000-2006. Μεταβατικά μέχρι τη συγκρότηση της

Αρχής Διαχείρισης, η έγκριση χορηγείται από τη Δ/ση Χωροταξίας & Προστασίας Περιβάλλοντος του Υπ. Γεωργίας.

Το Νομαρχιακό πρόγραμμα τροποποιείται είτε με πρωτοβουλία της Δ/σης Αγροτικής Ανάπτυξης ή άλλου Νομαρχιακού ή Περιφερειακού φορέα διαχείρισης κατάλληλα εξουσιοδοτημένου από την Αρχή Διαχείρισης είτε κατόπιν εντολής της Αρχής Διαχείρισης και μεταβατικά της Δ/σης Χωροταξίας & Προστασίας Περι/ντος, όταν το ποσοστό συμμετοχής στο πρόγραμμα είναι ιδιαίτερα χαμηλό ή όταν επιβάλλεται από λόγους γενικότερου σχεδιασμού.

Η έγκριση της τροποποίησης γίνεται από την Αρχή Διαχείρισης και μεταβατικά από την Δ/ση Χωροταξίας και προστασίας Περι/ντος του Υπ. Γεωργίας.

4.3 Κατανομή εκτάσεων κατά έτος

Έτος	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Έκταση σε	140.000	65.00	65.00	68.00	65.00	50.00
στρ.	*	0	0	0	0	0

**Στις εκτάσεις αυτές περιλαμβάνονται και 80.000 στρ. που έχουν κατανεμηθεί στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και δεν έχουν ακόμα διατεθεί.*

Οι διαθέσιμες εκτάσεις κάθε έτους κατανέμονται μέχρι την 1/11 του προηγούμενου έτους από την Αρχή Διαχείρισης του ΕΠΑΑ 2000-2006, στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ή σε κατάλληλα εξουσιοδοτημένο από την Αρχή Διαχείρισης, Νομαρχιακό ή Περιφερειακό φορέα διαχείρισης. Γίνεται συμπληρωματική κατανομή στις 31/5 κάθε έτους. Οι κατανομές γίνονται με βάση τις εκθέσεις των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ή των

εξουσιοδοτημένων φορέων διαχείρισης που περιγράφουν την πορεία των Νομαρχιακών Προγραμμάτων. Οι εκθέσεις απολογισμού των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ή των εξουσιοδοτημένων φορέων διαχείρισης υποβάλλονται στην Αρχή Διαχείρισης του ΕΠΑΑ δύο φορές κατ' έτος.

Η πρώτη περίοδος υποβολής ορίζεται από 16/9 – 1/10 εκάστου έτους.

Η δεύτερη περίοδος ορίζεται από 1-10/5 εκάστου έτους.

Στις εκθέσεις απολογισμού περιλαμβάνονται :

- Ο αριθμός των συμβάσεων που έχουν υπογραφεί
- Η αντιστοιχία τους σε έκταση (στρ.) και η κατανομή τους ανά καλλιέργεια και ανά γεωγραφική περιοχή
- Οι αδιάθετες εκτάσεις
- Η εκδήλωση ενδιαφέροντος: Αιτήσεις που υποβλήθηκαν και δεν εγκρίθηκαν. Αιτήσεις που από πληροφορίες εκτιμάται ότι θα υποβληθούν.
- Άλλες παρατηρήσεις

Ειδικότερα για το 2001 η κατανομή των εκτάσεων γίνεται ως ακολούθως:

- Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ή οι εξουσιοδοτούμενοι φορείς διαχείρισης ανακατανέμουν σε νέους δικαιούχους τις εκτάσεις που απελευθερώνονται από τη λήξη των πενταετών συμβάσεων των παλαιών βιοκαλλιεργητών. Επίσης ανακατανέμουν τις αδιάθετες εκτάσεις από τα Νομαρχιακά προγράμματα Βιολογικής γεωργίας του Καν. 2078/92 (2000 στρ. ανά Νομό) καθώς και τις τυχόν αδιάθετες εκτάσεις από το Εθνικό απόθεμα που τους έχει διατεθεί.
- Η ανακατανομή των παραπάνω εκτάσεων γίνεται με βάση τα εγκεκριμένα Νομαρχιακά προγράμματα Βιολογικής γεωργίας. Εφόσον η απορρόφηση των εκτάσεων δεν μπορεί να γίνει με βάση τα εγκεκριμένα προγράμματα οι Δ/σεις Αγροτικής Ανάπτυξης υποβάλλουν πρόταση

τροποποίησης των προγραμμάτων τους, με βάση τα χωροταξικά, γεωγραφικά και παραγωγικά κριτήρια που περιγράφονται στο άρθρο 3 «Περιοχές εφαρμογής του προγράμματος» της παρούσης. Ιδιαίτερα ιεραρχείται ο στόχος της ενίσχυσης των υφιστάμενων πυρήνων βιολογικής γεωργίας και ο στόχος δημιουργίας θυλάκων παραγωγής βιολογικών ζωοτροφών για να στηριχθεί η βιολογική κτηνοτροφία, η οποία θα αρχίσει να εφαρμόζεται από το 2001. Η έγκριση της τροποποίησης χορηγείται με τη διαδικασία του επείγοντος από τη Δ/νση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος.

- Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ή οι εξουσιοδοτημένοι φορείς διαχείρισης υποβάλλουν τις εκθέσεις απολογισμού στην Αρχή Διαχείρισης του Προγράμματος από 16/9-1/10/2001.

4.4 Δικαιούχοι του προγράμματος

Φυσικά πρόσωπα κάτοχοι γεωργικής εκμετάλλευσης ή νομικά πρόσωπα που είναι κάτοχοι και άμεσα υπεύθυνοι για τη διαχείριση της εκμετάλλευσης.

Ο κάτοχος μπορεί να είναι ιδιοκτήτης της γεωργικής εκμετάλλευσης ή να την εκμεταλλεύεται με οιαδήποτε μορφή μίσθωσης. Στην τελευταία περίπτωση πρέπει να προσκομίσει ενοικιαστήριο συμβόλαιο διάρκειας τουλάχιστον 5 χρόνων, με θεώρηση βεβαίας χρονολογίας. Στην περίπτωση που για οποιοδήποτε λόγο (ένταξη στο πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης, παραχώρηση της εκμετάλλευσης σε δικαιούχο του προγράμματος νέων αγροτών ή άλλο λόγο) ο δικαιούχος αποχωρεί από το πρόγραμμα, πρέπει ο διάδοχός του να συνεχίσει την τήρηση των δεσμεύσεων του δικαιούχου που προκύπτουν από το συμβόλαιο που έχει υπογράψει.

4.5 Δεσμεύσεις δικαιούχων

- Δεσμεύεται να εφαρμόσει το πρόγραμμα για περίοδο πέντε χρόνων.
- Πρέπει να συνάψει συμβόλαιο με αναγνωρισμένο Πιστοποιητικό Οργανισμό Βιολογικών Προϊόντων. Σε περίπτωση που η διάρκεια του συμβολαίου είναι μικρότερη της πενταετίας, οφείλει να προσκομίζει αντίγραφο της ανανέωσης του συμβολαίου.
- Ο δικαιούχος υποχρεούται να εντάξει στο πρόγραμμα το σύνολο των αγροτεμαχίων της εκμετάλλευσής του, τα οποία εμπίπτουν εντός των ζωνών γεωγραφικής εφαρμογής, εφόσον η έκτασή τους δεν υπερβαίνει τα 8 στρ. προκειμένου περί κηπευτικών και τα 20 στρ. για τις λοιπές καλλιέργειες. Εφόσον η έκτασή τους είναι μεγαλύτερη, πρέπει να εντάξει έκταση τουλάχιστον ίση με τα ως άνω μεγέθη. Η έκταση αυτή δεν μπορεί να μεταβληθεί κατά τη διάρκεια του προγράμματος, εκτός από περιπτώσεις ανωτέρας βίας. Σε περίπτωση μερικής ένταξης της εκμετάλλευσης στο πρόγραμμα, αντικατάσταση των αγροτεμαχίων με άλλα δεν είναι δυνατή, κατά τη διάρκεια της δέσμευσης, χωρίς την επιβολή κυρώσεων. Αντίθετα είναι δυνατή η επέκταση της σύμβασης σε νέα αγροτεμάχια, κατά τη διάρκεια του προγράμματος, υπό τον όρο ότι συγκεντρώνουν τις λοιπές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας (καλλιέργειες, γεωγραφική θέση κλπ.), με την υπογραφή νέας σύμβασης. Επέκταση της σύμβασης για δικαιούχους οι οποίοι βρίσκονται υπό καθεστώς παραλληλίας βιολογικής και συμβατικής καλλιέργειας, γίνεται μόνο εφόσον τα αγροτεμάχια στα οποία ασκείται συμβατική καλλιέργεια τηρούν ομοίως τις ως άνω προϋποθέσεις επιλεξιμότητας. Στην τελευταία περίπτωση η συμπληρωματική ένταξη στο πρόγραμμα, εφόσον υπάρχουν αδιάθετες εκτάσεις, γίνεται κατά προτεραιότητα.

- Πρέπει να εφαρμόζει πιστά τις κατευθύνσεις, προδιαγραφές και τεχνικές της βιοκαλλιέργειας όπως αυτές καθορίζονται από τον Καν. (ΕΟΚ) 2092/91.
- Υποχρεούται να συνάψει σύμβαση με γεωπόνο που θα είναι υπεύθυνος για την σύνταξη του Σχεδίου Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ) και των ετήσιων εκθέσεων και καλλιεργητικών σχεδίων καθώς και για την εν γένει παρακολούθηση και συμβουλευτική υποστήριξη της εκμετάλλευσης.
- Υποχρεούται να τηρεί πιστά το Σ.Π.Δ και τα καλλιεργητικά του σχέδια καθ' όλη τη διάρκεια της πενταετούς του δέσμευσης.

Αν στη διάρκεια της καλλιεργητικής περιόδου απρόβλεπτες δυσκολίες υπαγορεύουν την τροποποίηση του καλλιεργητικού σχεδίου, ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλει τροποποίηση του καλλιεργητικού σχεδίου υπογεγραμμένη από τον γεωπόνο σύμβουλό του, στην οποία αιτιολογεί την τροποποίηση. Η τροποποίηση υποβάλλεται στην ελεγκτική αρχή 5 εργάσιμες ημέρες πριν την ημερομηνία εφαρμογής των τροποποιημένων καλλιεργητικών πρακτικών και καταγράφεται αυθημερόν στο ημερολόγιο εργασιών του Αγροπεριβαλλοντικού φακέλου.

- Θα πρέπει να τηρεί στην εκμετάλλευσή του φάκελο του αγροπεριβαλλοντικού προγράμματος που να περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

α) Υποφάκελος ο οποίος περιλαμβάνει αντίγραφα όλων των εγγράφων, τα οποία ο δικαιούχος υποβάλλει κατά τη διάρκεια του προγράμματος, ήτοι:

- Αίτηση ένταξης στο πρόγραμμα
- Έγγραφα αναγνώρισης της νόμιμης κατοχής και χρήσης των εκτάσεων των εντεταγμένων στο πρόγραμμα, καθώς και του συνόλου της εκμετάλλευσής του.

- Έντυπο γνωστοποίησης επιχειρηματία μαζί με τα επισυναπτόμενα σε αυτό έγγραφα (τοπογραφικό σκαρίφημα, χάρτης, υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86)
- Αντίγραφο συμβολαίου με Πιστοποιητικό Οργανισμό Βιολογικών Προϊόντων.
- Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, Καλλιεργητικό σχέδιο, μαζί με τυχόν υπάρχουσες τροποποιήσεις του.
- Βεβαίωση του πιστοποιητικού οργανισμού για την τήρηση των διατάξεων του Καν. (ΕΚ) 2092/91.
- Την αλληλογραφία του με τις ελεγκτικές αρχές, π.χ. τυχόν έγγραφη γνωστοποίηση τροποποίησης καλλιεργητικού σχεδίου κ.ο.κ.

β) Υποφάκελο πραγματοποιούμενων εργασιών (Ημερολόγιο εργασιών).

Στο ημερολόγιο καταγράφονται λεπτομερώς όλες οι πραγματοποιούμενες καλλιεργητικές εργασίες, ο χρόνος και ο τρόπος εφαρμογής των καλλιεργητικών εισροών (είδος και ποσότητα λιπασμάτων που χρησιμοποιήθηκαν, τρόπος και χρόνος εφαρμογής τους, καλλιεργητικές εργασίες, είδη και ποσότητα λοιπών καλλιεργητικών εισροών σπόροι, νερό κλπ.) συνολική παραγωγή της εκμετάλλευσης, αποδόσεις ανά στρέμμα.

γ) Υποφάκελος Οικονομικών στοιχείων

Στον υποφάκελο αυτό τηρούνται:

- Παραστατικά αγοράς και πώλησης (τιμολόγια, Δελτία Αποστολής, Αποδείξεις) των καλλιεργητικών εισροών και των ενδιάμεσων και τελικών προϊόντων της εκμετάλλευσης.
- Λοιπά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο δικαιούχος για τα οποία δεν μπορούν να υπάρξουν ή δεν υπάρχουν παραστατικά αγοράς.
- Χρόνος προσωπικής ή οικογενειακής εργασίας.

- Λοιπά έσοδα του δικαιούχου από τα προϊόντα της εκμετάλλευσής του, για τα οποία δεν υπάρχουν ή δεν μπορούν να υπάρξουν παραστατικά πώλησης.

δ) Υποφάκελος περιβαλλοντικών παρατηρήσεων

Ο υποφάκελος αυτός τηρείται μόνο από όσους οι εκμεταλλεύσεις τους εντάσσονται σε περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές.

Οι περιβαλλοντικές παρατηρήσεις επικεντρώνονται στην καταγραφή αλλαγών στη σύνθεση της αυτοφυούς χλωρίδας των καλλιεργούμενων αγροτεμαχίων και των όμορων εκτάσεων της οικολογικά ευαίσθητης περιοχής, εφόσον αυτές περιβάλλουν τα αγροτεμάχια, σε συσχετισμό με την αλλαγή των καλλιεργητικών πρακτικών.

Αντίστοιχες παρατηρήσεις καταγράφονται και για την άγρια πανίδα, ιδίως την ορνιθοπανίδα σε περιοχές προστασίας των πουλιών.

Οι Αγροπεριβαλλοντικοί φάκελοι φυλάσσονται από τους δικαιούχους για τρία εισέτι χρόνια μετά τη λήξη της πενταετίας (3 χρόνια μετά την ημερομηνία τελευταίας πληρωμής).

- Υποχρεούται να προσκομίζει στις ελεγκτικές υπηρεσίες του Υπ. Γεωργίας με τη λήξη της καλλιεργητικής περιόδου και καθόλη τη διάρκεια της πενταετίας βεβαίωση του παρακολουθούντος Πιστοποιητικού Οργανισμού ότι τήρησε τις διατάξεις του Καν. (ΕΟΚ) 2092/91 καθώς και έκθεση πεπραγμένων της παρελθούσας καλλιεργητικής περιόδου και καλλιεργητικό σχέδιο της επομένης υπογεγραμμένο από γεωπόνο που θα συνοδεύεται από απόδειξη πληρωμής του γεωπόνου.
- Δεσμεύεται να μην παραδίδει στην απόσυρση τα βιολογικά προϊόντα της εκμετάλλευσής του.
- Τέλος υποχρεούται να δέχεται, να διευκολύνει και να συνεργάζεται με τα Εθνικά και Κοινοτικά ελεγκτικά όργανα.

Ο δικαιούχος αναλαμβάνει :

- Να εφαρμόζει τους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (Κ.Ο.Γ.Π.)
- Να εφαρμόζει τους ειδικούς Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής στις περιοχές με ειδικά περιβαλλοντικά προβλήματα ή απαιτήσεις σύμφωνα με τις Οδηγίες 91/676/ ΕΟΚ και 92/43/ ΕΟΚ
- να εφαρμόζει στις καλλιέργειες του εκείνες τις ποσότητες των θρεπτικών στοιχείων και να επιλέγει εκείνη τη μέθοδο εφαρμογής τους, που να μην οδηγεί στην έκπλυση θρεπτικών στοιχείων στα υπόγεια και επιφανειακά νερά.
- να αρδεύει με την κατάλληλη μέθοδο και την κατάλληλη ποσότητα αρδευτικού νερού, που εξασφαλίζει την αποφυγή επιφανειακής απορροής και βαθιάς διήθησης του αρδευτικού νερού, να προστατεύει το έδαφος από τη διάβρωση και τους υδατικούς πόρους από την εξάντληση.
- να χειρίζεται το έδαφος με τέτοιο τρόπο, ώστε να αποφύγει τη διάβρωση και τη συμπίεση
- να διατηρεί την βιοποικιλότητα και το αγροτικό τοπίο
- να τηρεί τις λοιπές δεσμεύσεις του Καν. (ΕΟΚ) 2092/91.
- να συμπληρώνει το μηχανογραφημένο έντυπο του ΟΣΔΕ ανεξάρτητα από το αν διαθέτει καλλιέργειες που επιδοτούνται από το ΟΣΔΕ
- σε περίπτωση μερικής ένταξης να εφαρμόζει τους ΚΟΓΠ στο μέρος της εκμετάλλευσής του , που καλλιεργείται συμβατικά.

4.6 Διαδικασία ένταξης

4.6.1 Περίοδοι αιτήσεων ένταξης

Οι ενδιαφερόμενοι για να ενταχθούν στο πρόγραμμα υποβάλλουν τις αιτήσεις τους από 1/11 έως 30/4 και από 31/5 έως 15/9 στις Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης –Γεωργίας ή στους Νομαρχιακούς ή Περιφερειακούς εξουσιοδοτημένους φορείς διαχείρισης. Μεταβατικά για το 2001 η περίοδος αιτήσεων για την ένταξη στο πρόγραμμα παραμένει ανοιχτή μέχρι 15/9/2001.

4.6.2 Δικαιολογητικά ένταξης

Ο δικαιούχος υποβάλλει στη Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης – Γεωργίας ή τον Νομαρχιακό ή Περιφερειακό εξουσιοδοτημένο φορέα διαχείρισης τα κάτωθι δικαιολογητικά προκειμένου να ενταχθεί στο πρόγραμμα Βιολογικής Γεωργίας.

- Έγγραφο αναγνώρισης της νόμιμης κατοχής και χρήσης των εκτάσεων, μαζί με τις κατά περίπτωση απαιτούμενες υπεύθυνες δηλώσεις του Ν. 1599/86
- Έντυπο γνωστοποίησης επιχειρηματία, μαζί με τα επισυναπτόμενα σε αυτό έγγραφα (τοπογραφικό σκαρίφημα, χάρτης, υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86)
- Αντίγραφο συμβολαίου με Πιστοποιητικό Οργανισμό Βιολογικών Προϊόντων
- Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και ετήσιο Καλλιεργητικό Σχέδιο υπογεγραμμένο από γεωπόνο συνοδευόμενο από απόδειξη πληρωμής του γεωπόνου

- Οι βαμβακοκαλλιεργητές υποβάλλουν επίσης θεωρημένο αντίγραφο της δήλωσης καλλιέργειας βαμβακοπαραγωγού, πλήρως συμπληρωμένη και υπογεγραμμένη, όπως ορίζεται στις εγκυκλίους του Οργανισμού Βάμβακος

Όλα τα παραπάνω δικαιολογητικά φέρουν θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του δικαιούχου, από οποιαδήποτε Δημόσια ή Δημοτική αρχή.

4.6.3 Γεωπόνος σύμβουλος

Για την εφαρμογή του προγράμματος της Βιολογικής Γεωργίας κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη γεωπόνου συμβούλου που θα αναλαμβάνει την σύνταξη του Σχεδίου Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ) της εκμετάλλευσης, την παρακολούθηση κατά τη διάρκεια της πενταετίας της εκμετάλλευσης και την σύνταξη ετήσιων απολογιστικών εκθέσεων και ετήσιων καλλιεργητικών σχεδίων. Είναι δυνατόν για εκμεταλλεύσεις που υπάγονται σε μία ή γειτονικές κοινότητες ή που ανήκουν σε παραγωγούς που έχουν ενταχθεί σε ομάδες παραγωγών και έχουν παρόμοια παραγωγική κατεύθυνση να γίνονται κοινά ΣΠΔ, ετήσιες εκθέσεις και καλλιεργητικά σχέδια.

4.6.4 Συμβάσεις

Οι συμβάσεις υπογράφονται από τις Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης – Γεωργίας ή τους Νομαρχιακούς ή Περιφερειακούς εξουσιοδοτημένους φορείς διαχείρισης από 2/11 έως 30/4 και από 1/6 έως 15/9 εκάστου έτους. Υπόδειγμα Σχεδίου σύμβασης παρατίθεται στο παράρτημα 6. Η ημερομηνία ανάληψης των υποχρεώσεων του παραγωγού δεν μπορεί να προηγείται της ημερομηνίας υποβολής της αίτησής του ένταξης στο πρόγραμμα και ακόμα περισσότερο της ημερομηνίας υπογραφής της σύμβασης. Στην περίπτωση που η σύμβαση με το δικαιούχο υπογραφεί μετά την έναρξη της

καλλιεργητικής περιόδου, η ισχύς της σύμβασης και κατά συνέπεια και οι δεσμεύσεις του παραγωγού που ορίζονται σ' αυτή αρχίζουν την επόμενη καλλιεργητική περίοδο, η οποία συνιστά το πρώτο έτος της πενταετούς δέσμευσης.

4.7 Διαδικασία πληρωμής

4.7.1 Περίοδος πληρωμών

Οι πληρωμές των δικαιούχων πραγματοποιούνται μετά την ολοκλήρωση των δεσμεύσεών τους, όπως αυτές εξειδικεύονται στο ετήσιο καλλιεργητικό τους σχέδιο. Ως χρόνος ολοκλήρωσης των δεσμεύσεων θεωρείται η ημερομηνία έναρξης της συγκομιδής για κάθε καλλιέργεια. Στην περίπτωση συγκαλλιέργειας ή μεικτής καλλιέργειας στο ίδιο αγροτεμάχιο ή καλλιέργειας περισσότερων της μιας καλλιεργειών στα πλαίσια της εκμετάλλευσης της ενταγμένης στο πρόγραμμα, η πληρωμή των δικαιούχων πραγματοποιείται κατά την έναρξη της συγκομιδής της τελευταίας συγκομιζόμενης καλλιέργειας.

4.7.2 Δικαιολογητικά πληρωμής

Μετά την ολοκλήρωση των δεσμεύσεών του ο δικαιούχος υποβάλλει στην Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή στον Νομαρχιακό ή Περιφερειακό εξουσιοδοτημένο φορέα διαχείρισης αίτηση.

Η αίτηση πληρωμής συνοδεύεται από τα εξής δικαιολογητικά:

- Βεβαίωση του Πιστοποιητικού Οργανισμού ότι ο δικαιούχος τήρησε τις διατάξεις του Καν. (ΕΟΚ) 2092/91.
- Ετήσια έκθεση εφαρμογής υπογεγραμμένη από τον δικαιούχο και τον γεωπόνο-σύμβουλό του. Η ετήσια έκθεση περιλαμβάνει ένα απολογιστικό

μέρος και ένα ανεξάρτητο προγραμματικό μέρος. Το τελευταίο αποτελεί το καλλιεργητικό σχέδιο της επόμενης καλλιεργητικής περιόδου.

Το απολογιστικό μέρος περιλαμβάνει συνοπτική έκθεση πραγματοποιηθεισών καλλιεργητικών εργασιών και εισροών βιολογικών και συμβατικών που χρησιμοποιήθηκαν στην εκμετάλλευση, κατά την λήξασα καλλιεργητική περίοδο. Επίσης περιλαμβάνει κατάσταση με τα παραστατικά αγοράς των καλλιεργητικών εισροών ξεχωριστά για τις βιολογικές και συμβατικές καλλιέργειες της εκμετάλλευσης.

- Τα πρωτότυπα παραστατικά αγοράς καλλιεργητικών εισροών και πώλησης ενδιάμεσων ή/ και τελικών προϊόντων της εκμετάλλευσης και σε περίπτωση αδυναμίας προσκόμισης των πρωτοτύπων θεωρημένα αντίγραφα τους από την ελεγκτική αρχή του προγράμματος.
- Θεωρημένο αντίγραφο του Δελτίου παροχής υπηρεσιών του γεωπόνου-συμβούλου, αποδεικτικό της καταβολής της αμοιβής του. Η θεώρηση του αντιγράφου γίνεται από την ελεγκτική αρχή με βάση το στέλεχος του παραστατικού.
- Απόδειξη καταβολής από τον γεωπόνο - σύμβουλο της κράτησης υπέρ ΓΕΩΤ.Ε.Ε. Η τελευταία ανέρχεται σε 2% επί της αμοιβής (ν. 1474/84, άρθρο 13, παρ.1).

Οι αιτήσεις πληρωμής /δηλώσεις εφαρμογής υποβάλλονται με την έναρξη της συγκομιδής της τελευταίας συγκομιζόμενης καλλιέργειας. Για τις αροτραίες καλλιέργειες, οινάμπελους, σταφιδάμπελους, πυρηνόκαρπα, εσπεριδοειδή και ακρόδρυα οι αιτήσεις πληρωμής θα πρέπει να έχουν υποβληθεί μέχρι 1/9 εκάστου έτους. Για τις υπόλοιπες καλλιέργειες και όσες εκ των προαναφερθέντων δεν είχαν συμπληρώσει την καλλιεργητική τους περίοδο την 1/9, έως την 1/12. Οι πληρωμές θα γίνονται εντός δύο μηνών από την υποβολή της αίτησης πληρωμής του δικαιούχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΛΕΓΧΟΙ – ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

5.1 Έλεγχοι

Πραγματοποιούνται ετησίως διοικητικοί, επιτόπιοι και εργαστηριακοί έλεγχοι της εφαρμογής των δεσμεύσεων των δικαιούχων. Οι επιτόπιοι έλεγχοι πραγματοποιούνται ετησίως σε ποσοστό τουλάχιστον 5% επί του συνόλου των δικαιούχων.

Οι εργαστηριακοί έλεγχοι πραγματοποιούνται στις περιπτώσεις που είναι αναγκαίοι για την διαπίστωση της τήρησης των δεσμεύσεων των δικαιούχων σε ίδιο ποσοστό (5%). Στις δαπάνες των ελέγχων, οι οποίοι είναι υποχρεωτικοί για τα Κράτη-Μέλη δεν υπάρχει Κοινοτική συγχρηματοδότηση.

Οι δαπάνες αυτές θα βαρύνουν τις πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Γεωργίας, ειδικότερα του Κ.Α. 5323, Φ. 2911. Η έγκριση των πιστώσεων για την υλοποίηση των ελέγχων θα γίνεται κατά περίπτωση με την έκδοση Κ.Υ.Α. των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας.

5.2 Έλεγχος κατά την παραλαβή των αιτήσεων

Διοικητικός έλεγχος

Πραγματοποιείται στο σύνολο των υποβληθεισών αιτήσεων των δικαιούχων. Σε κάθε ξεχωριστή αίτηση ελέγχεται το σύνολο των συνημμένων δικαιολογητικών και διαπιστώνεται αν η αίτηση είναι σύμφωνη με τις προδιαγραφές του προγράμματος.

Επί πλέον γίνεται διασταύρωση των στοιχείων της αίτησης με άλλα καθεστώτα ενισχύσεων, όπως π.χ. ολοκληρωμένο σύστημα, πρόωρη συνταξιοδότηση, ενίσχυση σύσπορου βάμβακος κ.ο.κ. Του διοικητικού ελέγχου έπεται διοικητικός μηχανογραφικός έλεγχος.

5.3 Έλεγχος κατά την εφαρμογή του προγράμματος

Επιτόπιος έλεγχος

Πραγματοποιείται σε ποσοστό τουλάχιστον 5% επί του συνόλου των ενταχθέντων στο πρόγραμμα. Το αντιπροσωπευτικό δείγμα επιλέγεται με βάση τα κριτήρια του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ). Επιπρόσθετο τεχνικό στοιχείο για την επιλογή του δείγματος είναι η δυσκολία μετατροπής συμβατικών σε βιολογικές καλλιέργειες. Ιεραρχούνται οι εντατικές αρδευόμενες καλλιέργειες των εκτατικών. Οι μόνιμες καλλιέργειες των ετήσιων καλλιεργειών. Από τις μόνιμες ιεραρχούνται μηλοειδή, πυρηνόκαρπα, επιτραπέζια σταφύλια. Από τις ετήσιες κηπευτικά και βιομηχανικά φυτά.

Αφού επιλεγεί το αντιπροσωπευτικό δείγμα, οι έλεγχοι γίνονται αιφνιδιαστικά, χωρίς προειδοποίηση και χωρίς απαιτούμενη παρουσία του ελεγχόμενου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, που οι ελεγκτές κρίνουν αναγκαία τη διευκρίνιση σημείων του καλλιεργητικού σχεδίου, μπορεί να υπάρξει προειδοποίηση που δεν μπορεί να υπερβαίνει χρονικά τις 48 ώρες πριν την πραγματοποίηση ελέγχου.

Οι έλεγχοι γίνονται κατά την περίοδο πραγματοποίησης των καλλιεργητικών εργασιών, όπως αυτές καθορίζονται στο καλλιεργητικό σχέδιο. Ιδιαίτερα οι έλεγχοι πραγματοποιούνται κατά τις περιόδους λιπάνσεων των καλλιεργειών και τις κρίσιμες για την φυτοπροστασία περιόδους, ανάλογα με το είδος της καλλιέργειας και τις τοπικές συνθήκες.

Όπου είναι εφικτό επιδιώκεται οι έλεγχοι να συμπίπτουν με την περίοδο ελέγχου των εκτάσεων του ΟΣΔΕ.

Μπορεί να γίνει επαναληπτικός αιφνιδιαστικός έλεγχος, περισσότερες της μιας φορές στον ίδιο ελεγχόμενο εφόσον κριθεί σκόπιμο από την υπηρεσία.

Πριν την πραγματοποίηση του ελέγχου, ο ελεγκτής έχει μελετήσει το καλλιεργητικό σχέδιο και τον ατομικό φάκελο των ελεγχομένων, φέρει δε μαζί του κατά τον έλεγχο, όσα στοιχεία των ατομικών φακέλων κρίνονται χρήσιμα για τον έλεγχο.

Κατά τον έλεγχο ελέγχονται τα ακόλουθα:

- Η ακριβής έκταση των δηλωθέντων αγροτεμαχίων και του συνόλου της εκμετάλλευσης, με στόχο τον έλεγχο του αληθούς της δήλωσης του δικαιούχου και τη διαπίστωση της ακριβούς τήρησης των προϋποθέσεων ένταξης του δικαιούχου στο πρόγραμμα.

Η πραγματικά καλλιεργημένη έκταση ενός αγροτεμαχίου είναι η καθοριζόμενη μετά τις σχετικές αφαιρέσεις που προβλέπονται από το ΟΣΔΕ. Από την προκύπτουσα έκταση αφαιρείται η έκταση που αντιστοιχεί στο ακαλλιέργητο περιθώριο των ΚΟΓΠ. Σύμφωνα με τους τελευταίους η ακαλλιέργητη έκταση μεταξύ δύο όμορων αγροτεμαχίων έχει πλάτος 1μ, από το οποίο 0,5 μ αντιστοιχεί σε κάθε αγροτεμάχιο.

Ο ελεγκτής υποχρεούται να αναγράφει στην κατάσταση ελέγχου, την χρησιμοποιηθείσα μέθοδο μέτρησης της έκτασης.

- Η τήρηση των ΚΟΓΠ τόσο στις βιολογικές όσο και στις συμβατικές καλλιέργειες, σε περίπτωση μερικής ένταξης.
- Η τήρηση των δεσμεύσεων του παραγωγού, όπως καθορίζονται από τον Καν. (ΕΟΚ) 2092/91, το Σ.Π.Δ. και το καλλιεργητικό σχέδιο.
- Οι χώροι πραγματοποίησης εργασιών ή αποθήκευσης βιολογικών προϊόντων ή/και εισροών.

Πραγματοποιούνται όσοι έλεγχοι, από τους περιγραφόμενους στον έλεγχο, είναι εφικτοί.

Οι Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης ή οι Νομαρχιακοί ή Περιφερειακοί φορείς διαχείρισης συντάσσουν βεβαίωση ελέγχου (Παράρτημα 9) για τους επιτόπιους ελέγχους. Η βεβαίωση ελέγχου υπογράφεται από τους ελεγκτές, με βάση τα καθοριζόμενα από το Ο.Σ.Δ.Ε.

Οι Δ/νσεις Αγροτικής ανάπτυξης ή οι Νομαρχιακοί ή Περιφερειακοί φορείς διαχείρισης συντάσσουν συγκεντρωτική κατάσταση επιτόπιων ελέγχων (Παράρτημα 10), την οποία υποβάλλουν στην Αρχή Διαχείρισης ΕΠΑΑ και μεταβατικά στη Δ/νση Χωροταξίας και προστασίας Περι/ντος.

Οι Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης ή οι Νομαρχιακοί ή Περιφερειακοί φορείς διαχείρισης συμπληρώνουν το Φύλλο Ελέγχου έντυπο 1(CHECK LIST) (Παράρτημα 11) κατά την πραγματοποίηση των διοικητικών ελέγχων προ της καταβολής των ενισχύσεων. Το έντυπο παραμένει στον ατομικό φάκελο του κάθε δικαιούχου.

Κάθε αίτημα κατανομής πιστώσεων συνοδεύεται από συγκεντρωτική κατάσταση ελέγχων πληρωμών δαπανών (Παράρτημα 12) και αποστέλλεται στην Αρχή Διαχείρισης ΕΠΑΑ και μεταβατικά στη Δ/νση Χωροταξίας & Προστασίας Περιβάλλοντος.

Εργαστηριακοί έλεγχοι

Το σύστημα διοικητικών και επιτοπίων ελέγχων, οι οποίοι πραγματοποιούνται από τις Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης ή Γεωργίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ή τους Νομαρχιακούς ή Περιφερειακούς Εκπρόσωπους της Αρχής Διαχείρισης, το Υπουργείο Γεωργίας και τους Πιστοποιητικούς Οργανισμούς, συμπληρώνεται από σειρά εργαστηριακών ελέγχων. Οι έλεγχοι αυτοί πραγματοποιούνται στο 5% των ενταχθέντων στο πρόγραμμα. Περιλαμβάνουν εργαστηριακές αναλύσεις εδάφους, τελικών προϊόντων και δειγμάτων κατά τα διάφορα στάδια παραγωγής, για τυχόν

ανίχνευση υπολειμμάτων χημικών λιπασμάτων ή και μη επιτρεπόμενων, στα πλαίσια του Καν. (ΕΟΚ) 2092/91, φυτοπροστατευτικών ουσιών.

5.4 Έλεγχος κατά την πληρωμή

Η ελεγκτική αρχή παραλαμβάνει τις αιτήσεις πληρωμής /δηλώσεις εφαρμογής τις οποίες ελέγχει μαζί με όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά. Διασταυρώνει την αίτηση πληρωμής με άλλα καθεστώτα ενισχύσεων (Ο.Σ.Δ.Ε. κλπ), εξετάζει τις βεβαιώσεις ελέγχου και κρίνει αν υπάρχει περίπτωση επιβολής κυρώσεων, υπολογίζει το τελικό ύψος της ενίσχυσης και συντάσσει κατάσταση πληρωμής.

5.5. Ενστάσεις

Οι ενστάσεις των ελεγχόμενων εκδικάζονται από την επιτροπή που συγκροτείται κατόπιν απόφασης του Δ/ντη Αγροτικής Ανάπτυξης ή του Νομαρχιακού ή Περιφερειακού εξουσιοδοτημένου φορέα διαχείρισης.

5.6 Κυρώσεις

- Για κάθε παράβαση του προγράμματος επιβάλλονται κυρώσεις με βάση την αρχή της αναλογικότητας.
- Δεδομένου ότι οι δικαιούχοι αναλαμβάνουν να εφαρμόσουν καθορισμένες δεσμεύσεις σε συγκεκριμένη έκταση, οι πιθανές παραβάσεις και οι αντίστοιχες κυρώσεις κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

α. Πλήρης εφαρμογή των δεσμεύσεων σε πιστοποιηθείσα (καθορισθείσα) έκταση μικρότερη της δηλωθείσας.

β. Μη εφαρμογή των δεσμεύσεων (μερική ή ολική) σε πιστοποιηθείσα (καθορισθείσα) έκταση μικρότερη της δηλωθείσας.

γ. Μη εφαρμογή των δεσμεύσεων (μερική ή ολική) σε πιστοποιηθείσα (καθορισθείσα) έκταση ίση με τη δηλωθείσα ή με διαφορά που δεν επιφέρει κύρωση στα πλαίσια του ΟΣΔΕ.

5.6.1 Κυρώσεις για εφαρμογή των δεσμεύσεων σε πιστοποιηθείσα έκταση μικρότερη της δηλωθείσας

Στην περίπτωση αυτή επιβάλλονται οι κυρώσεις του ΟΣΔΕ, οι σχετικές με την έκταση. Η στρεμματική ενίσχυση καταβάλλεται στην τελική έκταση, η οποία προκύπτει μετά την επιβολή των κυρώσεων του ΟΣΔΕ.

Εφόσον η διαφορά μεταξύ καθορισθείσας και δηλωθείσας έκτασης υπερβαίνει το 20% της καθορισθείσας δεν χορηγείται καμία ενίσχυση για το υπόψη έτος.

Εντούτοις, εφόσον πρόκειται για ψευδή δήλωση ή που έγινε εσκεμμένα δεν καταβάλλεται καμία ενίσχυση και για το επόμενο έτος, για έκταση ίση με εκείνη για την οποία απορρίφθηκε η αίτηση για χορήγηση ενίσχυσης.

Για όσο διάστημα δεν του καταβάλλεται ενίσχυση ή του καταβάλλεται μειωμένη ενίσχυση ο δικαιούχος υποχρεούται να τηρεί τις λοιπές δεσμεύσεις του σε έκταση ίση με την πραγματικά καθορισθείσα, πριν από την εφαρμογή των μειώσεων, λόγω κυρώσεων. Σε αντίθετη περίπτωση εφαρμόζονται σωρευτικές κυρώσεις, οι οποίες περιγράφονται κατωτέρω και εξικνούνται μέχρι την οριστική αποβολή των δικαιούχων από το πρόγραμμα.

5.6.2 Κυρώσεις για την εφαρμογή των δεσμεύσεων στα πλαίσια του ΟΣΔΕ

Οι παραβάσεις κατατάσσονται σε 3 κατηγορίες με βάση την σοβαρότητα τους

5.6.2.1 Πολύ σοβαρές παραβάσεις

Αφορούν παραβάσεις των βασικών δεσμεύσεων του προγράμματος που είτε δεν επιτρέπουν την επίτευξη των στόχων του είτε παρεμποδίζουν πλήρως τους ελέγχους. Οι παραβάσεις αυτές είναι οι ακόλουθες:

- Μη τήρηση της χρονικής δέσμευσης (πενταετία). Αποχώρηση του δικαιούχου από το πρόγραμμα πριν να ολοκληρωθεί η δέσμευσή του, χωρίς να συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας και χωρίς να έχουν εξασφαλισθεί οι προϋποθέσεις του σημείου 6 της παρούσης (ανάληψη των υποχρεώσεων από τον διάδοχο).
- Χρησιμοποίηση ουσιών απαγορευμένων από τον Καν. (ΕΟΚ) 2092/91.
- Μη τήρηση των απαιτήσεων του Καν. (ΕΟΚ) 2092/91 για ξεχωριστή αποθήκευση, συσκευασία και διακίνηση των βιολογικών προϊόντων, σε σχέση με τα αντίστοιχα συμβατικά της εκμετάλλευσης.
- Μη τήρηση των ΚΟΓΠ στις βιολογικές καλλιέργειες
- Μη υποβολή ετήσιου καλλιεργητικού σχεδίου
- Μη τήρηση αγροπεριβαλλοντικού φακέλου
- Εγκατάλειψη των καλλιεργειών του προγράμματος χωρίς καλλιεργητικές φροντίδες.

Εφόσον διαπιστωθούν οι παραβάσεις αυτές δεν καταβάλλεται καμία ενίσχυση στον δικαιούχο για το έτος της παράβασης. Επανάληψη

συνεπάγεται αποβολή από το πρόγραμμα και επιστροφή των καταβληθεισών ενισχύσεων με τις νόμιμες προσαυξήσεις. Στην περίπτωση αποχώρησης του δικαιούχου από το πρόγραμμα πριν την ολοκλήρωση της πενταετούς του δέσμευσης, επιστρέφονται οι καταβληθείσες ενισχύσεις με τις νόμιμες προσαυξήσεις.

- Επίσης το Δημόσιο έχει το δικαίωμα να διακόψει μονομερώς τη σύμβαση με τον δικαιούχο αν σε διάστημα 2 χρόνων διαπιστώσει κατ' επανάληψη αδυναμία να συνεργασθεί με τον δικαιούχο, με υπαιτιότητα του τελευταίου.

5.6.2.2 Σοβαρές παραβάσεις

- Μη τήρηση των ΚΟΓΠ στις συμβατικές του καλλιέργειες, σε περίπτωση μερικής ένταξης. Επιβάλλονται κυρώσεις οι οποίες θα καθορισθούν με υπουργική απόφαση και αφορούν όλες τις συμβατικές καλλιέργειες.
- Μη τήρηση των διατάξεων του Καν. (ΕΟΚ) 2092/91 όσον αφορά τη φυτοπροστασία, λόγω ιδιαίτερων συνθηκών, που προβλέπονται από τον Καν. (ΕΟΚ) 1202/95. Καταβάλλεται το 50% της ενίσχυσης για το έτος της παράβασης.

Επανάληψη συνεπάγεται μη καταβολή της ενίσχυσης για το έτος της παράβασης. Επανάληψη πέραν της δεύτερης φορές συνεπάγεται οριστική αποβολή από το πρόγραμμα και επιστροφή των καταβληθεισών ενισχύσεων με τις νόμιμες προσαυξήσεις.

- Αλλαγή της αμειψισποράς του καλλιεργητικού σχεδίου, από την οποία προσδοκάται ενίσχυση μεγαλύτερη από αυτήν που πράγματι αντιστοιχεί στον δικαιούχο, χωρίς ενημέρωση της ελεγκτικής αρχής. Π.χ. αντικατάσταση δηλωθείσας ξηρικής με αρδευόμενη καλλιέργεια. Καταβάλλεται η ενίσχυση που αντιστοιχεί στην πιστοποιηθείσα καλλιέργεια και αφαιρείται το πριμ, το οποίο αντιστοιχεί στο σύνολο της

έκτασης. Επανάληψη συνεπάγεται αποβολή από το πρόγραμμα και επιστροφή των ενισχύσεων με τις νόμιμες προσαυξήσεις.

- Μη τήρηση της δέσμευσης για ένταξη της ελαχίστης έκτασης, του σημείου 7 της παρούσης. Εφόσον κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί ότι ο δικαιούχος ενέταξε λιγότερη έκταση από όση υποχρεούνταν, υποχρεώνεται να εντάξει και την υπόλοιπη, τροποποιούμενης σχετικά της σύμβασής του.

Εφόσον αρνηθεί αποβάλλεται του προγράμματος και επιστρέφει τις καταβληθείσες ενισχύσεις με τις νόμιμες προσαυξήσεις. Σε περίπτωση συμμόρφωσής του επιβάλλονται οι εξής κυρώσεις:

- Για διαφορά μεταξύ πιστοποιηθείσας και δηλωθείσας έκτασης, η οποία δεν υπερβαίνει το 2% της δηλωθείσας δεν επιβάλλεται κύρωση.
- Για διαφορά από 2-20% της δηλωθείσας, αφαιρείται από την πιστοποιηθείσα έκταση ίση με την διαφορά μεταξύ αυτής και της δηλωθείσας για το έτος της παράβασης.
- Για διαφορά μεγαλύτερη από το 20% της δηλωθείσας, αφαιρείται από την πιστοποιηθείσα έκταση διπλάσια από την διαφορά μεταξύ αυτής και της δηλωθείσας για το έτος της παράβασης.

5.6.2.3 Παραβάσεις ήσσονος σημασίας

- Ελλιπής τήρηση του αγροπεριβαλλοντικού φακέλου. Δεν του καταβάλλεται το πριμ για το έτος παράβασης. Επανάληψη συνεπάγεται αφαίρεση από την ενίσχυση ποσού διπλάσιου του πριμ. Επανάληψη πέραν της δεύτερης φορές συνεπάγεται αποβολή από το πρόγραμμα και επιστροφή των ενισχύσεων με τις νόμιμες προσαυξήσεις.
- Μη καταβολή της αμοιβής στον γεωπόνο – σύμβουλο. Αφαιρείται από την ενίσχυση ποσό 350 δρχ/στρ. +πριμ (δρχ/στρ). Επανάληψη συνεπάγεται διπλασιασμό της κύρωσης. Επανάληψη πέραν της δεύτερης

φοράς συνεπάγεται αποβολή εκ του προγράμματος και επιστροφή των καταβληθεισών ενισχύσεων με τις νόμιμες προσαυξήσεις.

- Παράδοση βιολογικών προϊόντων στην απόσυρση. Για την περίοδο μετατροπής 2-3 χρόνια ανάλογα με την καλλιέργεια δεν επιβάλλεται κύρωση. Παράδοση μετά την ολοκλήρωση της μετατροπής συνεπάγεται αφαίρεση του πριμ για το έτος της παράβασης. Επανάληψη συνεπάγεται διπλασιασμό της κύρωσης. Επανάληψη πέραν της δεύτερης φορές συνεπάγεται τριπλασιασμό της κύρωσης.

5.6.3 Κυρώσεις για τη εφαρμογή των δεσμεύσεων σε πιστοποιηθείσα έκταση μικρότερη της δηλωθείσας

- Στην περίπτωση ψευδούς δήλωσης που έγινε εσκεμμένα σχετικά με την έκταση (παρ 5.6.1) και ταυτόχρονης πολύ σοβαρής παράβασης (παρ.5.6.2.1) ο παραβάτης αποβάλλεται άμεσα του προγράμματος και επιστρέφει τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις με τις νόμιμες προσαυξήσεις.
- Στην περίπτωση δήλωσης σχετικά με την έκταση που οδηγεί σε μηδενική ενίσχυση (παρ 5.6.1) και ταυτόχρονης σοβαρής παράβασης (παρ. 5.6.2.2) ο παραβάτης αποβάλλεται του προγράμματος κατά τα ανωτέρω.
- Στις υπόλοιπες περιπτώσεις εφαρμόζονται σωρευτικά οι κυρώσεις των περιπτώσεων 5.6.1 και 5.6.2. Εφαρμόζονται κατ' αρχήν οι κυρώσεις για την έκταση (5.6.1) και στη συνέχεια εφαρμόζονται αθροιστικά οι κυρώσεις για την μη εφαρμογή των δεσμεύσεων (5.6.2) επί της διορθωθείσας, μετά την επιβολή των κυρώσεων, έκτασης.

Κατ' εξαίρεση οι κυρώσεις για την μη καταβολή της αμοιβής του γεωπόνου- συμβούλου υπολογίζονται στο σύνολο της καθορισθείσας (πιστοποιηθείσας) έκτασης πριν την εφαρμογή των μειώσεων από τις κυρώσεις του ΟΣΔΕ.

5.7 Ανωτέρα βία

Περιπτώσεις ανωτέρας βίας είναι όσες αναγνωρίζει το ΟΣΔΕ. Όταν η διακοπή της σύμβασης γίνεται για λόγους ανωτέρας βίας, δεν επιβάλλονται κυρώσεις και δεν επιστρέφονται οι καταβληθείσες ενισχύσεις.

5.8 Μεταβατικές διατάξεις

Τυχόν συμβάσεις που έχουν υπογραφεί εντός του 2000 πρέπει να προσαρμοσθούν στις διατάξεις της παρούσας.

Για τις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί στα πλαίσια του Καν. (ΕΟΚ) 2078/92 ισχύει το ύψος ενισχύσεων του άρθρου 10 της παρούσης, πλην όμως πρέπει να προσαρμοσθούν κατά τα λοιπά στις απαιτήσεις του Καν. (ΕΚ) 1257/99, όπως εξειδικεύονται δια της παρούσης. Συγκεκριμένα:

- Πρέπει να επανυποβληθούν αιτήσεις κατά το υπόδειγμα του παραρτήματος 1
- Τα ΣΠΔ και τα καλλιεργητικά σχέδια πρέπει να προσαρμοσθούν, λαμβάνοντας υπόψη τους ΚΟΓΠ, εφόσον οι αμειψισπορές του και οι άλλες καλλιεργητικές πρακτικές τους χρειάζονται εναρμόνιση.
- Οι συμβάσεις πρέπει να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα
- Ισχύουν οι έλεγχοι και οι κυρώσεις της παρούσας
- Ισχύουν οι λοιπές παλαιές δεσμεύσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

6.1 Γεωργική Λογιστική

Η γεωργική λογιστική είναι ο κλάδος της ιδιωτικής λογιστικής που εφαρμόζεται στις εκμεταλλεύσεις με σκοπό τη συστηματική καταγραφή ταξινόμηση, παρουσίαση και ερμηνεία των οικονομικών πράξεων ή γεγονότων που λαμβάνουν χώρα κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τους, καθώς και τη συστηματική απεικόνιση της περιουσιακής καταστάσεώς τους. Σκοπός της Λογιστικής, οι πράξεις αυτές και τα γεγονότα ονομάζονται λογιστικά γεγονότα ή πράξεις και περιλαμβάνουν οποιαδήποτε μεταβολή στα περιουσιακά στοιχεία μιας γεωργικής εκμεταλλεύσεως, που αναφέρεται στη μορφή, τις ποσότητες και τις αξίες τους και μπορεί να εκφραστεί και να καταγραφεί σε αντίστοιχες ποσοτικές ή νομισματικές μονάδες. Σαν παραδείγματα λογιστικών γεγονότων μπορεί να αναφερθούν οι εισπράξεις και οι πληρωμές, οι πωλήσεις και οι αγορές, τα δάνεια και οι καταθέσεις και φυσικά οτιδήποτε σχετίζεται και συντελεί στη διαμόρφωση του οικονομικού αποτελέσματος και προκαλεί μεταβολές στα περιουσιακά στοιχεία των οικονομικών μονάδων, όπως είναι και οι γεωργικές εκμεταλλεύσεως.

6.2 Σημασία και σκοποί της γεωργικής λογιστικής

Η σημασία της γεωργικής λογιστικής είναι ιδιαίτερα σημαντική τόσο για το αρχηγό και διαχειριστή της εκμεταλλεύσεως όσο και για την οικονομία της χώρας και την πολιτεία.

Για τον αρχηγό της εκμεταλλεύσεως αποτελεί βασική πηγή πληροφοριών την οποία πρέπει οπωσδήποτε να διαθέτει, για να παίρνει ορθές αποφάσεις για τη λειτουργία και την οργάνωση της εκμεταλλεύσεώς του. Οι αποφάσεις αυτές αποτελούν απαντήσεις στα καθημερινά τεχνο-οικονομικά προβλήματα και στις επιλογές του ως προς τους συντελεστές και τα προϊόντα παραγωγής τις μεθόδους παραγωγής κλπ. Από την ορθότητα των αποφάσεων αυτών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η επιτυχία των στόχων της εκμεταλλεύσεως.

α) Η λογιστική παρακολούθηση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων διευκολύνει τη χάραξη, εφαρμογή και αξιολόγηση των προγραμμάτων γεωργικής αναπτύξεως και το σχεδιασμό των μέτρων της αγροτικής πολιτικής (καθορισμός γεωργικών προϊόντων, χρηματοδότηση, επιδοτήσεις κλπ).

Οι συγκεκριμένοι σκοποί της γεωργικής λογιστικής δεν περιορίζεται στη καταγραφή, ταξινόμηση και παρουσίαση των λογιστικών γεγονότων. Επεκτείνονται και στη δυναμική πλευρά τους, με τη διαχρονική παρακολούθηση και παρουσίαση των μεταβολών της οικονομικής καταστάσεως της εκμεταλλεύσεως από πλευράς συνθέσεως των συντελεστών και των κλάδων της, εξωτερικών και εσωτερικών (ενδοκλαδικών) δοσοληψιών και συμβολής τους στα τελικά οικονομικά αποτελέσματα.

Τέλος, η γεωργική λογιστική αποσκοπεί στη διευκόλυνση του ελέγχου των ενεργειών των οικονομικών υπευθύνων μιας εκμεταλλεύσεως επιχειρηματικής μορφής (ταμία, διαχειριστή) σε όλη τη διάρκεια του οικονομικού έτους. Το γεγονός αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για μεγάλες ατομικές ή συνεταιριστικές ή ομαδικές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, όπου οι οικονομικά υπεύθυνοι είναι διαφορετικά πρόσωπα από τους ιδιοκτήτες των περιουσιακών στοιχείων μιας εκμεταλλεύσεως.

6.3 Τα περιουσιακά στοιχεία της γεωργικής εκμεταλλεύσεως

Ως περιουσιακά στοιχεία (farm property) μιας γεωργικής εκμεταλλεύσεως, καθώς και κάθε οικονομικής μονάδας, χαρακτηρίζονται όλα τα οικονομικά αγαθά και τα χρηματικά μέσα ανταλλαγής (μετρητά ή άλλης μορφής), τα οποία διαθέτει και μπορεί να χρησιμοποιεί αυτή, ανεξάρτητα αν τα αγαθά ή τα μέσα αυτά αποτελούν ιδιοκτησία της εκμεταλλεύσεως ή οφείλονται σε τρίτους.

Πιο συγκεκριμένα, ως περιουσιακά στοιχεία ή απλώς περιουσία μιας γεωργικής εκμεταλλεύσεως, από λογιστική άποψη, θεωρείται το σύνολο των συντελεστών της παραγωγής (εκτός από την ανθρώπινη εργασία, οι προκαταβολές των καλλιεργειών, η ηρτημένη εσοδεία, τα αδιάθετα έτοιμα προϊόντα, τα μετρητά, καθώς και οι απαιτήσεις, οι υποχρεώσεις της προς τρίτους και κάθε άλλο είδος περιουσιακών στοιχείων που είναι νομικά κατοχυρωμένα σε ένα φύλλο χαρτιού και απαιτητά.

Το σύνολο των παραπάνω περιουσιακών στοιχείων που έχει στη διάθεσή της η γεωργική εκμετάλλευση ή η συνολική χρηματική αξία που αυτά αντιπροσωπεύουν αποτελεί το λεγόμενο ενεργητικό (assets) της εκμεταλλεύσεως. Είναι φανερό ότι το ενεργητικό της αυτό αποτελείται τόσο από τα περιουσιακά στοιχεία που της ανήκουν, είναι δηλαδή ιδιοκτησία της και είναι γνωστά ως καθαρή περιουσία της (equity ή net worth) ή ως ίδιο κεφάλαιο, όσο και από περιουσιακά στοιχεία που οφείλονται από αυτή σε τρίτους (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) και είναι γνωστά ως παθητικά (liabilities) ή ξένο κεφάλαιο της εκμεταλλεύσεως.

Οι παραπάνω λογιστικές κατηγορίες των περιουσιακών στοιχείων που διαθέτει μια εκμετάλλευση συνδέονται με τις εξής ιδιότητες:

Ενεργητικό= παθητικό+καθαρή περιουσία ή $E=Π+ΚΠ$

Καθαρή περιουσία= ενεργητικό – παθητικό ή $ΚΠ=E-Π$

Η πρώτη από τις σχέσεις αυτές ονομάζεται λογιστική ισότητα και αποτελεί τη βάση της σύγχρονης λογιστικής.

6.4 Απογραφή των περιουσιακών στοιχείων

Η απογραφή (inventory) αποτελεί βασική έννοια της αγροτικής λογιστικής και το πρώτο βήμα της συστηματικής παρακολούθησης των οικονομικών μεταβολών μιας γεωργικής εκμεταλλεύσεως, γιατί με αυτή επιτυγχάνεται η συστηματική απεικόνιση της περιουσιακής καταστάσεως της εκμεταλλεύσεως σε μια χρονική στιγμή.

Πιο αναλυτικά, απογραφή είναι η συστηματική επισήμανση, περιγραφή καταμέτρηση, εκτίμηση (σε ποσότητα και αξία), κατάταξη (κατά ομοειδείς κατηγορίες) όλων των περιουσιακών στοιχείων που απαρτίζουν το ενεργητικό, το παθητικό και την καθαρή περιουσία μιας γεωργικής εκμεταλλεύσεως σε μια χρονική στιγμή.

Η απογραφή συνεπώς δεν περιορίζεται στην απλή εξακρίβωση, καταμέτρηση και καταγραφή των περιουσιακών στοιχείων, αλλά προϋποθέτει και την εκτίμηση και αποτίμηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων που πρέπει να είναι όσο γίνεται ακριβής και να βασίζεται, όπου είναι αναγκαίο, στις μεθόδους της γεωργικής εκτιμητικής.

Κατά την απογραφή χρησιμοποιεί ένα ιδιαίτερο βιβλίο ή και τετράδιο, που στη γλώσσα της λογιστικής ονομάζεται βιβλίο απογραφών ή βιβλίο απογραφών και ισολογισμών με κατάλληλα γραμμογραφημένες σελίδες υπό μορφή πινάκων. Οι πίνακες αυτοί είναι σχεδιασμένοι ανάλογα με το είδος του περιουσιακού στοιχείου και την επιζητούμενη λεπτομέρεια και μπορεί να καταλαμβάνουν μια ή δύο σελίδες.

Οι απογραφές χαρακτηρίζονται ως εσωτερικές ή εσωλογιστικές, όταν πραγματοποιούνται με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία των λογιστικών βιβλίων (εφόσον υπάρχουν). Αντίθετα, όταν πραγματοποιούνται, κατόπιν προσωπικών επισκέψεων επί τόπου για εξακρίβωση και εκτίμηση των στοιχείων τότε χαρακτηρίζονται ως εξωτερικές ή εξωλογιστικές απογραφές. Και οι δύο τρόποι είναι εξίσου χρήσιμοι και συμπληρωματικοί μεταξύ τους, αφού δίνουν τη δυνατότητα ελέγχου και επιβεβαίωσης των στοιχείων και των μεγεθών τους.

6.5 Διαχειριστική περίοδος ή «χρήση»

Το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ δυο διαδοχικών απογραφών ονομάζεται διαχειριστική περίοδος ή χρήση και συμπίπτει με το οικονομικό ή το λογιστικό έτος (fiscal or accounting year) μιας γεωργικής εκμεταλλεύσεως.

Ευνόητο είναι ότι ο καθορισμός μιας σταθερής χρονικής περιόδου αποσκοπεί στη δυνατότητα εξαγωγής συγκρίσιμων δεδομένων της περιουσιακής καταστάσεως της εκμεταλλεύσεως και των οικονομικών αποτελεσμάτων της, σε τακτά χρονικά διαστήματα εύλογης διάρκειας. Η ημερομηνία ενάρξεως λοιπόν αλλά και η διάρκεια της περιόδου χρήσεως έχουν ιδιαίτερη σημασία.

Συνήθως η διαχειριστική περίοδος συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος, ανεξάρτητα από τον παραγωγικό προσανατολισμό και τις συνθήκες της γεωργικής εκμεταλλεύσεως. Είναι επίσης δυνατό ο καθορισμός της ενάρξεως και της διάρκειας της διαχειριστικής περιόδου να στηρίζεται στο σχέδιο παραγωγής και στις γεωργικές συνθήκες, οπότε η έναρξη και η διάρκεια της διαχειριστικής περιόδου διαφέρει από το ημερολογιακό έτος και συμπίπτει είτε με το γεωργικό έτος (1η Σεπτεμβρίου-31 Αυγούστου) ή είναι διαφορετικό και από τα δύο. Στην τελευταία περίπτωση, η έναρξη και η διάρκεια της

διαχειριστικής περιόδου προσδιορίζεται ανάλογα με τους κλάδους παραγωγής που περιλαμβάνονται στο σχέδιο της εκμεταλλεύσεως, ώστε να περιλαμβάνονται όλες οι φάσεις της παραγωγικής διαδικασίας όλων των κλάδων παραγωγής. Έτσι η διαχειριστική περίοδος αρχίζει με την έναρξη της παραγωγικής διαδικασίας του πρώτου (χρονολογικά) κλάδου και λήγει με το τέλος της παραγωγικής διαδικασίας του τελευταίου κλάδου.

6.6 Ισολογισμός

Ο ισολογισμός (balance sheet) αποτελεί έννοια παραπλήσια με την απογραφή και συνίσταται στην παρουσίαση των συνοπτικών στοιχείων της απογραφής σε ένα πίνακα, ο οποίος χωρίζεται σε δυο σκέλη με 2 γραμμές που σχηματίζουν το χαρακτηριστικό T των λογιστικών πινάκων.

Στο αριστερό σκέλος γράφονται κατά είδος και αξία τα στοιχεία του ενεργητικού σε περιληπτική μορφή (όπως εμφανίζονται στην περιληπτική παρουσίαση της απογραφής), ενώ στο δεξιό γράφονται τα στοιχεία του παθητικού και της καθαρής περιουσίας σε ανάλογη περιληπτική μορφή. Το άθροισμα του ενός σκέλους πρέπει να είναι πάντοτε ίσο με το άθροισμα του άλλου. Ο ισολογισμός δηλαδή είναι ένας πίνακας που απεικονίζει συνοπτικά τα περιουσιακά στοιχεία που διαθέτει η εκμετάλλευση κατά λογιστικές κατηγορίες, από τις οποίες προκύπτει η γνωστή λογιστική ισότητα $E = Π + ΚΠ$.

Στη γεωργική πράξη, ο ισολογισμός συντάσσεται μια φορά το χρόνο όπως και η απογραφή, αφού προκύπτει από αυτή, χωρίς βέβαια να αποκλείεται και η σύνταξή του σε άλλες ενδιάμεσες ημερομηνίες για ειδικούς λόγους.

Σημειώνεται ότι η διαφορά μεταξύ απογραφής και ισολογισμού, που καταχωρούνται στο ίδιο βιβλίο (των απογραφών και ισολογισμού), έγκειται στο ότι στην απογραφή τα περιουσιακά στοιχεία καταχωρούνται πρώτα αναλυτικά σε ποσότητες, αξίες κλπ. χαρακτηριστικά σε διάφορους πίνακες,

ενώ στον ισολογισμό καταχωρούνται μόνο περιληπτικά στον ειδικό πίνακα με το χαρακτηριστικό «Τ». Τέλος, ενώ στην απογραφή η καθαρή περιουσία προκύπτει έμμεσα σαν διαφορά του ενεργητικού και του παθητικού, στον ισολογισμό εμφανίζεται σαν απόρροια της λογιστικής ανάγκης να εμφανίζονται ισοσκελισμένα τα δυο μέρη του.

Κάθε μεταβολή των περιουσιακών στοιχείων μιας εκμεταλλεύσεως προκαλεί αντίστοιχες μεταβολές στα επί μέρους συνολικά ποσά του ενεργητικού, παθητικού και καθαρής περιουσίας, χωρίς όμως να διαταράσσεται η ισορροπία μεταξύ των 2 σκελών του ισολογισμού. Θεωρητικά, θα ήταν δυνατό να συντάσσονται τόσοι ισολογισμοί όσα είναι και τα λογιστικά γεγονότα που συμβαίνουν στη διάρκεια της λογιστικής περιόδου.

Όπως θα αναφερθεί αργότερα στο κεφάλαιο περί λογαριασμών, αυτές ακριβώς οι συνεχείς μεταβολές καταγράφονται με τη χρησιμοποίηση των επί μέρους λογαριασμών.

Ο ισολογισμός, ανάλογα με την υπάρχουσα σχέση μεταξύ ενεργητικού, παθητικού και καθαρής περιουσίας, διακρίνεται σε:

Θετικό ισολογισμό, όταν $E - \Pi = K\Pi > 0$ (δηλαδή $E > \Pi$).

Ουδέτερο ισολογισμό, όταν $E - \Pi = 0$ (δηλαδή $E = \Pi$).

Αρνητικό ισολογισμό, όταν $E - \Pi = K\Pi < 0$ (δηλαδή όταν $E < \Pi$).

Οι ισολογισμοί, όπως και οι απογραφές, διακρίνονται σε ισολογισμούς λήξεως και τέλους χρήσεως, που στην πράξη συμπίπτουν με τους ισολογισμούς ενάρξεως του επόμενου οικονομικού έτους.

Επίσης υπάρχουν και οι ισολογισμοί ιδρύσεως, που συντάσσονται κατά την ίδρυση μιας οικονομικής μονάδας.

Ο ισολογισμός έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί δείχνει την οικονομική κατάσταση μιας εκμεταλλεύσεως σε μια χρονική στιγμή, αλλά και τη

διαχρονική πορεία εξελίξεως της καταστάσεως αυτής, που μπορεί να προκύψει από τη σύγκριση διαδοχικών ισολογισμών.

Οι μεταβολές των μεγεθών του ισολογισμού λαμβάνονται υπόψη και κατά την εξαγωγή των τελικών οικονομικών αποτελεσμάτων μιας εκμεταλλεύσεως.

6.7 Λογαριασμοί

Ο λογαριασμός (account) αποτελεί το βασικότερο ίσως στοιχείο της λογιστικής, με το οποίο επιτυγχάνεται η λεπτομερειακή και συνεχής καταγραφή των λογιστικών γεγονότων και πληροφοριών, καθώς και προϋπόθεση της λογιστικής οργανώσεως και συστηματικής παρακολουθήσεώς της. Είναι ένας πίνακας με σχήμα «Τ», όπου καταχωρούνται κατά χρονολογική σειρά και με συστηματικό τρόπο οι σχετικές με τον τίτλο του λογαριασμού λογιστικές μεταβολές. Ο τίτλος αυτός γράφεται πάνω από την οριζόντια γραμμή του «Τ».

Κάθε λογαριασμός αντιπροσωπεύει ομοειδή ή ατομικά περιουσιακά στοιχεία ή πρόσωπα ή άλλα στοιχεία της εκμεταλλεύσεως με κάποιο κοινό χαρακτηριστικό που αποτελούν αντικείμενο λογιστικής παρακολουθήσεως. Ο αριθμός των λογαριασμών εξαρτάται από την έκταση και τη λεπτομέρεια των πληροφοριών που επιζητούνται.

Η κάθετη γραμμή του «Τ» χωρίζει κάθε λογαριασμό σε δυο μέρη. Το αριστερό ονομάζεται χρέωση (debit) και το δεξιό πίστωση (credit). Η κίνηση ή ενημέρωση του λογαριασμού γίνεται με τις λεγόμενες λογιστικές εγγραφές, που περιλαμβάνουν κυρίως τη χρονολογία, το αιτιολογικό και το αντίστοιχο χρηματικό ποσό.

Ο τρόπος ενημερώσεως των λογαριασμών εξαρτάται από την κατηγορία την οποία ανήκει ο καθένας και, από την άποψη αυτή, οι λογαριασμοί, όπως εξηγείται παρακάτω, διακρίνονται σε 5 κατηγορίες. Έτσι υπάρχουν

λογαριασμοί οι οποίοι όταν αυξάνονται χρεώνονται και όταν μειώνονται πιστώνονται (π.χ. οι κλάδοι παραγωγής). Αντίθετα, υπάρχουν άλλοι που όταν αυξάνονται πιστώνονται και όταν μειώνονται χρεώνονται (π.χ. πιστωτές). Γι' αυτό, είναι αναγκαίο πριν από κάθε ενημέρωση να προσδιορίζεται η κατηγορία στην οποία ανήκει ο τηρούμενος λογαριασμός.

Όταν καταγράφομε, ή όπως λέμε χαρακτηριστικά στη λογιστική γλώσσα «καταχωρούμε» ή «εγγράφομε» στο αριστερό μέρος του λογαριασμού, λέμε ότι τον χρεώνουμε ή ότι ο λογαριασμός αυτός χρεώνεται. Όταν εγγράφομε στο δεξιό του μέρος, λέμε ότι τον πιστώνουμε ή ότι ο λογαριασμός αυτός πιστώνεται.

Όταν συμπληρωθεί η πρώτη σελίδα, έστω και του ενός σκέλους, ο λογαριασμός συνεχίζεται στην επόμενη, αφού μεταφερθούν τα συνολικά ποσά της πρώτης σελίδας. Αυτό συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια του λογιστικού έτους μέχρι την τελευταία μέρα, οπότε γίνεται το λεγόμενο κλείσιμο του λογαριασμού.

6.8 Κατηγορίες και λειτουργία λογαριασμών

Οι λογαριασμοί μπορεί να ταξινομηθούν με διάφορους τρόπους, ανάλογα με το κριτήριο που χρησιμοποιείται. Έτσι διακρίνονται σε πρωτοβάθμιους, δευτεροβάθμιους, τριτοβάθμιους κ.ο.κ., ανάλογα με τη σημασία και τη διαβάθμισή τους.

Περισσότερο σημαντική είναι η ταξινόμησή τους σε 5 κατηγορίες από την άποψη του τρόπου ενημερώσεώς τους ή του τρόπου χρεωπιστώσεως ή λειτουργίας τους. Όταν λέμε τρόπο ενημερώσεως ή χρεωπιστώσεως ή λειτουργία, εννοούμε πότε ένας λογαριασμός πιστώνεται και πότε χρεώνεται και ο τρόπος αυτός προσδιορίζεται από την κατηγορία στην οποία ανήκει.

Οι λογαριασμοί, από την άποψη της χρεωπιστώσεώς τους, διακρίνονται σε 5 κατηγορίες:

α) Λογαριασμοί ενεργητικού. Είναι οι λογαριασμοί με τους οποίους παρακολουθούνται τα περιουσιακά στοιχεία του ενεργητικού.

β) Λογαριασμοί παθητικού. Είναι οι λογαριασμοί με τους οποίους παρακολουθούνται τα περιουσιακά στοιχεία του παθητικού.

γ) Λογαριασμοί καθαρής περιουσίας ή ίδιου κεφαλαίου. Είναι οι λογαριασμοί με τους οποίους παρακολουθούνται τα περιουσιακά στοιχεία της Κ.Π., εκτός από τους λογαριασμούς δαπανών και προσόδων (οι οποίοι αποτελούν την τέταρτη και την πέμπτη κατηγορία).

δ) Λογαριασμοί δαπανών. Ως δαπάνες χαρακτηρίζονται όλα τα έξοδα σε χρήμα ή είδος ή τεκμαρτά έξοδα της εκμεταλλεύσεως.

ε) Λογαριασμοί προσόδων. Ως πρόσοδοι χαρακτηρίζονται όλες οι απολαβές ή εισπράξεις της εκμεταλλεύσεως σε είδος ή χρήμα.

Κανόνες χρεωπιστώσεως λογαριασμών.

α) Λογαριασμοί ενεργητικού (accounts of assets). Οι λογαριασμοί της κατηγορίας αυτής πάντοτε χρεώνονται όταν αυξάνεται, από οποιαδήποτε αιτία, το στοιχείο του ενεργητικού το οποίο αφορούν και πιστώνονται όταν μειώνεται το στοιχείο αυτό.

β) Λογαριασμοί παθητικού (accounts of liabilities). Οι λογαριασμοί αυτοί πάντοτε χρεώνονται όταν μειώνεται το στοιχείο του παθητικού το οποίο αφορούν και πιστώνονται όταν αυτό αυξάνεται.

γ) Λογαριασμοί καθαρής περιουσίας (accounts of equity). Οι λογαριασμοί αυτοί πάντοτε χρεώνονται όταν μειώνεται το στοιχείο της Κ.Π. το οποίο αφορούν και πιστώνονται όταν αυτό αυξάνεται.

δ) Λογαριασμοί προσόδων (accounts of revenues). Οι λογαριασμοί αυτοί πάντοτε χρεώνονται όταν μειώνεται η αντίστοιχη πρόσοδος που αφορούν και πιστώνονται όταν αυτή αυξάνεται.

ε) Λογαριασμοί δαπανών (accounts of expenses). Οι λογαριασμοί αυτοί πάντοτε χρεώνονται όταν αυξάνονται οι δαπάνες που αφορούν και πιστώνονται όταν αυτές μειώνονται.

Οι παραπάνω κανόνες μπορούν ευκολότερα να απομνημονευθούν με τη βοήθεια του συνοπτικού παρακάτω πίνακα.

Συμπερασματικά, οι λογαριασμοί ενεργητικού και δαπανών λειτουργούν κατά τον ίδιο τρόπο, που είναι αντίστροφος με τον τρόπο που λειτουργούν οι λογαριασμοί παθητικού, καθαρής περιουσίας και προσόδων.

Το είδος και ο αριθμός των λογαριασμών που θα τηρήσει μια εκμετάλλευση καθορίζεται στην αρχή του οικονομικού έτους και εξαρτάται από την εκμετάλλευση και τους σκοπούς που εξυπηρετούν. Αν η αρίθμηση και η ταξινόμηση ακολουθήσει κάποιο συστηματικό τρόπο, τότε λέμε ότι η εκμετάλλευση εφαρμόζει κάποιο λογιστικό σχέδιο, πράγμα όμως που απαιτεί περισσότερες λογιστικές γνώσεις.

Πίνακας τρόπου χρεοπιστώσεως λογαριασμών

Λογαριασμοί	Χρέωση	Πίστωση
Ενεργητικού	+	-
Παθητικού	-	+
Καθαρής περιουσίας	-	+
Προσόδων	-	+
Δαπανών	+	-

Παρακάτω αναφέρονται οι συνηθέστεροι λογαριασμοί που χρησιμοποιούνται στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, κατά κατηγορίες στις οποίες υπάγονται:

α) Λογαριασμοί ενεργητικού

10.04 Έδαφος

10.05 Κλάδοι φυτικής παραγωγής συνολικά ή κατά ομοειδείς κλάδους. Π.χ. λογαριασμός μόνιμων φυτειών ή και κατά ξεχωριστά κλάδο, (π.χ. λογαριασμός ελιάς)

11.00 Κτίρια

12.00 Μηχανήματα

12.03 Εργαλεία

21.00 Προϊόντα παραγωγής έτοιμα και ημιτελή (π.χ. λογαριασμός καπνός)

30.00 Πελάτες

38.00 Ταμείο

β) Λογαριασμοί παθητικού

45.00 Δάνεια μακροπρόθεσμα

52.00 Δάνεια βραχυπρόθεσμα

50.00 Προμηθευτές

51.00 Συναλλαγματικές πληρωτέες

γ) Λογαριασμοί καθαρής περιουσίας

40 Κεφάλαιο

41.02 Τακτικό αποθεματικό

42 Κέρδη και ζημιές

δ) Λογαριασμοί δαπανών

60.00 Αμοιβές έμμισθου προσωπικού

62.00 Ασφάλιστρα

62.07 Συντήρηση

62.98 Δαπάνες υλικών (ή ξεχωριστός λογαριασμός φαρμάκων, ζωοτροφών κλπ.).

64 Διάφορα έξοδα

65 Τόκοι

66 Αποσβέσεις

ε) Λογαριασμοί προσόδων

70.00 Πωλήσεις φυτικών προϊόντων ή ξεχωριστός λογαριασμός πωλήσεως μήλων, πατάτας κλπ.

72 Λοιπές πωλήσεις

75 Διάφορες άλλες πρόσοδοι

6.9 Μέθοδοι γεωργικής λογιστικής

Ανάλογα με τον τρόπο και τη διαδικασία καταγραφής και παρακολουθήσεως των λογιστικών γεγονότων, διακρίνονται διάφορες μέθοδοι λογιστικής, που εφαρμόζονται και στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Οι κυριότερες από αυτές είναι: α) Η απλογραφική μέθοδος ή απλογραφία, β) Οι βελτιωμένες παραλλαγές της απλογραφίας και γ) η διπλογραφική μέθοδος ή διπλογραφία.

6.9.1 Απλογραφική μέθοδος (single-entry accounting)

Απλογραφική είναι η μέθοδος όπου κάθε λογιστικό γεγονός ή μεταβολή καταχωρείται σε ένα μόνο λογαριασμό είτε ως χρέωση είτε ως πίστωση σύμφωνα με τους κανόνες και τους τρόπους που προαναφέρθηκαν. Κατά τη μέθοδο αυτή επίσης, δεν παρακολουθούνται λογιστικά όλες οι μεταβολές των περιουσιακών στοιχείων. Τηρούνται εκλεκτικά λόγοι λογαριασμοί και κυρίως εκείνοι που αφορούν τις συναλλαγές της εκμεταλλεύσεως με τρίτους (πληρωμές-εισπράξεις).

Η μέθοδος αυτή είναι βέβαια απλή αλλά είναι ατελής, γιατί με την καταχώρηση κάθε λογιστικού γεγονότος σε ένα μόνο λογαριασμό δεν παρουσιάζεται συγχρόνως η προέλευση και ο προορισμός κάθε μεταβολής, αλλά μόνο το ένα από τα δύο. Επιπλέον, δεν παρακολουθούνται λογιστικά όλες οι μεταβολές της οικονομικής καταστάσεως μιας εκμεταλλεύσεως. Έτσι με απλογραφία δεν επιτυγχάνεται η συστηματική και λεπτομερής παρακολούθηση και καταγραφή των τεχνοοικονομικών μεταβολών κατά τη διάρκεια του έτους ούτε ο προσδιορισμός της συμμετοχής και συμβολής των συντελεστών και κλάδων της παραγωγής στο τελικό οικονομικό αποτέλεσμα.

Συμπερασματικά, η απλογραφία δεν επιτρέπει τη συνεχή διαχρονική παρακολούθηση των εσωτερικών ιδιαίτερα μεταβολών. Περιορίζεται στην εξωτερική μόνο συνολική παρακολούθηση της εκμεταλλεύσεως, τα οικονομικά αποτελέσματα της οποίας μπορούν να διαπιστωθούν κάθε χρόνο με τη σύγκριση των διαδοχικών απογραφών και τη χρησιμοποίηση των διαφόρων πληροφοριών που καταγράφονται στα περιορισμένα λογιστικά βιβλία της απλογραφίας.

Η μέθοδος αυτή είναι, όπως είδαμε, απλή, αλλά και εύκολη στην εφαρμογή της, χωρίς να απαιτεί πολύ χρόνο και ιδιαίτερες γραμματικές γνώσεις. Γι' αυτό εφαρμόζεται κυρίως σε μικρές και λιγότερο οργανωμένες ή δυναμικές οικονομικές μονάδες, όπως είναι οι περισσότερες ελληνικές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Οι πίνακες των λογαριασμών της απλογραφίας πρέπει να σχεδιάζονται ελεύθερα, ανάλογα με τις πληροφορίες που απαιτούνται κάθε φορά. Η απλογραφία ενδιαφέρεται κυρίως για το αποτέλεσμα ενός λογιστικού γεγονότος και κυρίως για τις χρηματικές συναλλαγές (αγορές μέσω παραγωγής και πωλήσεις προϊόντων). Έτσι, όταν π.χ. πουλιέται ένα προϊόν (λάδι), η απλογραφία ενδιαφέρεται και κινεί το λογαριασμό «Ταμείο», στη χρέωση του οποίου καταγράφεται η αντίστοιχη είσπραξη. Δεν ενδιαφέρεται για την παράλληλη μεταβολή που προκαλεί η μεταβολή αυτή στο λογαριασμό «Ελιές», από όπου προέρχεται το προϊόν.

Τα μόνο λογιστικά βιβλία που τηρούνται κατά την απλογραφία είναι κυρίως το ημερολόγιο, το καθολικό και το βιβλίο απογραφών και ισολογισμών, που περιγράφονται στη συνέχεια.

6.9.2 Βελτιωμένη απλογραφία

Η λογιστική αυτή μέθοδος, που αποτελεί μια από τις βελτιωμένες παραλλαγές της απλογραφίας και βασίζεται σ' αυτή, επινοήθηκε από τον Ελβετό Laur για τις ανάγκες των γεωργικών εκμεταλλεύσεων οικογενειακής μορφής. Επεκτείνεται και στη λογιστική παρακολούθηση της οικογενειακής οικονομικής καταστάσεως του αρχηγού της εκμεταλλεύσεως καθώς και των εσόδων των επί μέρους κλάδων της. Ονομάσθηκε και στατιστική μέθοδος, γιατί επιτρέπει την αξιοποίηση των δεδομένων των λογιστικών βιβλίων για τον υπολογισμό διαφόρων γεωργοοικονομικών αποτελεσμάτων και τη διεξαγωγή σχετικών ερευνών.

Το κυριότερο πλεονέκτημα της μεθόδου αυτής, σε σχέση με την απλογραφία, είναι ότι δεν περιορίζεται μόνο στην παρακολούθηση και καταγραφή των δοσοληψιών της εκμεταλλεύσεως ως ενιαίου συνόλου, αλλά και των επί μέρους κλάδων της ξεχωριστά. Έτσι επιτρέπει την εξακρίβωση της συμβολής τους στα επιτυγχανόμενα αποτελέσματα.

Εκτός από τα παραπάνω βιβλία, η βελτιωμένη απλογραφία χρησιμοποιεί ανάλογα με την περίπτωση και το βιβλίο ταμείου και ενδεχομένως και τα βιβλία παροχών και χρεωστών-πιστωτών.

6.9.3 Διπλογραφική μέθοδος (double-entry accounting)

Το κύριο χαρακτηριστικό της μεθόδου αυτής είναι ότι κάθε λογιστικό γεγονός ή μεταβολή έχει σαν αποτέλεσμα να χρεωθούν ένας ή και περισσότεροι λογαριασμοί και ταυτόχρονα να πιστωθούν ένας ή περισσότεροι λογαριασμοί με το ίδιο συνολικό ποσό. Με τη μέθοδο αυτή δηλαδή κάθε λογιστικό γεγονός καταγράφεται ισόποσα και ταυτόχρονα ως χρέωση και ως πίστωση, έτσι ώστε το σύνολο της χρεώσεως (σε ένα ή

Σύγχρονες Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις (Βιοκαλλιέργειες)

περισσότερους λογαριασμούς) να είναι πάντοτε ίσο με το σύνολο της πιστώσεως (σε άλλο ή άλλους λογαριασμούς) και να προκύπτει πάντοτε:

$$\text{Σύνολο χρεώσεως} = \text{Σύνολο πιστώσεως}$$

Στην πράξη, η τεχνική της καταχώρησης οποιουδήποτε λογιστικού γεγονότος ή συναλλαγής ή μεταβολής στους επιμέρους λογαριασμούς διευκολύνεται αν ακολουθείται η παρακάτω σειρά συλλογισμών.

α) Ποια είναι τα στοιχεία που «θίγει» το λογιστικό γεγονός της αγοράς π.χ. ενός εξαρτήματος του ελκυστήρα αντί 30.000 μετρητοίς;

Οπωσδήποτε θίγει τα μηχανήματα και τα μετρητά.

β) Με ποιους λογαριασμούς παρακολουθούνται αυτά τα περιουσιακά στοιχεία;

Με τους λογαριασμούς «Ελκυστήρας» και «Ταμείο» αντίστοιχα.

γ) Σε ποιες κατηγορίες χρεωπιστώσεως ανήκουν οι λογαριασμοί αυτοί; Και οι δυο αυτοί είναι λογαριασμοί ενεργητικού.

δ) Ποια μεταβολή (αύξηση ή μείωση) επέρχεται σ' αυτούς;

Ο λογαριασμός «Ελκυστήρας» αυξάνεται κατά 30.000 δρχ., ενώ ο λογαριασμός «Ταμείο» μειώνεται κατά το ίδιο ποσό και επειδή πρόκειται για λογαριασμούς ενεργητικού, ο πρώτος («Ελκυστήρας») θα χρεωθεί και ο δεύτερος («Ταμείο») θα πιστωθεί ως εξής:

Ελκυστήρας	Ταμείο
30.000	30.000

Πρέπει να σημειωθεί ότι η ταυτόχρονη και ισόποση διπλή καταχώρηση ενός λογιστικού γεγονότος ως χρέωση και ως πίστωση που εφαρμόζεται στη διπλογραφία, έχει σαν αποτέλεσμα να διατηρείται πάντοτε η γνωστή ισότητα μεταξύ ενεργητικού-παθητικού και καθαρής περιουσίας: $E = Π + ΚΠ$.

Στη διπλογραφία, οι διάφοροι λογαριασμοί είναι δυνατά να υποδιαιρούνται απεριόριστα, ώστε να επιτρέπεται η συγκέντρωση λεπτομερειακών και αναλυτικών στοιχείων, ανάλογα με τον επιδιωκόμενο στόχο και τα υπάρχοντα μέσα.

Η διπλογραφία είναι αναμφίβολα η καταλληλότερη λογιστική μέθοδος που μπορεί να ανταποκριθεί στις διάφορες ανάγκες πληροφόρησης για την εφαρμογή συστηματικών μεθόδων οργανώσεως των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και για τη διεξαγωγή γεωργοοικονομικών έρευνών. Η εφαρμογή της βέβαια, κάτω από τις συνθήκες που ισχύουν σήμερα στις ελληνικές γεωργικές εκμεταλλεύσεις παρουσιάζει πολλές δυσκολίες για τη μεγάλη πλειοψηφία τους. Μπορεί όμως και πρέπει να αξιοποιηθεί από συνεταιριστικές ή ομαδικές και μεγάλες ατομικές εκμεταλλεύσεις επιχειρηματικής μορφής.

6.10 Τα λογιστικά βιβλία

Ανεξάρτητα από τις εφαρμοζόμενες κάθε φορά λογιστικές μεθόδους, επιβάλλεται η χρησιμοποίηση ορισμένων βιβλίων λογιστικής, ο αριθμός και το είδος των οποίων είναι συνάρτηση των εφαρμοζομένων μεθόδων και του επιδιωκόμενου σκοπού.

Τα βιβλία αυτά μπορεί να ταξινομηθούν σε διάφορες κατηγορίες, όπως υποχρεωτικά και προαιρετικά, ανάλογα με το αν είναι αναγκαστική ή όχι η τήρησή τους από το νόμο. Διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες, ανάλογα με το περιεχόμενό τους:

α) Ημερολόγια. Είναι τα λογιστικά βιβλία που περιγράφουν κατά χρονολογική σειρά και συστηματικό τρόπο όλα τα λογιστικά γεγονότα.

β) Καθολικά. Είναι τα βιβλία που περιέχουν τους επιμέρους λογαριασμούς κατά είδος.

γ) Βοηθητικά. Είναι όλα τα άλλα βιβλία που περιέχουν πληροφορίες λογιστικής φύσεως.

Τα σημαντικότερα βιβλία της λογιστικής είναι:

- Το βιβλίο απογραφών και ισολογισμών
- Το ημερολόγιο
- Το γενικό καθολικό
- Το βιβλίο ταμείου
- Το βιβλίο αποθήκης
- Το βιβλίο εσόδων και εξόδων

6.11 Το ημερολόγιο

Είναι το βιβλίο όπου γίνεται η αρχική εγγραφή όλων των λογιστικών γεγονότων που αφορούν τους κλάδους ή ολόκληρη την εκμετάλλευση και στη συνέχεια, αν τηρείται η διπλογραφία, γίνεται η χρεοπίστωση των αντιστοίχων ποσών στους επιμέρους λογαριασμούς. Αν για κάθε έτος χρησιμοποιείται διαφορετικό ημερολόγιο, τότε, με την έναρξη του νέου έτους, ανοίγει νέο και κλείνει το παλιό.

Επίσης, εκτός από το κανονικό ημερολόγιο είναι δυνατό να τηρείται και το λεγόμενο «πρόχειρο ημερολόγιο», όπου καταγράφονται πρόχειρα τα λογιστικά γεγονότα. Αργότερα αυτά μεταφέρονται στο κανονικά, όπου καταγράφονται με συστηματικό τρόπο.

Η διαδικασία καταχώρησης των λογιστικών γεγονότων στο ημερολόγιο ονομάζεται τήρηση του ημερολογίου και, όταν καταχωρείται ένα γεγονός, λέμε απλά ότι «ενημερώνομε» το ημερολόγιο.

Γενικά, με το ημερολόγιο είναι δυνατή:

- Η συγκέντρωση και πρώτη καταγραφή των λογιστικών γεγονότων χρονο-λογικά και με υψηλό βαθμό λεπτομέρειας το καθένα.
- Η επισήμανση τυχόν λαθών και παραλείψεων, τα οποία και είναι δυνατό να διορθωθούν κατά την ενημέρωση των υπολοίπων βιβλίων.

6.12 Το καθολικό

Το καθολικό είναι το σπουδαιότερο ίσως από τα λογιστικά βιβλία και περιέχει όλους τους λογαριασμούς που τηρούνται από μια γεωργική εκμετάλλευση.

Το καθολικό, που λέγεται και «βιβλίο λογαριασμών», είναι το δεύτερο λογιστικό βιβλίο ύστερα από το ημερολόγιο, όπου καταγράφονται τα λογιστικά γεγονότα, τα οποία «μεταφέρονται» σ' αυτό από το ημερολόγιο και καταχωρούνται στους αντίστοιχους λογαριασμούς. Αποτελεί μάλιστα τη σπουδαιότερη πηγή τεχνοοικονομικών δεδομένων για περαιτέρω επεξεργασία, ανάλυση και εξαγωγή οικονομικών αποτελεσμάτων ή δεικτών.

Κάθε σελίδα του καθολικού είναι δυνατό να καταλαμβάνεται από ένα ολόκληρο πίνακα λογαριασμού. Δυνατό επίσης και συνηθισμένο είναι κάθε λογαριασμός να καταλαμβάνει δυο αντικριστές σελίδες του καθολικού, από τις οποίες η αριστερή αποτελεί το σκέλος της χρεώσεως και η δεξιά της πιστώσεως. Αν δεν υπάρχει ειδικό λογιστικό σχέδιο με κώδικα για την αρίθμηση των λογαριασμών, τότε ο αριθμός της σελίδας που καταλαμβάνει κάθε λογαριασμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αριθμός του λογαριασμού που αναγράφεται στην ειδική στήλη του ημερολογίου, ώστε να υφίσταται σχετική διασύνδεση του ενός βιβλίου με το άλλο. Αυτό απαιτεί και την ύπαρξη πρόσθετης στήλης στους πίνακες των λογαριασμών, για την αναγραφή της σελίδας του ημερολογίου όπου αναγράφεται το λογιστικό γεγονός. Επίσης, αν τηρείται η διπλογραφική μέθοδος, τότε σε κάθε λογαρια-

σμό υπάρχει και άλλη πρόσθετη στήλη, σε κάθε εγγραφή, όπου αναγράφεται ο αριθμός του αντίστοιχου λογαριασμού, ο οποίος ενημερώνεται συγχρόνως (ώστε πάντα να έχουμε χρέωση= πίστωση) και λέγεται και αντιμεταβαλλόμενος λογαριασμός.

Είναι φανερό ότι στο καθολικό είναι συγκεντρωμένα, στους επιμέρους λογαριασμούς, όλα τα στοιχεία του ενεργητικού, του παθητικού και της καθαρής περιουσίας και έτσι είναι δυνατό να προσδιορίζονται συνεχώς οι μεταβολές της οικονομικής καταστάσεως της εκμεταλλεύσεως.

6.13 Βιβλίο απογραφών και ισολογισμών

Το βιβλίο αυτό, τηρείται με τον ίδιο τρόπο τόσο στην απλογραφία όσο και στη διπλογραφία και χρησιμοποιείται κατά το χρόνο της απογραφής των περιουσιακών στοιχείων. Είναι απαραίτητο για τον υπολογισμό των τελικών οικονομικών αποτελεσμάτων.

6.14 Το βιβλίο ταμείου

Το βιβλίο ταμείου (cash-book) δεν πρέπει να συγχέεται με το λογαριασμό «Ταμείο» που τηρείται από μια εκμετάλλευση και περιλαμβάνεται στους λογαριασμούς του καθολικού. Λόγω της σημασίας των εισπράξεων και πληρωμών μιας εκμεταλλεύσεως σε χρήμα που συμβαίνουν συχνά, δημιουργήθηκε η ανάγκη τηρήσεως ξεχωριστού ειδικού βιβλίου ταμείου (μπορεί και αυτό να είναι ένα απλό τετράδιο), όπου καταχωρούνται όλες οι εισπράξεις και οι πληρωμές. Με τον τρόπο αυτό φαίνεται εύκολα σε κάθε στιγμή η χρηματική κατάσταση της εκμεταλλεύσεως (τα διαθέσιμα μετρητά) καθώς και ο χρόνος και η αιτιολογία των εισπράξεων και πληρωμών.

Κάθε σελίδα του βιβλίου αυτού έχει συνήθως την ίδια γραμμογράφηση με το λογαριασμό «Ταμείο», με τη διαφορά ότι το αριστερό σκέλος ονομάζεται συνήθως «εισπράξεις» (αντί χρέωση) και το δεξιό «πληρωμές» (αντί πίστωση).

Εκτός από τα παραπάνω κύρια λογιστικά βιβλία, υπάρχουν και άλλα μικρότερης σημασίας που ο αριθμός και το είδος τους εξαρτάται από το είδος της παραγωγικής μονάδας, τους επιδιωκόμενους σκοπούς κλπ. Τα πιο συνηθισμένα από αυτά είναι: τα βιβλία αποθήκης, εσόδων-εξόδων κλπ. Τα βιβλία αυτά είναι υποχρεωτικά για ορισμένες κατηγορίες επιχειρηματιών σύμφωνα με το νόμο και δεν είναι απαραίτητο να εξετασθούν εδώ.

6.15 Λογαριασμοί εκμεταλλεύσεως και αποτελεσμάτων

Από τις κατηγορίες στις οποίες μπορεί να διακριθούν οι λογαριασμοί με βάση το περιεχόμενό τους, ιδιαίτερη σημασία έχουν οι λογαριασμοί που ονομάζονται λογαριασμοί εκμεταλλεύσεως. Αυτοί τηρούνται ειδικά για να διευκολύνεται ο υπολογισμός του οικονομικού αποτελέσματος της εκμεταλλεύσεως ως σύνολο και κατά κλάδο.

Στους λογαριασμούς αυτούς συγκεντρώνονται κάθε μορφής (χρηματικά και μη χρηματικά) έξοδα (ή δαπάνες) κατά κλάδο ή κατά παραγωγική δραστηριότητα, εφόσον φυσικά η εκμετάλλευση περιλαμβάνει περισσότερους από ένα τέτοιους κλάδους. Οι λογαριασμοί αυτοί ανοίγουν συνήθως στο τέλος του οικονομικού έτους και είναι συγκεντρωτικοί. Το υπόλοιπό τους αποτελεί το καθαρό οικονομικό αποτέλεσμα (ζημιά ή κέρδος) για το συγκεκριμένο κλάδο ή κλάδους παραγωγής και μεταφέρεται στη συνέχεια στους λογαριασμούς αποτελεσμάτων.

Οι λογαριασμοί εκμεταλλεύσεως έχουν ιδιαίτερη σημασία για την ανάλυση των οικονομικών αποτελεσμάτων μιας εκμεταλλεύσεως, γιατί δίνουν

αντικειμενικές και άμεσες πληροφορίες για τη διάρθρωση των εσόδων και εξόδων κατά κλάδο, πράγμα που αποτελεί προϋπόθεση για τον ακριβή υπολογισμό του κόστους παραγωγής και των προσόδων της εκμεταλλεύσεως.

Μια άλλη σημαντική κατηγορία λογαριασμών είναι οι λογαριασμοί αποτελεσμάτων ή αποτελεσματικοί λογαριασμοί.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, από τους λογαριασμούς καθαρής περιουσίας οι λογαριασμοί δαπανών (εξόδων) και οι λογαριασμοί προσόδων (εσόδων) αποτελούν δυο ιδιαίτερες κατηγορίες λογαριασμών, όχι μόνο γιατί δεν λειτουργούν με τους ίδιους κανόνες χρεωπιστώσεως, αλλά και γιατί η τήρηση και ξεχωριστών ενδεχομένως λογαριασμών για κάθε είδος εσόδων και εξόδων επιτρέπει την καταγραφή περισσότερο αναλυτικών πληροφοριών ως προς τις μεταβολές των εσόδων και εξόδων μιας εκμεταλλεύσεως. Στην πράξη, η καθαρή περιουσία αντιπροσωπεύεται συνήθως με το λογαριασμό «Κεφάλαιο».

Οι μεταβολές των εσόδων και εξόδων μεταφέρονται τελικά στους λογαριασμούς κεφαλαίου μέσω των λογαριασμών εκμεταλλεύσεως και αποτελεσμάτων.

Όπως αναφέρθηκε ήδη, από τη σύγκριση της χρεώσεως και πιστώσεως των λογαριασμών εκμεταλλεύσεως προσδιορίζεται το καθαρό θετικό (κέρδος) ή αρνητικά (ζημιά) αποτέλεσμα κατά κλάδο παραγωγής ή και συνολικά. Το καθαρό αυτό αποτέλεσμα μεταφέρεται στον αντίστοιχο αποτελεσματικό λογαριασμό που περιέχει μόνο τα στοιχεία αυτά (κέρδη και ζημιές).

Οι λογαριασμοί αποτελεσμάτων είναι λοιπόν αυτοί που περιέχουν μόνο στοιχεία καθαρών οικονομικών αποτελεσμάτων και τα στοιχεία των λογαριασμών αυτών, στο τέλος του οικονομικού έτους, μεταφέρονται και συγκεντρώ-

νονται σε ένα γενικό λογαριασμό που έχει τον τίτλο «Αποτελέσματα Χρήσεως».

Το υπόλοιπο του λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσεως», που δείχνει και το τελικό κέρδος ή ζημιά της εκμεταλλεύσεως συνολικά, μεταφέρεται στο λογαριασμό «Κεφάλαιο», που αντιπροσωπεύει, όπως ειπώθηκε παραπάνω, την καθαρή περιουσία. Το υπόλοιπο αυτό (αρνητικό ή θετικό) αποτελεί την αύξηση ή τη μείωση της καθαρής περιουσίας κατά το εξεταζόμενο οικονομικό έτος.

Παράρτημα

Νομοθεσία για τη Βιολογική Γεωργία

Πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 1

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στα ακόλουθα προϊόντα, εφόσον φέρουν ή προορίζονται να φέρουν ενδείξεις που αναφέρονται στο βιολογικό τρόπο παραγωγής:

α) μη μεταποιημένα γεωργικά φυτικά προϊόντα, επίσης ζώα και μη μεταποιημένα κτηνοτροφικά προϊόντα, στο μέτρο που στα παραρτήματα I και III προβλέπονται αρχές παραγωγής και ειδικοί κανόνες επιθεώρησης για αυτά.

β) μεταποιημένα γεωργικά φυτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και έχουν παρασκευαστεί κυρίως από ένα ή περισσότερα συστατικά φυτικής ή/και ζωικής προέλευσης

γ) ζωοτροφές, σύνθετες ζωοτροφές και πρώτες ύλες ζωοτροφών που καλύπτονται από το εδάφιο α), από την έναρξη ισχύος του κανονισμού ο οποίος αναφέρεται στην παράγραφο 3.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, εφόσον οι λεπτομερείς κανόνες παραγωγής δεν καθορίζονται στο παράρτημα I για ορισμένα είδη ζώων, εφαρμόζονται, για τα είδη αυτά και τα προϊόντα τους, οι κανόνες που προβλέπονται όσον αφορά τη σήμανση στο άρθρο 5 και όσον αφορά τον έλεγχο στα άρθρα 8 και 9 εκτός της υδατοκαλλιέργειας και των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας. Μέχρις ότου συμπεριληφθούν λεπτομερείς κανόνες παραγωγής, εφαρμόζονται οι εθνικοί κανόνες ή ελλείψει αυτών ιδιαιτερώς πρότυπα που γίνονται δεκτά ή αναγνωρίζονται από τα κράτη-μέλη.

3. Το αργότερο (στις) 24 Αυγούστου 2001 η Επιτροπή θα προτείνει, με τη διαδικασία του άρθρου 14, κανονισμό για τις ειδικές ανάγκες σήμανσης, καθώς και απαιτήσεις επιθεώρησης και προληπτικά μέτρα για τα προϊόντα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ), εφόσον οι απαιτήσεις αυτές σχετίζονται με το βιολογικό τρόπο παραγωγής.

Μέχρις ότου εκδοθεί ο κανονισμός του πρώτου εδαφίου για τα προϊόντα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ), εφαρμόζονται οι εθνικοί κανόνες που είναι σύμφωνοι προς την κοινοτική νομοθεσία ή ελλείψει αυτών, ιδιαιτερώς πρότυπα που γίνονται δεκτά ή αναγνωρίζονται από τα κράτη-μέλη.

Ορισμοί

Άρθρο 4

Κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

1. "Επισήμανση": οι αναφορές, ενδείξεις, σήματα κατασκευα-

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ένα προϊόν θεωρείται ότι φέρει ενδείξεις που αναφέρονται στο βιολογικό τρόπο παραγωγής όταν στη σήμανση, στη διαφήμιση ή στα εμπορικά έγγραφα, το προϊόν, τα συστατικά του ή οι πρώτες ύλες ζωοτροφών που χαρακτηρίζονται από τις ενδείξεις που χρησιμοποιούνται σε κάθε κράτος μέλος και επιτρέπουν στον αγοραστή να συμπεράνει ότι το προϊόν, τα συστατικά του ή οι πρώτες ύλες παράχθηκαν σύμφωνα με τους κανόνες παραγωγής που αναφέρονται στο άρθρο 6, και ειδικότερα με τους εξής όρους ή με τα συνήθως χρησιμοποιούμενα παράγωγά τους, (όπως βιο-, οικο- κ.λπ.) ή συντμήσεις αυτών, μόνο ή σε συνδυασμό, εκτός αν οι εν λόγω όροι δεν εφαρμόζονται σε γεωργικά προϊόντα που περιέχονται σε τρόφιμα ή πρώτες ύλες ζωοτροφών ή προφανώς δεν έχουν καμία σχέση με τον τρόπο παραγωγής:

- στα ισπανικά: ecológico
- στα δανικά: økologisk
- στα γερμανικά: ökologisch, biologisch
- στα ελληνικά: βιολογικό
- στα αγγλικά: organic
- στα γαλλικά: biologique
- στα ιταλικά: biologico
- στα ολλανδικά: biologisch
- στα πορτογαλικά: biológico
- στα φινλανδικά: luonnonmukainen
- στα σουηδικά: ekologisk

Άρθρο 3

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται με την επιφύλαξη άλλων κοινοτικών ή εθνικών διατάξεων, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, που αφορούν προϊόντα τα οποία ορίζονται στο άρθρο 1, όπως διατάξεις περί παραγωγής, παρασκευής, εμπορίας, επισήμανσης και επιθεώρησης, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας περί τροφίμων και διατροφής ζώων.

στη ή εμπορικά σήματα, εικόνες ή σήματα που φέρει κάθε συσκευασία, έγγραφο, επιγραφή ετικέτα, δακτύλιος ή ταγία που συνδέσουν ένα προϊόν που αναφέρεται στο άρθρο 1 ή αναφέρονται σε αυτό.

Σύγχρονες Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις (Βιοκαλλιέργειες)

1. "Παραγωγή": οι πραγματοποιούμενες στη γεωργική εκμετάλλευση εργασίες παραγωγής, συσκευασίας και πρώτης εμποσίμανσης ως προϊόντων βιολογικής παραγωγής των γεωργικών προϊόντων της εκμετάλλευσής αυτής.
3. "Παρασκευή": οι δραστηριότητες διατήρησης ή/και μεταποίησης γεωργικών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένης της σφαγής και κατής κτηνοτροφικών προϊόντων), καθώς και συσκευασίας και/ή μεταβολών στη σήμανση σχετικά με την παρουσίαση του βιολογικού τρόπου παραγωγής των ναυτών, συντηρημένων ή/και μεταποιημένων προϊόντων.
4. "Εμπορία": η κατοχή ή έκθεση προς πώληση, η διάθεση προς πώληση, η πώληση, η παράδοση ή κάθε άλλος τρόπος διάθεσης στο εμπόριο.
5. "Επιχειρηματίας": φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παράγει, παρασκευάζει ή εισάγει από τρίτες χώρες προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1, με σκοπό την εμπορία τους, ή που εμπορεύεται τα προϊόντα αυτά.
6. "Συστατικά": οι ουσίες, συμπεριλαμβανομένων των προσθέτων, που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο β), όπως ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των αναφερομένων στην εμποσίμανση, παρουσίαση και διαφήμιση των ειδών διατροφής.
7. "Φυτοφαρμακευτικά προϊόντα": τα προϊόντα όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 1 της οδηγίας 79/117/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1978 περί απαγορεύσεως της πείσεως σε κυκλοφορία και της χρησιμοποιήσεως φαρμακευτικών προϊόντων, που περιέχουν ορισμένες δραστικές ουσίες, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 89/365/ΕΟΚ 2.
8. "Απορρυπαντικά": οι ουσίες και τα παρασκευάσματα, κατά την έννοια της οδηγίας 73/404/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Νοεμβρίου 1973 περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των αναφερομένων στα απορρυπαντικά όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 86/94/ΕΟΚ 4, που προορίζονται για τον καθαρισμό ορισμένων προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α).
9. "Προσκευασμένο τρόφιμο": η μονάδα πώλησης όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 3 στοιχείο β) της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ.
10. "Κατάλογος συστατικών": ο κατάλογος συστατικών που αναφέρεται στο άρθρο 6 της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ.
11. "Κτηνοτροφικά προϊόντα": η παραγωγή ήμερων ή εξημερωμένων χειρσαίων ζώων (συμπεριλαμβανομένων των εντόμων) και υδροβίων ζώων εκτρεφόμενων σε γλυκό, θαλάσσιο ή υφάλμυρο νερό. Τα προϊόντα της θήρας και αλιείας άγριων ζώων δεν θεωρούνται προϊόντα βιολογικής παραγωγής.
12. "Γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί (ΓΤΟ)": οι οργανισμοί που ορίζονται στο άρθρο 2 της οδηγίας 220/90/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 1990, για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον.
13. "Παράγωγο γενετικά τροποποιημένου οργανισμού": η ουσία που παράγεται από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς ή υπ' αυτών, αλλά δεν περιέχει τέτοιους οργανισμούς.
14. "Χρήση ΓΤΟ και παραγώγων ΓΤΟ": Η χρήση τους ως τροφίμων, συστατικών (συμπεριλαμβανομένων προσθέτων και αρωματικών ουσιών), βοηθητικών ουσιών παρασκευής (συμπεριλαμβανομένων των διαλυτών εκχύλισης), ζωοτροφών, σύνθετων ζωοτροφών, πρώτων υλών ζωοτροφών, προσθέτων, τεχνολογικών βοηθητικών μέσων, ορισμένων προϊόντων που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων (βάσει της οδηγίας 82/471/ΕΟΚ 6), φυτοπροστατευτικών προϊόντων, κτηνιατρικών φαρμάκων, λιπασμάτων, βελτιωτικών εδάφους, σπόρων, αγενών πολλαπλασιαστικών υλικών και ζώων.
15. "Κτηνιατρικά φάρμακα": τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 της οδηγίας 65/65/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιανουαρίου 1965, περί της προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με τα φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα 7.
16. "Ομοιοπαθητικά κτηνιατρικά φάρμακα": τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 της οδηγίας 92/74/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Σεπτεμβρίου 1992, για τη διέγνωση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 81/851/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών-μελών σχετικά με τα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα και τη θέσπιση συμπληρωματικών διατάξεων για τα ομοιοπαθητικά κτηνιατρικά φάρμακα 8.
17. "Ζωοτροφές": τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο α) της οδηγίας 79/373/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1979, περί εμπορίας των συνθετων ζωοτροφών 9.
18. "Πρώτες ύλες ζωοτροφών": τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο α) της οδηγίας 96/25/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1996, για την κυκλοφορία των πρώτων υλών ζωοτροφών, την τροποποίηση των οδηγιών 70/524/ΕΟΚ, 74/63/ΕΟΚ, 82/471/ΕΟΚ και 93/74/ΕΟΚ και την κατάργηση της οδηγίας 77/101/ΕΟΚ 10.
19. "Σύνθετες ζωοτροφές": τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο β) της οδηγίας 79/373/ΕΟΚ.
20. "Πρόσθετα ζωοτροφών": τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο α) της οδηγίας 70/524/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1970, περί των πρόσθετων υλών στη διατροφή των ζώων 11.
21. "Ορισμένα προϊόντα που χρησιμοποιούνται στη διατροφή των ζώων": τα θρεπτικά προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 82/471/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 30ης Ιουνίου 1982 σχετικά με ορισμένα προϊόντα τα οποία χρησιμοποιούνται στη διατροφή των ζώων.
22. "Βιολογική μονάδα / εκμετάλλευση / κτηνοτροφική εκμετάλλευση": η μονάδα, εκμετάλλευση ή κτηνοτροφική εκμετάλλευση που συμμορφούται με τους κανόνες του παρόντος κανονισμού.
23. "Βιολογικής παραγωγής ζωοτροφές / πρώτες ύλες ζωοτροφών": οι ζωοτροφές / πρώτες ύλες ζωοτροφών που παράγονται σύμφωνα με τους κανόνες παραγωγής του άρθρου 6.
24. "Ζωοτροφές / πρώτες ύλες ζωοτροφών μεταβατικού σταδίου": οι ζωοτροφές / πρώτες ύλες ζωοτροφών που συμμορφώνονται προς τους κανόνες παραγωγής του άρθρου 6, πλην της περιόδου μετατροπής κατά την οποία οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται επί ένα τουλάχιστον έτος πριν από τη συγκομιδή.
25. "Ζωοτροφές συμβατικής παραγωγής / πρώτες ύλες ζωοτροφών": οι ζωοτροφές / πρώτες ύλες ζωοτροφών που δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες των παραγράφων 23 και 24.

Σύγχρονες Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις (Βιοκαλλιέργειες)

- (1) ΕΕ αριθ. L 33 της 8/2/1979, σελ. 36
- (2) ΕΕ αριθ. L 159 της 10/6/1989, σελ. 58
- (3) ΕΕ αριθ. L 347 της 17/12/1973, σελ. 51
- (4) ΕΕ αριθ. L 80 της 25/3/1986, σελ. 51
- (5) ΕΕ αριθ. L 117 της 8/5/1990, σελ. 15 οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 97/35/ΕΚ (ΕΕ αριθ. L 169 της 27/6/1997, σελ. 72)
- (6) ΕΕ αριθ. L 213 της 21/7/1982, σελ. 8 οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 1999/20/ΕΚ (ΕΕ αριθ. L 80 της 25/3/1999, σελ. 20)
- (7) ΕΕ αριθ. L 22 της 9/2/1965, σελ. 369 οδηγία όπως τροποποιήθηκε

ήθηκε τελευταία από την οδηγία 93/39/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 214 της 24/8/1993, σελ. 22).

- (8) ΕΕ αριθ. L 297 της 13/10/1992, σελ. 12.
- (9) ΕΕ αριθ. L 86 της 6/4/1979, σελ. 30 οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 98/87/ΕΚ (ΕΕ αριθ. L 318 της 27/11/1998, σελ. 43).
- (10) ΕΕ αριθ. L 125 της 23/5/1996, σελ. 35 οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 98/67/ΕΚ (ΕΕ αριθ. L 261 της 24/9/1998, σελ. 10).
- (11) ΕΕ αριθ. L 270 της 14/12/1970, σελ. 1 οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/1999 της Επιτροπής (ΕΕ αριθ. L 6 της 21/1/1999, σελ. 3).

Επισήμανση

Άρθρο 5

1. Στην επισήμανση ή διαφήμιση προϊόντος του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείο α), είναι δυνατόν να γίνεται αναφορά στο βιολογικό τρόπο παραγωγής μόνον εφόσον:
 - α) οι ενδείξεις αυτές τονίζουν ότι πρόκειται για γεωργικό τρόπο παραγωγής.
 - β) το προϊόν έχει παραχθεί σύμφωνα με τους κανόνες του άρθρου 6 ή έχει εισαχθεί από τρίτες χώρες στα πλαίσια του καθεστώτος που προβλέπεται στο άρθρο 11.
 - γ) έχει παραχθεί ή εισαχθεί από επιχειρήματα που έχει υποβληθεί στα μέτρα ελέγχου που προβλέπονται στα άρθρα 8 και 9.
 - δ) για τα προϊόντα που παρασκευάζονται μετά την 1η Ιανουαρίου 1997, στην επισήμανση αναφέρεται το όνομα ή/και ο κωδικός αριθμός της αρχής ή του οργανισμού ελέγχου στον οποίο υπόκειται ο παραγωγός. Η επιλογή του ονόματος ή του κωδικού αριθμού είναι αμοιодιότητα του κράτους μέλους το οποίο κοινοποιεί την απόφασή του στην Επιτροπή.
2. Διαγράφτηκε
3. Στην επισήμανση ή διαφήμιση προϊόντος του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείο β), η ονομασία πώλησης του προϊόντος μπορεί να φέρει ενδείξεις που να αναφέρονται στο βιολογικό τρόπο παραγωγής μόνον εφόσον:
 - α) τουλάχιστον το 95% των γεωργικής προέλευσης συστατικών του προϊόντος είναι προϊόντα ή προέρχονται από προϊόντα παραγόμενα σύμφωνα με τους κανόνες του άρθρου 6 ή εισαγόμενα από τρίτες χώρες στο πλαίσιο του καθεστώτος του άρθρου 11.
 - β) όλα τα άλλα γεωργικής προέλευσης συστατικά του προϊόντος περιλαμβάνονται στο παράρτημα VI σημείο Γ, ή έχουν επιτραπεί προσωρινά από κράτος μέλος σύμφωνα με τα τυχόν εκτελεστικά μέτρα που θεσπίζονται, ανάλογα με την περίπτωση, βάσει της παραγράφου 7.
 - γ) το προϊόν περιέχει μόνον ουσίες του παραρτήματος VI, σημείο Α, ως συστατικά μη γεωργικής προέλευσης.
 - δ) το προϊόν ή τα γεωργικής προέλευσης συστατικά του, που αναφέρονται στο στοιχείο α) δεν έχουν υποβληθεί σε επεξεργασία με ουσίες που δεν περιέχονται στο παράρτημα VI σημείο β.
 - ε) το προϊόν ή τα συστατικά του δεν έχουν υποβληθεί σε επεξεργασία με ιονίζουσες ακτινοβολίες.
 - στ) το προϊόν έχει παρασκευασθεί ή εισαχθεί από επιχειρή-

ση που υπόκειται στα μέτρα ελέγχου των άρθρων 8 και 9.

- ζ) για τα προϊόντα που παρασκευάζονται μετά την 1η Ιανουαρίου 1997, στην επισήμανση αναφέρεται το όνομα ή/και ο κωδικός αριθμός της αρχής ή του οργανισμού ελέγχου στον οποίο υπόκειται η επιχείρηση που πραγματοποίησε την τελευταία εργασία παρασκευής. Η επιλογή του ονόματος ή του κωδικού αριθμού είναι αρμοδιότητα του κράτους μέλους το οποίο κοινοποιεί την απόφασή του στην Επιτροπή.
- η) το προϊόν έχει παραχθεί χωρίς τη χρήση γενετικής τροποποιημένων οργανισμών ή/και προϊόντων που παράγονται βάσει αυτών.

Η ένδειξη που αναφέρεται στο βιολογικό τρόπο παραγωγής πρέπει να καθιστά σαφές ότι πρόκειται για γεωργικό τρόπο παραγωγής και πρέπει να συνοδεύεται από αναφορά στα σχετικά συστατικά γεωργικής προέλευσης, εκτός εάν αυτό αναφέρεται σαφώς στον κατάλογο των συστατικών.

3α. Κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 1, 2 και 3, τα σημεία τα οποία φέρουν ένδειξη αναφερόμενη στο άρθρο 2 μπορούν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται έως την 1η Ιουλίου 2006 στη σήμανση και διαφήμιση προϊόντων που δεν συμμορφώνονται προς τον παρόντα κανονισμό, υπό τον όρο ότι:

- το σήμα κατατέθηκε πριν από τις 22 Ιουλίου 1991 - και, στη Φινλανδία, την Αυστρία και τη Σουηδία πριν από την 1η Ιανουαρίου 1995 - και είναι σύμφωνο προς την πρώτη οδηγία 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών-μελών περί σημάτων 12 και,
- το σήμα αναπαράγεται πάντοτε με τη σαφή, εμφανή και ευανάγνωστη ένδειξη ότι τα προϊόντα δεν παράγονται με το βιολογικό τρόπο που περιγράφεται στον παρόντα κανονισμό.

4. Γεωργικής προέλευσης συστατικά μπορούν να περιλαμβάνονται στο παράρτημα VI σημείο Γ μόνον εάν αποδεικνύεται ότι πρόκειται για στατιστικά γεωργικής προέλευσης τα οποία δεν παράγονται στην Κοινότητα σε επαρκή ποσότητα σύμφωνα με τους κανόνες του άρθρου 6, ή δεν μπορούν να εισαχθούν από τρίτες χώρες σύμφωνα με τους κανόνες του άρθρου 11.

5. Τα προϊόντα της καλλιέργειας της γης που επισήμαιοονται ή διαφημίζονται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 ή 3 είναι δυνατόν να φέρουν ενδείξεις όσον αφορά τη μετατροπή της καλλιέργειας σε βιολογική υπό τον όρο ότι:

- α) καλύπτονται πλήρως οι απαιτήσεις της παραγράφου 1 ή

Σύγχρονες Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις (Βιοκαλλιέργειες)

- της παραγράφου 3, πλην της απαιτήσεως που αφορά τη διάρκεια της περιόδου μετατροπής που αναφέρεται στο σημείο 1 του παραρτήματος 1.
- β) έχει τηρηθεί περίοδος μετατροπής τουλάχιστον δώδεκα μηνών πριν από τη συγκομιδή.
- γ) οι εν λόγω ενδείξεις δεν παραπλανούν τον αγοραστή του προϊόντος όσον αφορά τη διαφορετική του φύση σε σχέση με τα προϊόντα που πληρούν όλες τις απαιτήσεις της παραγράφου 1 ή της παραγράφου 3. Μετά την 1η Ιανουαρίου 1996, οι εν λόγω ενδείξεις πρέπει να έχουν τη μορφή της φράσης "προϊόν βιολογικής γεωργίας σε μεταβατικό στάδιο" ενώ το χρώμα, το μέγεθος και ο τύπος γραμμάτων των ενδείξεων αυτών δεν πρέπει να είναι εμφανέστερα από την ονομασία πώλησης του προϊόντος. Σ αυτή την ένδειξη, οι λέξεις "προϊόν βιολογικής γεωργίας" δεν πρέπει να είναι εμφανέστερες από τις λέξεις "μεταβατικό στάδιο".
- δ) το προϊόν περιέχει μόνο ένα φυτικό συστατικό γεωργικής προέλευσης.
- ε) για τα προϊόντα που παρασκευάζονται μετά την 1η Ιανουαρίου 1997, στην επισήμανση αναφέρεται το όνομα ή/και ο κωδικός αριθμός της αρχής ή του οργανισμού ελέγχου στον οποίο υπόκειται η επιχείρηση που πραγματοποίησε την τελευταία εργασία παραγωγής ή παρασκευής. Η επιλογή του ονόματος και/ή του κωδικού αριθμού είναι αρμοδιότητα του κράτους μέλους το οποίο κοινοποιεί την απόφασή του στην Επιτροπή.
- στ) Το προϊόν έχει παραχθεί χωρίς τη χρήση γενετικών τροποποιημένων οργανισμών και/ή προϊόντων που παράγονται από τέτοιους οργανισμούς.
- 5α. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 3, στην επισήμανση και στη διαφήμιση προϊόντος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο β), είναι δυνατόν να περιέχονται ενδείξεις σχετικά με τον βιολογικό τρόπο παραγωγής μόνον υπό τους ακόλουθους όρους:
- α) τουλάχιστον το 70% των γεωργικής προέλευσης συστατικών του προϊόντος είναι προϊόντα ή προέρχονται από προϊόντα παραγόμενα σύμφωνα με τους κανόνες του άρθρου 6 ή εισαγόμενα από τρίτες χώρες στο πλαίσιο του καθεστώτος του άρθρου 11.
- β) όλα τα άλλα γεωργικής προέλευσης συστατικά του προϊόντος περιέχονται στο παράρτημα VI σημείο Γ ή έχουν προσωρινά επιτραπεί από ένα κράτος μέλος σύμφωνα με τυχόν εκτελεστικά μέτρα που θεσπίζονται, ανάλογα με την περίπτωση, βάσει της παραγράφου 7.
- γ) οι ενδείξεις που αναφέρονται στο βιολογικό τρόπο παραγωγής περιλαμβάνονται στον κατάλογο συστατικών και αφορούν σαφώς μόνον τα συστατικά που παράγονται σύμφωνα με τους κανόνες του άρθρου 6 ή εισάγονται από τρίτες χώρες στο πλαίσιο του καθεστώτος του άρθρου 11. Οι ενδείξεις αυτές πρέπει να είναι του ίδιου χρώματος, μεγέθους και τύπου γραμμάτων με τις άλλες ενδείξεις του καταλόγου συστατικών. Οι ενδείξεις αυτές πρέπει επίσης να εμφανίζονται χωριστά, στο ίδιο οπτικό πεδίο με την ονομασία πώλησης, και να περιλαμβάνουν το ποσοστό συστατικών γεωργικής προέλευσης ή παράγωγων συστατικών γεωργικής προέλευσης που έχουν παραχθεί σύμφωνα με τους κανόνες του άρθρου 6 ή έχουν εισαχθεί από τρίτες χώρες στα πλαίσια του καθεστώτος του άρθρου 11. Η ένδειξη αυτή δεν πρέπει να είναι χρώματος, μεγέθους ή τύπου γραμμάτων που να την καθιστούν εμφανέστερη από την ονομασία πώλησης του προϊόντος. Η ένδειξη αυτή πρέπει να έχει την ακόλουθη μορφή: "X% των συστατικών γεωργικής προέλευσης έχουν παραχθεί σύμφωνα με τους κανόνες της βιολογικής παραγωγής".
- δ) το προϊόν περιέχει μόνον ουσίες του παραρτήματος VI σημείο Α ως συστατικά μη γεωργικής προέλευσης.
- ε) το προϊόν ή τα γεωργικής προέλευσης συστατικά του που αναφέρονται στο στοιχείο α), δεν έχουν υποβληθεί σε επεξεργασία με ουσίες μη προβλεπόμενες στο παράρτημα VI, σημείο Β.
- στ) το προϊόν ή τα συστατικά του δεν έχουν υποβληθεί σε επεξεργασία με ιονίζουσες ακτινοβολίες.
- ζ) το προϊόν έχει παρασκευασθεί ή εισαχθεί από επιχείρηση που υπόκειται στα μέτρα ελέγχου των άρθρων 8 και 9.
- η) για τα προϊόντα που παρασκευάζονται μετά τη 1η Ιανουαρίου 1997, στην επισήμανση αναφέρεται το όνομα ή/και ο κωδικός αριθμός της αρχής ή του οργανισμού ελέγχου στον οποίο υπόκειται η επιχείρηση που πραγματοποίησε την τελευταία πράξη παρασκευής. Η επιλογή του ονόματος ή/και του κωδικού αριθμού είναι αρμοδιότητα του κράτους μέλους το οποίο κοινοποιεί την απόφασή του στην Επιτροπή.
- θ) το προϊόν έχει παραχθεί χωρίς τη χρήση γενετικών τροποποιημένων οργανισμών ή/και προϊόντων που παράγονται από τέτοιους οργανισμούς.
6. (Δεν είναι πλέον εν ισχύ)
7. Οι λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του παρόντος άρθρου μπορούν να καθορισθούν με τη διαδικασία του άρθρου 14.
8. Περιοριστικοί κατάλογοι των ουσιών και προϊόντων, που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχεία β), γ) και δ) και στην παράγραφο 5α στοιχεία β), δ), και ε), θα καταρτιστούν στο παράρτημα VI τμήματα Α, Β, και Γ, με τη διαδικασία του άρθρου 14.
- Είναι δυνατόν να προσδιοριστούν οι προϋποθέσεις χρησιμοποίησης και οι απαιτήσεις συνθέσεως των συστατικών και ουσιών αυτών.
- Όταν ένα κράτος μέλος κρίνει ότι ένα προϊόν θα πρέπει να προστεθεί στους προαναφερόμενους καταλόγους ή ότι θα πρέπει να γίνουν σχετικές τροποποιήσεις, θα φροντίζει να διαβιβάζεται επίσημα ένας φάκελος στα κράτη μέλη και την Επιτροπή που θα περιλαμβάνει τους λόγους αυτής της προαπαιτούμενης ή απών των τροποποιήσεων. Η Επιτροπή θα υποβάλλει από στην επιτροπή που αναφέρει το άρθρο 14
9. Για τον υπολογισμό των ποσοτήτων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 και στην παράγραφο 6, εφαρμόζονται οι κανόνες των άρθρων 6 και 7 της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ.
10. Σε προϊόν που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1, στοιχεία α) και β), ένα συστατικό που λαμβάνεται σύμφωνα με τους κανόνες του άρθρου 6 δεν πρέπει να συνυπάρχει με το ίδιο συστατικό που δεν λαμβάνεται σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς.
11. Πριν από την 1η Ιανουαρίου 1999, η Επιτροπή επανεξετάζει τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και του άρθρου 10 και υποβάλλει τις κατάλληλες προτάσεις για την ενδεχόμενη αναθεώρησή τους.
- (12) ΕΕ αριθ. L 40 της 11/2/1989, σελ. 1 οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση 92/10/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 6 της 11/1/1992, σελ. 35).

Κανόνες παραγωγής

Άρθρο 6

1. Η μέθοδος βιολογικής παραγωγής συνεπάγεται ότι, για την παραγωγή των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1, στοιχείο α), πλην των σπόρων και του αγενούς πολλαπλασιαστικού υλικού:
 - α) πρέπει να τηρούνται τουλάχιστον οι απαιτήσεις του παραρτήματος I και, κατά περίπτωση, οι σχετικοί λεπτομερείς κανόνες.
 - β) μόνο προϊόντα που περιέχουν ουσίες αναφερόμενες στο παράρτημα I ή απαριθμούμενες στο παράρτημα II μπορούν να χρησιμοποιούνται ως φυτοπροστατευτικά προϊόντα, λιπάσματα, βελτιωτικά εδάφους, ζωοτροφές, πρώτες ύλες ζωοτροφών, σύνθετες ζωοτροφές, προδουτετα ζωοτροφών, ορισμένες ουσίες που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων (οι οποίες εμπίπτουν στην οδηγία 82/471/ΕΟΚ), προϊόντα καθαρισμού και απολύμανσης εγκαταστάσεων και χώρων εκτροφής, προϊόντα για τον έλεγχο βλαβερών οργανισμών και ασθενειών σε κτήρια και εγκαταστάσεις εκτροφής ή για άλλο σκοπό όταν ο σκοπός αυτός ορίζεται στο παράρτημα II σχετικά με ορισμένα προϊόντα. Τα προϊόντα αυτά μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνον υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες που καθορίζονται στα παραρτήματα I και II στο μέτρο που η αντίστοιχη χρήση επιτρέπεται στη γενική γεωργία στα οικεία κράτη μέλη σύμφωνα με τις σχετικές κοινοτικές διατάξεις ή τις εθνικές διατάξεις που είναι σύμφωνες με την κοινοτική νομοθεσία.
 - γ) χρησιμοποιούνται μόνον σπόροι και αγενές πολλαπλασιαστικό υλικό που παράγονται με τη μέθοδο βιολογικής παραγωγής η οποία αναφέρεται στην παράγραφο 2.
 - δ) δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί ή/και προϊόντα που παράγονται από αυτούς, με την εξαίρεση των κτηνιατρικών φαρμάκων.
2. Η μέθοδος βιολογικής παραγωγής συνεπάγεται ότι, για τους σπόρους και το αγενές πολλαπλασιαστικό υλικό, το μητρικό φυτό στην περίπτωση των σπόρων, και το ή τα γονικά φυτά, στην περίπτωση του αγενούς πολλαπλασιαστικού υλικού, έχουν παραχθεί:
 - α) χωρίς τη χρήση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών ή/και προϊόντων που παράγονται από τέτοιους οργανισμούς και
 - β) σύμφωνα με τις διατάξεις των στοιχείων α) και β) της παραγράφου 1 επί μία τουλάχιστον γενιά ή για την περίπτωση πολυετών καλλιεργειών, δύο καλλιεργητικές περιόδους.
3. α) Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 στοιχείο γ), κατά τη διάρκεια μεταβατικής περιόδου που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2003 και με τη συμφωνία της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους, μπορούν να χρησιμοποιούνται σπόροι και αγενές πολλαπλασιαστικό υλικό που δεν παράγονται σύμφωνα με τη μέθοδο βιολογικής παραγωγής, εφόσον οι χρήστες του πολλαπλασιαστικού υλικού μπορούν να αποδείξουν στον οργανισμό ή την αρχή ελέγχου του κράτους μέλους ότι δεν μπορούν να προμηθευτούν από την κοινοτική αγορά πολλαπλασιαστικό υλικό κατάλληλης ποικιλίας του συγκεκριμένου είδους που να ικανοποιεί τις απαιτήσεις της παραγράφου 2. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να χρησιμοποιείται, εφόσον είναι διαθέσιμο στην κοινοτική

αγορά, πολλαπλασιαστικό υλικό το οποίο δεν έχει υποστεί επεξεργασία με προϊόντα που δεν αναφέρονται στο παράρτημα II σημείο Β. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν τα άλλα κράτη μέλη και την Επιτροπή για τις εγκρίσεις που παρέχονται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο.

β) Με την διαδικασία του άρθρου 14 μπορεί να αποφασίζεται:

- η επιβολή πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2003 περιορισμών του μεταβατικού μέτρου του (στοιχείου α) όσον αφορά ορισμένα είδη ή/και τύπους πολλαπλασιαστικού υλικού ή/και την έλλειψη χημικής επεξεργασίας.
- η διατήρηση, μετά της 31 Δεκεμβρίου 2003, της παρέκκλισης του στοιχείου α) όσον αφορά ορισμένα είδη ή/και τύπους πολλαπλασιαστικού υλικού για όλη την Κοινότητα ή για ορισμένα τμήματά της.
- η εισαγωγή διαδικαστικών κανόνων και κριτηρίων σχετικά με την παρέκκλιση του στοιχείου α) και με τις σχετικές πληροφορίες που παρέχονται στις ενδιαφερόμενες επαγγελματικές οργανώσεις, στα άλλα κράτη μέλη και στην Επιτροπή.

4. Πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2002, η Επιτροπή επανεξετάζει τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, ιδίως δε της παραγράφου 1 στοιχείο γ) και της παραγράφου 2, και υποβάλλει τις ενδεδειγμένες προτάσεις και την ενδεχόμενη αναθεώρησή τους.

Άρθρο 6α

1. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως φυτάρια νοούνται τα ολόκληρα φυτάρια που προορίζονται προς φύτευση για την παραγωγή φυτών.
2. Η μέθοδος βιολογικής παραγωγής συνεπάγεται ότι, όταν οι παραγωγοί χρησιμοποιούν φυτάρια, τα φυτάρια αυτά πρέπει να έχουν παραχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6.
3. (Δεν είναι πλέον εν ισχύ)

Άρθρο 7

1. Τα προϊόντα που δεν επιτρέπονται κατά την ημερομηνία έκδοσης του παρόντος κανονισμού για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β), δύνανται να περιληφθούν στο παράρτημα II, εφόσον πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις:
 - α) εάν χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο βλαβερών οργανισμών ή ασθενειών των φυτών ή για τον καθαρισμό και την απολύμανση των κτηνοτροφικών κτιρίων και εγκαταστάσεων:
 - έχουν ουσιαστική σημασία για τον έλεγχο ενός επιβλαβούς οργανισμού ή μιας συγκεκριμένης ασθένειας για την οποία δεν υπάρχουν άλλες βιολογικές, καλλιεργητικές, φυσικές ή ζωοτεχνικές εναλλακτικές λύσεις, και
 - οι συνθήκες χρήσης τους αποκλείουν την άμεση επαφή με τους σπόρους, την καλλιέργεια, τα προϊόντα καλλιέργειας ή τα ζώα και τα κτηνοτροφικά προϊόντα, ωστόσο, στην περίπτωση των πολυετών καλλιεργειών, η άμεση επαφή είναι δυνατόν να λαμβάνει χώρα,

Σύγχρονες Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις (Βιοκαλλιέργειες)

αλλά μόνον εκτός της περιόδου ανάπτυξης των βρώσιμων μερών (καρπών). εφόσον η εφαρμογή αυτή δεν οδηγεί εμπέδως στην πυκνότητα καταλοίπων του προϊόντος στα βρώσιμα μέρη, και

- η χρήση τους δεν οδηγεί ή δεν συμβάλλει σε απαράδεκτες επιπτώσεις για το περιβάλλον ή σε ρύπανσή του.

β) εάν χρησιμοποιούνται ως λιπάσματα ή βελτιωτικά του εδάφους:

- έχουν ουσιώδη σημασία για ειδικές από άσπερη διατροφής απαιτήσεις των καλλιεργειών ή για συγκεκριμένους στόχους βελτίωσης του εδάφους, που δεν μπορούν να καλυφθούν με τους τρόπους οι οποίοι αναφέρονται στο παράρτημα Ι και
- η χρησιμοποίησή τους δεν έχει απαράδεκτες επιπτώσεις στο περιβάλλον ούτε το θρεπτικό.

1α. Οι όροι που προβλέπονται στην παράγραφο Ι δεν ισχύουν για τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται συνήθως πριν από την έκδοσή του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με τους κώδικες πρακτικής της βιολογικής καλλιέργειας που εφαρμόζονται στην Κοινότητα.

1β. Όσον αφορά τις ανόργανες ουσίες και τα ιχθυοστοιχεία που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων, πρόσθετες πηγές για τα προϊόντα αυτά μπορούν να ενσωματωθούν στο παράρτημα ΙΙ, εφόσον είναι φυσικής προέλευσης ή ελλείψει αυτής, συνθετικά με την ίδια μορφή όπως τα φυσικά προϊόντα.

Σύστημα ελέγχου

Άρθρο 8

1. Κάθε επιχειρηματίας που παράγει, παρασκευάζει ή εισάγει από τρίτες χώρες προϊόντα του άρθρου Ι με σκοπό την εμπορία τους, πρέπει:

α) να γνωστοποιεί τη δραστηριότητά του αυτή στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο ασκεί τη δραστηριότητά του. Η γνωστοποίηση περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στο παράρτημα ΙV.

β) να υποβάλει την επιχείρησή του στο σύστημα ελέγχου που προβλέπεται στο άρθρο 9.

2. Τα κράτη μέλη ορίζουν αρχή ή οργανισμό για την παραλαβή των γνωστοποιήσεων.

Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν οποιαδήποτε συμπληρωματική πληροφορία κρίνουν αναγκαία για τον αποτελεσματικό έλεγχο των συγκεκριμένων επιχειρηματιών.

3. Η αρμόδια αρχή μεριμνά ώστε κάθε ενδιαφερόμενος να έχει στη διάθεσή του ενημερωμένο κατάλογο με τα ονόματα και τις διευθύνσεις των επιχειρηματιών που υπάρχουν στο σύστημα ελέγχου.

Άρθρο 9

1. Τα κράτη μέλη εγκαθιδρύουν σύστημα ελέγχου, το οποίο διαχειρίζονται μία ή περισσότερες αρμόδιες αρχές ή και συγκεκριμένοι ιδιωτικοί οργανισμοί, και προς το οποίο σφαιλούν να συμμορφώνονται οι επιχειρήσεις που παράγουν, παρασκευάζουν ή εισάγουν από τρίτες χώρες προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο Ι.

2. Για τα προϊόντα του παραρτήματος ΙΙ, είναι δυνατόν να παρέχονται, εφόσον απαιτείται, οι ακόλουθες ενδείξεις:

- λεπτομερές περιγραφή του προϊόντος,
- όροι χρήσης και απαιτήσεις όσον αφορά τη σύνθεση ή/και τη διαλυτότητά του, προκειμένου ιδίως να εξασφαλισθεί ο περιορισμός στο ελάχιστο της παρουσίας καταλοίπων των προϊόντων αυτών στα βρώσιμα μέρη των καλλιεργειών ή στα βρώσιμα προϊόντα των καλλιεργειών και της επίπτωσής τους στο περιβάλλον,
- ιδιαίτερες απαιτήσεις επισημάνσεως των προϊόντων του άρθρου Ι, εάν τα προϊόντα αυτά λαμβάνονται με τη βοήθεια ορισμένων προϊόντων που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ.

3. Οι τροποποιήσεις του παραρτήματος ΙΙ, είτε πρόκειται για προσθήκη ή διαγραφή προϊόντων της παραγράφου Ι είτε για προσθήκη ή τροποποιήσεις των ειδικών ενδείξεων της παραγράφου 2, θεσπίζονται από την Επιτροπή με τη διαδικασία του άρθρου 14.

4. Εάν ένα κράτος μέλος κρίνει ότι ένα προϊόν θα πρέπει να προστεθεί στο παράρτημα ΙΙ, ή ότι θα πρέπει να γίνουν σχετικές τροποποιήσεις μεριμνά ώστε να διαβιβάζεται επισήμως στα υπόλοιπα κράτη μέλη και στην Επιτροπή φάκελος στον οποίον επιτίθενται οι λόγοι της προτίμησής των τροποποιήσεων, η δε Επιτροπή υποβάλλει το φάκελο αυτό στην Επιτροπή του άρθρου 14.

να που αναφέρονται στο άρθρο Ι.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε κάθε επιχειρηματίας που τηρεί τον παρόντα κανονισμό και πληρώνει την εισφορά του για την κάλυψη των εξόδων ελέγχου να έχει εξασφαλισμένη την πρόσβαση στο σύστημα ελέγχου.

3. Το σύστημα ελέγχου περιλαμβάνει τουλάχιστον την εφαρμογή των μέτρων ελέγχου και προφύλαξης του παραρτήματος ΙΙΙ.

4. Για την εφαρμογή του συστήματος ελέγχου από ιδιωτικούς οργανισμούς, τα κράτη μέλη ορίζουν μια αρχή αρμόδια να εγγράφει και να επιβλέπει τους οργανισμούς αυτούς.

5. Για την έγκριση ιδιωτικού οργανισμού ελέγχου λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

α) η συνήθης ακολουθητέα διαδικασία ελέγχου του οργανισμού, η οποία περιλαμβάνει λεπτομερή περιγραφή των μέτρων ελέγχου και προφύλαξης, που ο οργανισμός αυτός αναλαμβάνει να επιβάλει στους επιχειρηματίες που ελέγχει.

β) οι κινήσεις τις οποίες προτίθεται να επιβάλει ο οργανισμός σε περίπτωση που διαπιστώσει παραπτώσεις ή/και παραβάσεις.

γ) η ύπαρξη αναγκαίων πόρων σε ειδικευμένο προσωπικό και διοικητικό και τεχνικό εξοπλισμό, καθώς και η πείρα σε θέματα ελέγχου και η αξιοπιστία.

δ) η αντικειμενικότητα του οργανισμού ελέγχου έναντι των ελεγχόμενων επιχειρηματιών.

Σύγχρονες Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις (Βιοκαλλιέργειες)

6. Μετά την έγκριση οργανισμού ελέγχου, η αρμόδια αρχή:
- α) μεριμνά ώστε οι έλεγχοι που διενεργούνται από τον οργανισμό ελέγχου να είναι αντικειμενικοί.
 - β) επαληθεύει την αποτελεσματικότητα των ελέγχων.
 - γ) λαμβάνει γνώση των παρατυπιών ή/και παραβάσεων που διαπιστώθηκαν και των κυρώσεων που επιβλήθηκαν.
 - δ) ανακαλεί την έγκριση ενός οργανισμού ελέγχου εφόσον δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) ή δεν πληροί πλέον τα κριτήρια της παραγράφου 5 ή τις απαιτήσεις των παραγράφων 7, 8, 9 και 11.

6α. Πριν από την 1η Ιανουαρίου 1996, τα κράτη μέλη χορηγούν ένα κωδικό αριθμό σε κάθε οργανισμό ή αρχή ελέγχου εγκεκριμένο ή οριζόμενο σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, ενημερώνουν δε σχετικά τα άλλα κράτη μέλη και την Επιτροπή, η οποία δημιουργεί αυτούς τους κωδικούς αριθμούς στον κατάλογο που αναφέρεται στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 15.

7. Η αρχή ελέγχου και οι εγκεκριμένοι οργανισμοί ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 1:

- α) εξασφαλίζουν την εφαρμογή, στις εκμεταλλεύσεις που ελέγχουν τουλάχιστον των μέτρων ελέγχου και προφύλαξης που ορίζονται στο παράρτημα III.
- β) δεν αποκάλυπτον σε άλλα πρόσωπα, εκτός από τους υπεύθυνους της εκμετάλλευσης και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές, πληροφορίες ή στοιχεία που περιέχονται εις γνώση τους κατά τη διενέργεια των ελέγχων.

8. Οι εγκεκριμένοι οργανισμοί ελέγχου:

- α) παρέχουν στην επιθεωρούσα αρμόδια αρχή πρόμβαση στα γραφεία και τις εγκαταστάσεις τους και κάθε πληροφορία και βοήθεια που αυτή κρίνει αναγκαία για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της δυνάμει του παρόντος κανονισμού.
- β) διαβιβάζουν, το αργότερο στις 31 Ιανουαρίου κάθε χρόνου, στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους κατάλογο των επιχειρηματιών που ελέγχονται στον έλεγχό τους την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου χρόνου και της υποβάλλουν ετησίως σχηματική έκθεση.

9. Η αρχή και οι οργανισμοί ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 1 πρέπει:

- α) να εξασφαλίζουν ότι, σε περίπτωση παρατυπίας, όσον αφορά την εφαρμογή των άρθρων 5 και 6 ή την

εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στο παράρτημα III, οι ενδείξεις του άρθρου 2 που αναφέρονται στη βιολογική μέθοδο παραγωγής αφαιρούνται από όλη την παρτίδα ή από όλα τα προϊόντα στα οποία διαπιστώνεται η παρατυπία αυτή.

- β) σε περίπτωση παρατεταμένης παράβασης, απαγορεύουν στον συγκεκριμένο επιχειρηματία την εμπορία προϊόντων με ενδείξεις που αναφέρονται στη βιολογική μέθοδο παραγωγής, επί διάστημα το οποίο συμφωνείται από κοινού με την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους.

10. Με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 14 θεπίζονται:

- α) οι λεπτομέρειες εφαρμογής για τις απαιτήσεις της παραγράφου 5 και τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 6.
- β) οι λεπτομέρειες εφαρμογής των μέτρων που αναφέρονται στην παράγραφο 9.

11. Από την 1η Ιανουαρίου 1998 και με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 5 και 6, οι εγκεκριμένοι οργανισμοί ελέγχου πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του προτύπου EN 45011.

12. α) Για την κτηνοτροφική παραγωγή κρέατος, με την επιφύλαξη των διατάξεων του παραρτήματος III, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι έλεγχοι να αφορούν όλα τα στάδια της παραγωγής, τη σφαγή, τον τεμαχισμό και οποιαδήποτε άλλη παρασκευή μέχρι την πώληση στον καταναλωτή, έτσι ώστε να διασφαλίζεται, όσο είναι τεχνικά εφικτό, ο προσδιορισμός της προέλευσης των κτηνοτροφικών προϊόντων στην αλυσίδα παραγωγής, μεταποίησης και οιασδήποτε άλλης παρασκευής από τη μονάδα παραγωγής του ζώου μέχρι τη μονάδα τελικής συσκευασίας ή και επισήμανσης. Ενημερώνουν την Επιτροπή για τα μέτρα που έχουν ληφθεί και τις μετέπειτα ενέργειες, μαζί με την έκθεση περί ελαστικότητας που προβλέπεται στο άρθρο 15.

- β) Για τα λοιπά κτηνοτροφικά προϊόντα πλην του κρέατος, περαιτέρω διατάξεις που θα διασφαλίζουν, στο βαθμό του τεχνικά εφικτού, τον προσδιορισμό της προέλευσης ορίζονται στο παράρτημα III.

γ) Εν πάση περιπτώσει, τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο 9 αφορούν την παροχή εγγυήσεων στους καταναλωτές ότι τα προϊόντα έχουν παραχθεί σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

Ένδειξη πιστότητας στο σύστημα ελέγχου.

Άρθρο 10

1. Η ένδειξη ή/και ο λογότυπος που αναφέρεται στο παράρτημα V και με τα οποία υποδηλώνεται ότι τα προϊόντα είναι σύμφωνα προς το καθεστώς ελέγχου, μπορούν να τίθενται μόνο στην επισήμανση των προϊόντων του άρθρου 1 τα οποία:

- α) πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 5 παράγραφος 1 ή 3.
- β) κατά τη διάρκεια όλων των φάσεων παραγωγής και παρασκευής, υπόκεινται στο καθεστώς ελέγχου του άρθρου 9.
- γ) κολούνται ακευθείας, σε σφραγισμένες συσκευασίες, από τον παραγωγό ή τον παρασκευαστή στον τελικό κατα-

ναλωτή ή διατίθεται στο εμπόριο ως προσκευασμένα τρόφιμα. Σε περίπτωση απ' ευθείας πώλησης από τον παραγωγό ή τον παρασκευαστή στον τελικό καταναλωτή, δεν απαιτείται σφραγισμένη συσκευασία όταν η επισήμανση επιτρέπει τον σαφή και αδιαμφισβήτητο προσδιορισμό του προϊόντος το οποίο αφορά η ένδειξη αυτή.

- δ) φέρουν στην επισήμανση το όνομα ή/και την εμπορική επωνυμία του παραγωγού, του παρασκευαστή ή του πωλητή καθώς και το όνομα ή τον κωδικό αριθμό της αρχής ή του οργανισμού ελέγχου, και οποιαδήποτε άλλη ένδειξη που απαιτείται σύμφωνα με τις κανονιστικές διατάξεις στον τομέα της επισήμανσης των τροφίμων

Σύγχρονες Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις (Βιοκαλλιέργειες)

σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία.

2. Στην επισήμανση ή στη διαφήμιση δεν μπορεί να υπάρχει κανένας ισχυρισμός που να δημιουργεί στον αγοραστή την εντύπωση ότι η ένδειξη που αναφέρεται στο παράρτημα V αποτελεί εγγύηση ότι το προϊόν είναι ανωτέρας ποιότητας από άποψη γεύσης και οσμής (οργανοληπτικά κριτήρια), θρεπτικής αξίας ή υγιεινής διατροφής.
3. Η αρχή και οι οργανισμοί ελέγχου που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 οφείλουν:
 - α) σε περίπτωση που διαπιστωθεί παρατυπία σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 5 και 6 ή των μέτρων που αναφέρονται στο παράρτημα III, να απαιτούν την αφαίρεση της ένδειξης που αναφέρεται στο παράρτημα

V, από όλη την παρτίδα ή από όλη την παραγωγή στην οποία διαπιστώνεται παρατυπία.

- β) σε περίπτωση καταφανούς ή παρατεταμένης παράβασης, να αφαιρούν από τον εν λόγω επιχειρηματία το δικαίωμα να χρησιμοποιεί την ένδειξη που αναφέρεται στο παράρτημα V, επί διάστημα που συμφωνείται από κοινού με την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους.
4. Οι λεπτομέρειες για την αφαίρεση της ένδειξης που αναφέρεται στο παράρτημα V, σε περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων των άρθρων 5, 6 και 7 ή των απαιτήσεων και μέτρων του παραρτήματος III, μπορούν να προσδιορισθούν με τη διαδικασία του άρθρου 14.

Κανονισμός
2092/91
της Επιτροπής

Γενικά εκτελεστικά μέτρα

Άρθρο 10α

1. Όταν ένα κράτος μέλος διαπιστώνει, σε προϊόν που προέρχεται από άλλο κράτος μέλος και φέρει ενδείξεις που προβλέπονται στο άρθρο 2 ή/και στο παράρτημα V, παρατυπίες ή παραβάσεις όσον αφορά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, ενημερώνει σχετικά το κράτος μέλος

που έχει ορίσει την αρχή ελέγχου ή έχει εγκρίνει τον οργανισμό ελέγχου και την Επιτροπή.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα προς αποφυγή δόλιας χρησιμοποίησης των ενδείξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 ή/και στο παράρτημα V.

Κανονισμός
2092/91
της Επιτροπής

Εισαγωγές από τρίτες χώρες

Άρθρο 11

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 5, τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 και εισάγονται από τρίτες χώρες μπορούν να κυκλοφορήσουν στο εμπόριο μόνον εφόσον:
 - α) κατάγονται από συγκεκριμένη περιοχή ή μονάδα παραγωγής τρίτης χώρας που περιλαμβάνεται σε κατάλογο καταρτιζόμενο με απόφαση της Επιτροπής σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 14, και έχουν ελεγχθεί από οργανισμό ελέγχου που ενδεχομένως καθορίζεται στην απόφαση σχετικά με την εν λόγω τρίτη χώρα.
 - β) η αρμόδια αρχή ή οργανισμός της τρίτης χώρας έχει εκδώσει πιστοποιητικό ελέγχου που βεβαιώνει ότι η παρτίδα που αναφέρεται στο πιστοποιητικό:
 - έχει παραχθεί με σύστημα παραγωγής στο οποίο εφαρμόζονται κανόνες ισοδύναμοι με εκείνους του άρθρου 6 και
 - έχει υποβληθεί σε καθεστώς ελέγχου του οποίου η ιστιμια αναγνωρίστηκε κατά την εξέταση που προβλέπεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β).
2. Προκειμένου να απορριστεί εάν, για ορισμένα προϊόντα του άρθρου 1, μια τρίτη χώρα μπορεί, μετά από αίτηση της, να συμπεριληφθεί στον κατάλογο της παραγράφου 1 στοιχείο α), λαμβάνονται ιδίως υπόψη:
 - α) οι εγγυήσεις που μπορεί να παράσχει η τρίτη χώρα, τουλάχιστον για την παραγωγή που προορίζεται για την Κοινότητα, όσον αφορά την εφαρμογή κανόνων ισότιμων με τους αναφερόμενους στο άρθρο 6.
 - β) η αποτελεσματικότητα των ληφθέντων μέτρων ελέγχου, τα οποία, τουλάχιστον για την παραγωγή που προορίζεται

για την Κοινότητα, πρέπει να είναι ισοτιμία με το καθεστώς ελέγχου που προβλέπεται στα άρθρα 8 και 9, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των διατάξεων του στοιχείου α).

Βάσει των στοιχείων αυτών, είναι δυνατόν να προσδιορίζονται στην απόφαση της Επιτροπής οι περιοχές ή μονάδες παραγωγής καταγωγής ή οι οργανισμοί των οποίων ο έλεγχος θεωρείται ισοτιμικός.

3. Το πιστοποιητικό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο β) πρέπει:
 - α) να συνοδεύει, στο πρωτότυπο, το εμπόρευμα μέχρι την εκμετάλλευσή του πρώτου παραλήπτη. Εν συνέχεια, ο εισαγωγέας πρέπει να κρατεί το πιστοποιητικό στη διάθεση του οργανισμού ή/και αρχής ελέγχου επί δύο χρόνια τουλάχιστον.
 - β) να έχει σφραγισθεί κατά τρόπο και σύμφωνα με υπόδειγμα που ορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 14.
4. Λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου μπορούν να καθοριστούν με τη διαδικασία του άρθρου 14.
5. Κατά την εξέταση της αίτησης τρίτης χώρας, η Επιτροπή απαιτεί όλες τις αναγκαίες πληροφορίες από τη χώρα αυτή, εξάλλου, μπορεί να αναθέσει σε εμπειρογνώμονες να διεξαγάγουν, υπό τον έλεγχό της, επίσημη εξέταση των κανόνων παραγωγής και των μέτρων ελέγχου που εφαρμόζονται πράγματι στην ενδιαφερόμενη τρίτη χώρα.
- 6.α) Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους επιτρέπει στον (στις) εισαγωγέα(εις) κράτους μέλους να θέσουν σε εμπορία, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2005, προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες που δεν αναγράφονται στον κατάλογο που αναφέ-

Σύγχρονες Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις (Βιοκαλλιέργειες)

ρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο α), υπό τον όρο ότι παρέχει (-ουν) στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εισαγωγής επαρκείς αποδείξεις σχετικά με το ότι τα εν λόγω προϊόντα παράχθηκαν σύμφωνα με πρότυπα παραγωγής που ισοδυναμούν με τα αναφερόμενα στο άρθρο 6, ότι αποτέλεσαν αντικείμενο μέτρων ελέγχου αποτελεσματικότητας που ισοδυναμεί με εκείνη των μέτρων ελέγχου που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 9 και ότι η εφαρμογή των εν λόγω μέτρων ελέγχου είναι αποτελεσματική και διαρκής.

Η άδεια είναι έγκυρη μόνον εφόσον αποδεικνύεται ότι πληρούνται οι όροι που αναφέρονται ανωτέρω. Πάνε να ωχρεί από τη στιγμή που ληφθεί απόφαση να συμπεριληφθεί μια τρίτη χώρα στον κατάλογο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο α), εκτός εάν η άδεια αφορά προϊόν που παράγεται σε περιφέρεια η οποία δεν διευκρινίζεται στην απόφαση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) και η οποία δεν εξετάστηκε στο πλαίσιο της αίτησης που υποβλήθηκε από την τρίτη χώρα και μόνο αν η τρίτη αυτή χώρα συμφώνησε να συνεχιστεί το καθεστώς άδειας που προβλέπεται στην παρούσα παράγραφο.

β) Όταν το κράτος μέλος λαμβάνει επαρκείς αποδείξεις από έναν εισαγωγέα, ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη για την τρίτη χώρα από την οποία εισάγονται τα προϊόντα και τους παρέχει αναλυτικές πληροφορίες για τις λεπτομερείς παραγωγής και ελέγχου, καθώς και για τις εγγυήσεις σχετικά με την υποτελεσματική και διαρκή εφαρμογή τους.

γ) Κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους ή με πρωτοβουλία της Επιτροπής, το θέμα υποβάλλεται στην επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 14 για εξέταση. Εάν από την εξέταση αυτή προκύψει ότι τα εισαγόμενα προϊόντα δεν έχουν παραχθεί σύμφωνα με τα ισοδύναμα πρότυπα παραγωγής ή/και με λεπτομερείς ελέγχου ισοδύναμης αποτελεσματικότητας, η Επιτροπή ζητεί από το κράτος μέλος να αποσύρει την άδεια που έχει χορηγήσει. Μπορεί να αποφασιστεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 14, να απαγορευτούν οι εν λόγω εισαγωγές ή να συνεχιστούν μεν, εφόσον όμως τροποποιηθούν ορισμένοι όροι εντός ορισμένης προθεσμίας.

δ) Η κοινοποίηση που αναφέρεται στο στοιχείο β) δεν απαιτείται εφόσον αφορά λεπτομερείς παραγωγής και ελέγχου που έχουν ήδη κοινοποιηθεί σύμφωνα με το στοιχείο β), από άλλο κράτος μέλος, εκτός εάν προικμιστούν νέα σημαντικά αποδεικτικά στοιχεία τα οποία δικαιολογούν αναθεώρηση της εξέτασης και της απόφασης που αναφέρονται στο στοιχείο γ).

Πριν από τις 31 Ιουλίου 1994, η Επιτροπή επανεξετάζει τις διατάξεις της παραγράφου 1 και υποβάλλει τις κατάλληλες προτάσεις για την ενδεχόμενη αναθεώρησή τους.

7. Η Επιτροπή δύναται, με τη διαδικασία του άρθρου 14 και αιτήσει κράτους μέλους, να εγκρίνει έναν οργανισμό ελέγχου τρίτης χώρας που έχει προηγουμένως αξιολογηθεί από το οικείο κράτος μέλος, και να τον προσθέσει στον κατάλογο της παραγράφου 1α). Η Επιτροπή κοινοποιεί την αίτηση στην οικεία τρίτη χώρα.

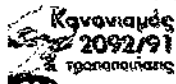

Ελεύθερη κυκλοφορία στο εσωτερικό της Κοινότητας

Άρθρο 12

Τα κράτη μέλη δεν δύνανται για λόγους που αφορούν τον τρόπο παραγωγής, επισήμανσης ή παρουσίασης αυτού του τρόπου παραγωγής, να απαγορεύσουν ή να περιορίζουν την εμπορία προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 και ανταποκρίνονται στις διατάξεις του παρόντος κανονισμού.

Ωστόσο, όσον αφορά τους κανόνες που αναφέρονται στο

Διοικητικές διατάξεις και θέση σε εφαρμογή

Άρθρο 13

Τα ακόλουθα μπορούν να θεωρούνται με τη διαδικασία του άρθρου 14:

παραρτήμα 1, μέρος Β, σχετικά με τα κτηνοτροφικά προϊόντα, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν αυστηρότερους κανόνες για τα ζώα και τα κτηνοτροφικά προϊόντα που παράγονται στην επικράτειά τους, εφόσον οι κανόνες αυτοί είναι σύμφωνοι προς το κοινοτικό δίκαιο και δεν απαγορεύουν ούτε περιορίζουν την εμπορία άλλων ζώων και κτηνοτροφικών προϊόντων που ανταποκρίνονται προς τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού.

- λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.
- τροποποιήσεις των παραρτημάτων I έως IV, VI, VII και VIII.

Σύγχρονες Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις (Βιοκαλλιέργειες)

- τροποποιήσεις του παραρτήματος V προκειμένου να καθοριστεί κοινοτικός λογότυπος που θα συνοδεύει ή θα αντικαθιστά την ένδειξη ότι τα προϊόντα καλύπτονται από το πρόγραμμα ετιθεωρήσεων,
- περιορισμοί και μέτρα εφαρμογής της παρέκκλισης που αναφέρεται στο άρθρο 6. παράγραφος 1, στοιχεία δ), για τα κτηνιατρικά φάρμακα.
- μέτρα εφαρμογής βάσει των επιστημονικών δεδομένων ή της τεχνικής προόδου σχετικά με την απαγόρευση της χρήσης ΓΤΟ και παραγώγων ΓΤΟ όσον αφορά ιδίως ένα στοιχειώδες κατώτατο όριο για αναπόφευκτη μόλυνση, η υπέρβαση του οποίου δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 14

Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή την οποία αποτελούν αντιπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρείει ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής.

Εφόσον ακολουθείται η διαδικασία που ορίζεται στο παρόν άρθρο, ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στην επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρέπει να ληφθούν.

Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το σχέδιο αυτό εντός προθεσμίας την οποία μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με τον πειριόνα χαρακτήρα του θέματος. Η γνώμη διατυπώνεται με την ειδική πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 148 παράγραφος 2 της συνθήκης. Κατά την ψηφοφορία στην επιτροπή, οι ψήφοι των αντιπροσώπων των κρατών μελών σταθμίζονται σύμφωνα με το προαναφερόμενο άρθρο. Ο πρόεδρος δεν λαμβάνει μέρος στη ψηφοφορία.

Η Επιτροπή θεσπίζει τα προτεινόμενα μέτρα όταν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής.

Όταν τα προτεινόμενα μέτρα δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής, ή ελλείπει γνώμη, η Επιτροπή υποβάλλει χωρίς καθυστέρηση στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν το Συμβούλιο δεν αποφασίσει εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία υποβολής της πρότασης, τα προτεινόμενα μέτρα θεσπίζονται από την Επιτροπή.

Άρθρο 15

Κάθε χρόνο, πριν την 1η Ιουλίου, τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τα μέτρα που έλαβαν κατά τη διάρκεια του διαρρέυσαντος έτους για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, και ειδικότερα της γνωστοποιούν:

- κατάλογο των επιχειρηματιών οι οποίοι, στις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, προέβησαν στη γνωστοποίηση που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) και υπόκεινται στο καθεστώς ελέγχου που προβλέπεται στο άρθρο 9
- έκθεση σχετικά με την κωπεία που απαιτείται κατ'εφαρμογή του άρθρου 9 παράγραφος 6.

Εξάλλου, τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή, πριν από τις 31 Μαρτίου κάθε χρόνου, τον κατάλογο των εγκεκριμένων, κατά την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, οργανισμών ελέγχου, τη νομική και λειτουργική διάρθρωσή τους, τα πρότυπα σχέδια ελέγχου, το σύστημα επιβολής κυρώσεων και, ενδεχομένως, το σήμα τους.

Η Επιτροπή δημοσιεύει κάθε χρόνο στη σειρά C της Επίσημης

Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τους καταλόγους των εγκεκριμένων οργανισμών που της γνωστοποιήθηκε εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο.

Άρθρο 15α

Όσον αφορά τα μέτρα που θεσπίζονται στον παρόντα κανονισμό, ιδίως δε εκείνα που πρέπει να εφαρμοστούν από την Επιτροπή για την επίτευξη των στόχων των άρθρων 9 και 11, καθώς και των παραρτημάτων τεχνικής φύσεως, οι απαραίτητες πιστώσεις διατίθενται κατ'έτος, στο πλαίσιο της δημοσιονομικής διαδικασίας.

Άρθρο 16

1. Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
2. Εντός εννέα μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή τα άρθρα 8 και 9.
3. Το άρθρο 5, το άρθρο 8 παράγραφος 1 και το άρθρο 11 παράγραφος 1 αρχίζουν να ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 1993.

Με τη διαδικασία του άρθρου 14, η προθεσμία για την έναρξη εφαρμογής του άρθρου 11 παράγραφος 1 μπορεί να παραταθεί επί ορισμένο χρονικό διάστημα για τις εισαγωγές από τρίτη χώρα, στην περίπτωση που, μετά από αίτηση τρίτης χώρας, η εξέταση του θέματος βρίσκεται ακόμη σε σημείο που δεν επιτρέπει να ληφθεί απόφαση για την εγγραφή της χώρας αυτής στον κατάλογο του άρθρου 11 παράγραφος 1 στοιχείο α) πριν από τη λήξη της προθεσμίας που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο.

Για την τήρηση της περιόδου μετατροπής που αναφέρεται στο παράρτημα 1 σημείο 1, η περίοδος πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού λαμβάνεται υπόψη εφόσον ο φορέας μπορεί να αποδείξει κατά τρόπο ικανοποιητικό στον οργανισμό ελέγχου ότι, κατά την περίοδο αυτή παρήγαγε, σύμφωνα με τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις, ή ελλείπει τέτοιων διατάξεων, σύμφωνα με τις διεθνώς αναγνωρισμένες προδιαγραφές στον τομέα της βιολογικής παραγωγής.

4. Επί δωδεκάμηνο μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη μπορούν, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 6 παράγραφος 1, να επιτρέπουν τη χρησιμοποίηση στο έδαφός τους προϊόντων που περιέχουν ουσίες οι οποίες δεν απαριθμούνται στο παράρτημα II και για τις οποίες θεωρούν ότι πληρούνται οι όροι του άρθρου 7 παράγραφος 1.
5. Επί δωδεκάμηνο μετά την εκπόνηση του παραρτήματος VI, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 7, τα κράτη μέλη μπορούν να εξακολουθήσουν να επιτρέπουν, σύμφωνα με τις εθνικές τους διατάξεις, τη χρήση οσίων που δεν περιλαμβάνονται στο εν λόγω παράρτημα VI.
6. Τα κράτη μέλη πληροφορούν τα άλλα κράτη μέλη και την Επιτροπή όσον αφορά τις ουσίες που επιτρέπονται δυνάμει των παραγράφων 4 και 5.

Πίνακας Α Η οικονομική ενίσχυση των βιοκαλλιεργητών που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα από το 1995-1998:

Καλλιέργεια	Οικολογικά ευαίσθητες περιοχές	Λοιπές περιοχές
	EURO/στρ	EURO/στρ
Εντατικοί ελαιώνες	37,55	35,93
Εκτατικοί ελαιώνες	16,11	15,41
Κορινθιακή σταφίδα	70,37	67,36
Σουλτανίνα	65,15	62,36
Οινάμπελοι	80,45	76,97
Επιτραπέζια σταφύλια	81,16	77,56
Δενδρώδεις	81,16	81,16
Εσπερ/ειδή	115,93	115,93
Κηπευτικά & αρδευόμενες αροτραίες	28,98	28,98
Σιτηρά & ξηρικές καλλιέργειες	17,39	17,39

Πίνακας Β. Η οικονομική ενίσχυση των βιοκαλλιεργητών που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα το 1999

Είδος καλλιέργειας	Οικολογικά ευαίσθητες περιοχές	Λοιπές περιοχές
	EURO	EURO
Εντατικοί ελαιώνες	37,55	35,93
Εκτατικοί ελαιώνες	21,19	20,26
Κορινθιακή σταφίδα	70,37	67,36
Σουλτανίνα	65,15	62,36
Εκτατικοί οινάμπελοι	48,29	46,19
Λοιποί οινάμπελοι	67,40	64,47
Επιτραπέζια σταφύλια	81,16	77,56
Δενδρώδεις	81,16	81,16
Εσπερ/ειδή	85,08	81,38
Ακρόδρυα	37,56	35,94
Κηπευτικά & αρδευόμενες αροτραίες	28,98	28,98
Ξηρικές & ειδικές καλλ/γείες	17,39	17,39
Σιτηρά ορεινά	12,32	11,78
Σιτηρά πεδινά	17,14	16,40

Πίνακας Γ. Η οικονομική ενίσχυση των βιοκαλλιεργητών που εντάσσονται στο πρόγραμμα από 1/1/2000:

Είδος καλλιέργειας	Ενισχύσεις από 1/1/2000	
	Οικολογικά ευαίσθητες περιοχές	Λοιπές περιοχές
	EURO/στρ.	EURO/στρ.
Εντ. ελαιώνες	38,74	37,07
Εκτ. ελαιώνες	22,37	21,40
Εσπεριδοειδή	86,26	82,51
Καρυδιές, καστανιές, αμυγδαλιές, φουντουκιές	38,74	37,07
Λοιπές δένδρωδεις & θαμνώδης **	82,34	79,05
Εκτ. οινάμπελοι***	49,47	47,32
Λοιποί οινάμπελοι	68,58	65,6
Αμπέλια επιτραπέζια	82,34	79,05
Σταφ. κορινθιακή	71,55	68,49
Σταφ. σουλτανίνα	66,33	63,50
Ορεινά σιτηρά *	13,50	12,91
Ξηρικές αροτραίες	18,33	17,53
Κηπευτικά, αρδευόμενες αροτραίες, βιομηχανικά φυτά	30,17	30,12

* Ως ορεινά σιτηρά ορίζονται εκείνες οι καλλιέργειες σιτηρών, ανεξαρτήτως υψομέτρου, οι οποίες δεν υπερβαίνουν σε αποδόσεις τα 150 χλγ/στρ.

** Θαμνώδεις είναι τα βατόμουρα και οι καλλιέργειες μικρών καρπών

*** Ως εκτατικοί οινάμπελοι ορίζονται οι έχοντες αποδόσεις μικρότερες ή ίσες των 500 χλγ σταφυλιών/ στρ.

Πίνακας Δ. Οικονομική ενίσχυση για το πρόγραμμα βιολογική γεωργία από 1/1/2001

Είδος καλλιέργειας	Ενισχύσεις από 1/1/2001 (1 EURO = 340,75 δρχ.)	
	Οικολογικά ευαίσθητες περιοχές	Λοιπές περιοχές
	EURO/στρ.	EURO/στρ.
Εντ. ελαιώνες	38,74	37,07
Εκτ. ελαιώνες	22,37	21,39
Εσπεριδοειδή	86,26	82,51
Καρυδιές, καστανιές, αμυγδαλιές	38,74	37,07
Λοιπές δενδρώδεις	82,34	82,34
Εκτ. οινάμπελοι	49,47	47,32
Λοιποί οινάμπελοι	68,58	65,6
Αμπέλια επιτραπέζια	82,34	78,69
Σταφ. κορινθιακή	71,55	68,49
Σταφ. σουλτανίνα	66,33	63,49
Ορεινά σιτηρά	13,50	12,91
Πεδινά σιτηρά και ξηρικές αροτραίες	18,33	17,53
Κηπευτικά, αρδευόμενες αροτραίες μπουστανικά, βιομηχανικά φυτά	30,16	30,16

Βιβλιογραφία

Βιβλία:

1. «Οργάνωση και διαχείριση γεωργικών εκμεταλλεύσεων», Παναγιώτης Γ. Πατσή, Εκδόσεις Ευγενίδου
2. «Βιολογικός Πόλεμος», Ζαχαρίας Χ. Πετσίδης, Εκδόσεις Πατάκης
3. «Βιολογική Καλλιέργεια και Παραγωγή-Μακροζωία», Ζαχαρίας Χ. Πετσίδης, Εκδόσεις Κούλης
4. «Βιολογική καλλιέργεια του αμπελιού», 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Βιολογικής Γεωργίας 1996, Εκδόσεις ΔΗΩ

Περιοδικά:

1. «ΔΗΩ», Τεύχος 16, 2000 Οκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος
2. «ΔΗΩ», Τεύχος 18, 2001 Απρίλιος, Μάιος, Ιούνιος
3. «ΔΗΩ», Τεύχος 20, 2001, Οκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος
4. «ΔΗΩ», Τεύχος 22, 2002 Απρίλιος, Μάιος, Ιούνιος
5. «Αγρόκτημα», Τεύχος 1, (Ένθετο της εφημερίδας «Ελεύθερος Τύπος») Νοέμβριος 2003

Ιστοσελίδες:

1. www.minagric.gr
2. www.agrotica.gr

